

Originele wandelingen

in de Belgische Ardennen

derde editie

Concept, ontwerp wandelingen, beschrijvingen, vormgeving: Gert Sonck
Verkenning op het terrein: Gert Sonck, Johny Seghers
Foto's: alle foto's zijn van de auteur behalve de rechtse foto p53 (Chris Boogmans)
Cartografische gegevens: Open Street Map (www.openstreetmap.org)
Desktoppublishing software: Scribus (www.scribus.net)
Grafische software: Inkscape (www.inkscape.org)

derde editie 2015

© Gert Sonck, België

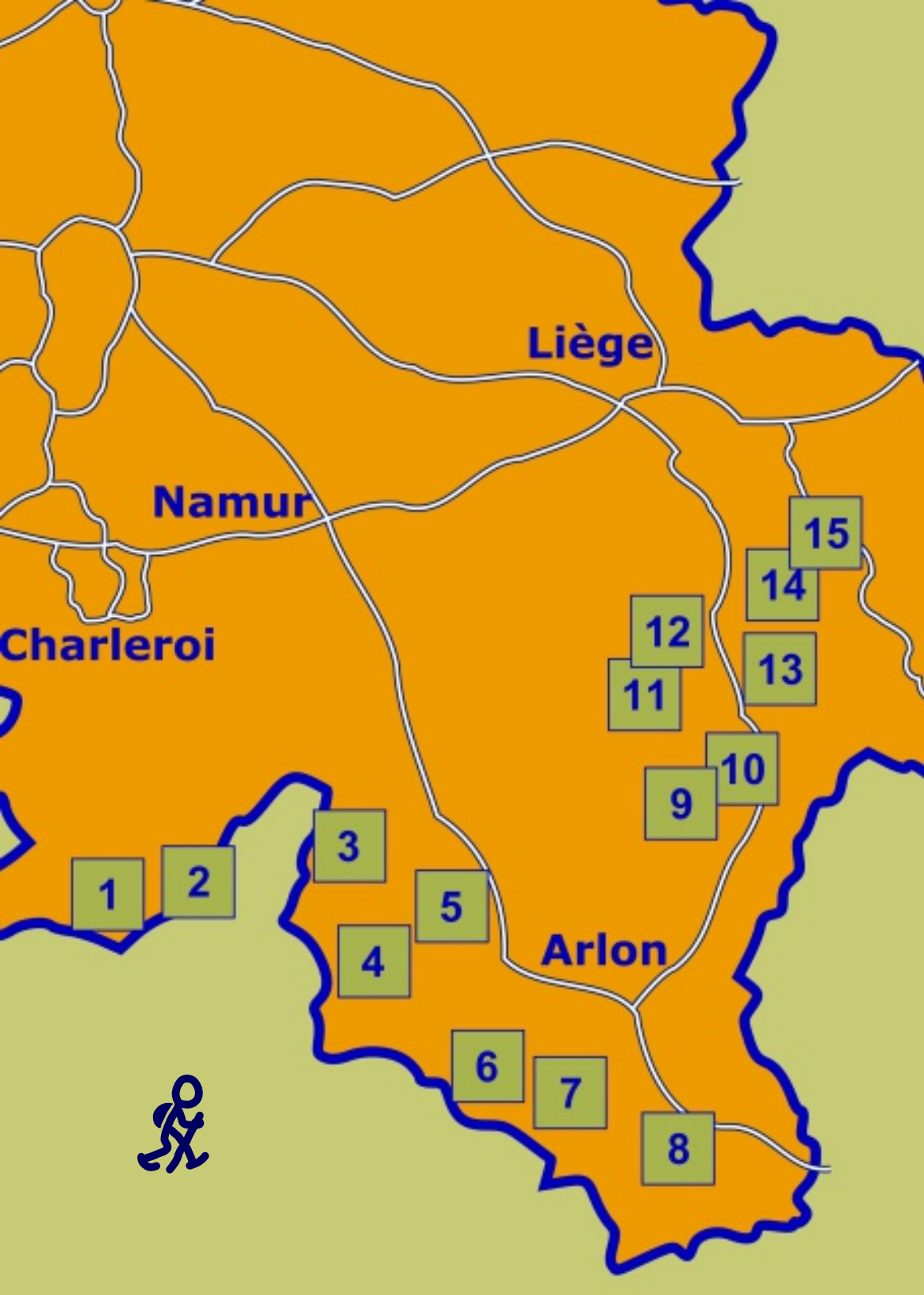
Uitgegeven in eigen beheer

www.originelewandelingen.be

De voorgestelde wandelingen in deze gids zijn slechts tochtsuggesties waaraan geen enkel doorgangsrecht kan verbonden worden. Ten allen tijde dient de wettelijke toegankelijkheidsreglementering op het terrein te worden gerespecteerd. De gebruiker van de gids is zelf volledig verantwoordelijk voor de veiligheid en de wettelijkheid van zijn gedrag en kan op geen enkele wijze de auteur van de gids aansprakelijk stellen voor gebeurlijke ongevallen op de wandelingen of voor onjuistheden of onvolledigheden in de verstrekte informatie.

De wandelaar dient er rekening mee te houden dat de weersomstandigheden de moeilijkheidsgraad en het risico van een tocht sterk kunnen beïnvloeden.

Liège

Namur

Charleroi

15

14

12

13

11

10

9

3

1

2

5

4

Arlon

6

7

8

1	Langs de Eau Noire (BRULY-DE-PESCHE)	7
2	Het woud van Nismes (REGNIESSART)	13
3	Grote wouden aan de Franse grens (FELENNE)	19
4	De Semois en zijbeken (ORCHIMONT)	24
5	De Our en de Lesse (PORCHERESSE)	30
6	Rond het graf van de Ridder (FLORENVILLE)	36
7	Uitzichtpunten langs de Semois (LACUISINE)	42
8	Het woud van Anlier (MARTELANGHE)	48
9	Rond de rotsen van 'Le Hérou' (NADRIN)	53
10	Het land van de bevers (WIBRIN)	59
11	Naar de witte menhir (EREZEE)	64
12	Bossen langs de Aisne (VILLERS-STE-GERTRUDE)	70
13	Congo aan de Amblève (STOUMONT)	77
14	De weiden van de Lienne (LIERNEUX)	83
15	De bergen langs de Roannay (MOULIN-DU-RUY)	89

1 Langs de Eau Noire

LENGTE: 20 km (met een verkorting tot 16 km)

VERTREKPUNT: Aan de kerk van Saint-Méen in Brûly-de-Pesche, deelgemeente van Couvin

AANDACHTSPUNTEN: De wandeling loopt grotendeels door bos, een klein deel in open land. Een paar keer moet een beek overgestoken worden, bij natte omstandigheden zou dit problemen kunnen opleveren.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 62/3-4 en 57/7-8 (1:20.000)

Coupe des Douze Apôtres

velden voorbij Presgaux

Het kleine dorp Brûly-de-Pesche is gelegen midden in uitgestrekte Ardense wouden. De nazi's richtten er in 1940 het hoofdkwartier 'Wolfsschlucht I' voor Hitler op. De bunker is nog steeds te bezichtigen en werd gebouwd onder het loof van het bos zodat hij niet kon opgemerkt worden door vliegtuigen. Het hoofdkwartier werd slechts enkele weken gebruikt en later in de oorlog hielden verzetslieden zich dan weer schuil in deze bossen.

Deze tocht loopt hoofdzakelijk door bossen waarin zeer veel groot wild leeft. Alleen rond het dorp Presgaux loopt de wandeling een tijdje door open land waar je van mooie vergezichten kan genieten. In Presgaux is het trouwens aangenaam vertoeven bij de kerk, de eeuwenoude eik en de kapel uit de zeventiende eeuw.

BESCHRIJVING

Naar de Eau Noire

Vertrek met de kerk van Saint-Méen aan je rechterhand. Aan het kruispunt laat je

de asfaltweg en het pad naar de bunker ① links liggen en een weg richting 'Arbre' laat je rechts liggen. Je stapt rechtdoor over een kapot asfaltwegje, zacht dalend door deels gekapt sparrenbos. Links van een alleenstaand huis neem je een dalend pad. Na de oversteek van een beekje sla je onmiddellijk rechtsaf in een kleiner paadje. Op een bosweg rechtsaf, je daalt af naar een samenvloeiing van beekjes. Je steekt de hoofdbeek, de ruisseau de la Huilerie, over langs een boomstam en je neemt aan de nabije splitsing de meest linkse weg. De weg wordt een mooi pad dat in de flank van de beekvallei loopt. In een zijvallei kom je op een dwarspad: 30 meter naar links en dan weer naar rechts, een beekje over. Je volgt opnieuw de vallei van de ruisseau de la Huilerie, maar nu beneden in de vallei. Af en toe loopt de weg vlak naast de mooie beek. Na een kilometer kom je bij een huis. Je bent nu vlakbij de Eau Noire en een camping ②.

De Eau Noire dankt zijn naam aan de bruine kleur van het water en aan de donkere keien op de bodem. Het is een bronrivier van de Viroin die ontspringt in het uiterste zuiden van de provincie Namen op een hoogte van 350 meter. Kort na de bron vormt de Eau Noire ongeveer vijf kilometer lang de grens met Frankrijk vooraleer noordwaarts af te buigen. Even voorbij Couvin, de belangrijkste stad aan de rivier, gaat een deel van de rivier ondergronds door de Grottes de Neptune. De ondergrondse vertakking komt in Nismes weer bovengronds om er de hoofdstroom te

vervoegen. Verkorting

Wie de wandeling met 4 kilometer wil inkorten, steekt hier de berijdbare weg over, laat de camping ② rechts liggen en steekt de Eau Noire over via de voetgangersbrug. Honderd meter verder begin je met de middelste weg aan de beklimming. Honderdvijftig meter verder maak je een haakse bocht naar links en je stijgt verder tot op een asfaltweg die je oversteekt. Je gaat rechtdoor in een holle weg en je zit hier weer op de lange wandeling.

Naar de grens met Henegouwen

Je neemt de berijdbare weg naar links en je steekt de beek over. Onmiddellijk na de brug is er links een pad dat naast de beek loopt maar dat pad neem je niet. Je neemt wel enkele meters verder het stijgende pad links dat over rotsige ondergrond loopt. Met dit pad begin je aan een van de vele klimmetjes op deze wandeling. Na een halve kilometer sla je rechtsaf in een mooie holle dalende bosweg. Op een bredere bosweg ga je rechtdoor en je daalt verder af. Beneden kom je weer op de berijdbare weg. Linksaf, je volgt de berijdbare weg tot op een asfaltweg. Rechts vind je een picknicktafel.

Aan de overkant van de asfaltweg zijn er drie boswegen. De meest rechtse weg is berijdbaar. De weg die jij moet nemen is de middelste van de drie. Deze weg

vertrekt links naast een vuilnisbak langs de asfaltweg. De weg is hol en loopt door sparrenbos. Wat hoger kom je op een betere bosweg die je verder rechtdoor volgt. In 2014 meldden wandelaars ons dat de weg die naast de vuilnisbak vertrekt stilaan door de natuur ingepalmd wordt. Als alternatief kan je dit stukje aan de rechterkant omzeilen: ga de berijdbare bosweg op en kies de eerste zijweg links, zo zit je ook op de juiste weg.

Hier kondigt zich de volgende klim van de wandeling aan. Ook bij een volgende bosweg ga je rechtdoor en je stijgt verder. Deze weg werd recent aangelegd bij kapwerken. De vroegere weg, die mooi hol is, loopt rechts naast de nieuwe weg en dreigt in onbruik te geraken. Misschien kan je toch de vroegere weg volgen. In elk geval maak je een bocht naar links. Waar de nieuwe en de vroegere weg op gelijke hoogte samenkomen, kies je de rechterweg. Bij een splitsing wat verder hou je links aan en je stijgt verder. Je blijft deze weg een gans eind volgen. Onderweg is er twee keer een zijweg rechts die je niet neemt. De weg wordt vlakker en in de omgeving van het hoogste punt van de weg loop je door een veenachtig plateau waar het zeer drassig kan zijn. De weg wordt nu wat onduidelijker. Aan het einde van deze open vlakte draait de weg naar links, een gemengd bos in, en direct daarna draait de weg naar rechts, een groot sparrenbos in. Deze weg door het sparrenbos loopt hier pal op de grens met Henegouwen ③.

Bij het einde van het sparrenbos laat je een weg links liggen en je loopt over een brede grasweg rechtdoor. Verderop ga je rechtdoor over een pad langs de rand van een volgend sparrenbos. Het pad daalt nogal wild de heuvelkam af en brengt je in de vallei van de Eau Noire. Over een gekapte vlakte loop je naar het brugje over de rivier. Als dit geen ideale rustplek is!

Naar het dorp Presgaux

Je steekt via het brugje de rivier over en je slaat rechtsaf, een paadje door dichte begroeiing. Op een splitsing sla je linksaf, een stijgend pad. Het pad loopt een tijdje naast een klein beekje. Hogerop wordt het pad prachtig hol. Het pad wordt minder steil en je loopt even door een hoekje van een sparrenbos. Aan het eind van de sparren steek je een weg over en je vervolgt rechtdoor, nu nog amper stijgend. Wat verder komt de weg langs de rand van een volgend sparrenbos te lopen. Je laat een dalende weg rechts liggen en je loopt verder langs de rand van het sparrenbos. Bij het einde van het sparrenbos laat je nog een dalende weg rechts liggen en nog steeds ga je rechtdoor, zacht stijgend. De weg versmalt tot pad. Schakel niet over op de bredere grasweg die links van het pad en evenwijdig met het pad loopt, maar blijf het smalle pad volgen. Dit brengt je snel door een volgend naaldbos.

Het bos aan de linkerkant eindigt en je staat voor een grote open plek. Sla hier rechtsaf in een weg door sparren. De weg wordt niet zoveel gebruikt en kan er zeer nat bijliggen. Soms stroomt er zelfs een beek in de weg. Je passeert twee zijwegen links en je blijft rechtdoor gaan. De weg wordt hol en daalt. Je maakt een bocht naar links waarbij je een weg rechts laat liggen. Wat verder kruis je nog een weg

1

Legende

- 1 Bunker
- 2 Camping
- 3 Grens met Henegouwen
- 4 Fond de l'Eau
- 5 Coupe des Douze Apôtres
- V verkorting met 3km

en je gaat rechtdoor. Je daalt nu over een begroeide grasweg. De weg eindigt op een rijweg.

Linksaf over de rijweg maar slechts heel kort: je neemt namelijk na 65 meter aan de linkerkant van de rijweg een bosweg die evenwijdig met de rijweg loopt. Deze weg is niet zoveel gebruikt. Je houdt dezelfde richting aan en je komt op een holle dwarsweg. Volg deze dwarsweg naar links. De weg stijgt door sparren. Boven moet je waarschijnlijk een zeer drassige plek omzeilen maar je houdt dezelfde richting aan. Op een splitsing ga je rechtdoor, het smalste pad. Even loop je door een stukje loofbos en daarna weer door naaldbos. Het pad eindigt op asfalt. Op het asfalt even rechts, dan links de rue Heral in. Via deze straat en een mooi pad in het verlengde kom je aan de kerk van Presgaux. Bij goed weer biedt het terras van 'Au Vieux Chêne' een prima plek om iets te drinken.

Naar de 'Fond de l'Eau' aan de Eau Noire

Met de rug naar de kerkdeur steek je links de straat over en je gaat een pad in naast het gemeenteschooltje dat nummer 8 draagt. Het pad loopt eerst tussen muurtjes en dan over een veld. Op het einde van het veld steek je een grasweg over en je gaat rechtdoor, met een omheining van een weide aan je linkerhand. Je steekt een asfaltweg over en je gaat rechtdoor. Op een kruispunt ga je rechtdoor richting bos. Bij de ingang van het bos laat je een pad en een weg links liggen en je gaat rechtdoor over een brede bosweg. Even verder hou je aan een splitsing van boswegen links aan. De weg komt langs de bosrand te lopen. Je let niet op wegen die rechts het bos ingaan en je loopt een kilometer lang langs de bosrand. Bij het einde van het bos laat je een weg rechts liggen en je gaat verder rechtdoor, tussen mooie weiden. Uiteindelijk kom je bij enkele huizen op een kruispunt van asfaltwegen.

Je laat de Rue des Trieux links liggen en een doodlopende asfaltweg laat je rechts liggen, je gaat dus de rustige asfaltweg op naar het oosten. Links krijg je zicht op het dorp Pesche. Je passeert een grasweg links die naar Pesche loopt en een doodlopende weg rechts, en je volgt de straat nog even verder. Bij het huis aan de rechterkant met nummer 19 sla je rechtsaf in een veldweg. Deze veldweg loopt naar een sparrenbos. Vooraan in het bos laat je een weg rechts liggen en onmiddellijk erna kies je aan de splitsing de linkse weg, een dalende bosweg. De weg komt langs de bosrand te lopen. Je let niet op zijpaden en zijwegen rechts en je volgt de weg langs de bosrand. Wat verder ga je links het bos uit met een mooi graspad. Het graspad brengt je op een asfaltweg. Hier steek je gewoon over en je gaat een verharde bosweg op. De weg loopt over een beekje en brengt je bij een weide. Hier laat je een pad links liggen en je neemt rechts een overschaduwde pad dat stijgt tussen weiden. Het pad loopt een sparrenbos in.

Aan een kruispunt rechtdoor. Het pad wordt vlakker en je loopt door een open plek in het bos. Net voorbij deze open plek hou je bij een splitsing rechts aan, een paadje. Op een kruispunt ga je rechtdoor een sparrenbos in. Na het sparrenbos

loop je even door loofbos en nadien weer door sparren. Waar de sparren aan de rechterkant eindigen moet je goed opletten: je slaat een dwarspad in naar rechts. Dit prachtige pad daalt en komt in een vallei te lopen. Je daalt af tot bij de Eau Noire. Hier volg je het pad langs de rivier naar rechts.

Na een tijdje klimt het pad over een rots langs het water. Hier verwijdt de rivier zich van het pad. Je volgt het pad tot bij het Maison Forestière. Hier kom je op een asfaltweg waarmee je rechtdoor afdaalt tot op de plaats 'Fond de l'Eau' ④, een fijne plaats bij de rivier.

Over de 'Coupe des Douze Apôtres'

Je steekt de rivier over. Aan een kruis ga je links en onmiddellijk erna rechts, een stijgende brede weg op. Zo loop je het Bois de Pesches in. In een bocht naar links ga je rechtdoor, je laat onmiddellijk nog een weg links liggen en je volgt een stevig stijgende bosweg. Zo begin je aan de beklimming over de 'Coupe des Douze Apôtres' ⑤. Na meer dan een kilometer lang klimmen sta je boven voor een sparrenbos. Hier volg je de weg naar rechts, langs de rand van het sparrenbos. Een goede honderd meter verder sla je linksaf in een mooie dalende bosweg. Wanneer er van rechts een zijpad de weg vervoegt, moet je goed opletten: je vervolgt je weg nog even maar wat verder moet je hem verlaten aan de rechterkant. Je loopt hier over een onduidelijk spoor naar de rand van een sparrenbos en dan bij de rand van dit bos verder naar beneden. Langs de rand van dit sparrenbos loopt een breed graspad. In het goede seizoen kan het zijn dat manshoge varens dit graspad volledig innemen. In elk geval moet je de bosrand blijven volgen en zo de heuvel afdalen. Beneden kom je op een brede bosweg die je naar links volgt.

Je steekt, zonder brug, de Ruisseau de la Huilerie over, de beek die je nog kent van het begin van de tocht. Na de oversteek kom je op een dwarsweg langs de bosrand. Hier ga je even naar rechts en enkele meters verder, tegenover een hek, neem je links een stijgend pad. Boven kom je aan de inrit van twee huizen. Hier sla je rechtsaf in een smal paadje dat in het bos evenwijdig met de rand van een weide loopt. Je komt weer bij het alleenstaand huis dat je herkent van het begin van de wandeling.

2 Het woud van Nismes

LENGTE: 17 km

VERTREKPUNT: Aan de kapel van Regniessart, een afgelegen gehucht in de gemeente Viroinval

AANDACHTSPUNTEN: Gedurende gans de wandeling bevind je je ver weg van alle bewoning, je zal in het enorme woud goed moeten letten op de schaarse oriëntatiepunten om de weg niet te verliezen. Een paar keer moet je een beekje oversteken. Alleen bij de oversteek van de Ruisseau de Nouée zou dit bij hoge waterstand problemen kunnen opleveren. Hier werd dan ook een alternatief in de tekst opgenomen.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 58/5-6 (1:20.000)

Ruisseau de Nouée

eikenbos bij de Baraque du Coq

Het gehucht Regniessart, een goed bewaard geheim, bestaat uit een twintigtal huizen op een open plek in het immense Forêt de Nismes. Vroeger woonden er houthakkers en boeren, de huidige bewoners zetten zich in voor de bescherming van deze uitzonderlijke omgeving. De huizen en de kapel werden gebouwd met de 'duivelssteen', een steen uit de lokale steengroeve die zo hard is dat men hem niet kan bewerken. De enige weg door het gehucht is moeilijk berijdbaar en voorbehouden voor lokaal verkeer. Ondanks de geringe hoogte van 350 meter valt er in dit gebied relatief snel en veel sneeuw.

De wandeling vertrekt aan de kapel van Regniessart en loopt volledig in het Forêt de Nismes. We raden aan de beschrijving zeer aandachtig te volgen. Buiten het Croix Mattys en de piepkleine houten huisjes van de Baraque du Tilleul en de Baraque du Coq zijn er maar weinig bruikbare oriëntatiepunten onderweg.

Naar de Baraque du Tilleul

Rechts van de kapel en rechts van de haag loop je over het gras naar het bos toe. In het bos neem je een pad naar links. Laat een zijweg rechts liggen en vervolg de vlakke weg langs de bosrand en langs enkele achtertuinen. Op een asfaltwegje ga je even naar links, onmiddellijk erna verlaat je de asfaltweg weer aan de rechterkant om een kiezelweg rechts te nemen die langs een huis loopt. De weg wordt een graspad langs de bosrand. Het pad wordt hol en brengt je bij een berijdbare weg. Je gaat op de berijdbare weg even kort naar links en bij een alleenstaande eik neem je een grasweg aan de rechterkant. De grasweg vertrekt links naast de eik. Deze weg loopt langs de rand van de grote vlakke. Na een kleine halve kilometer komt er van links een grasweg uit een sparrenbos, bij een jagerszit, maar je gaat nog een beetje verder. Als de weg het bos inloopt neem je de eerste zijweg rechts, nog voor een volgende jagerszit.

De weg ① komt langs de rand van de open vlakke te lopen. Oude stenen langs de weg vertellen dat dit een vroegere grens moet geweest zijn. Vandaag is het de grens van de fusiegemeente Viroinval, die je gedurende drie kilometer lang min of meer zal volgen. Wat verder loopt de weg het bos in en daalt af naar een vallei. Beneden ontstaat links een van de bronbeekjes die de stuwdam op de Ri de Rome voeden. Jij gaat op de verharde bosweg even rechtdoor maar, nog voor je de bocht naar links helemaal uit bent, verlaat je de weg reeds: je gaat aan de rechterkant van de weg een pad op. Het pad stijgt en volgt de rand van een sparrenbos. Rechts van de weg zie je een gedenksteen. Je laat bij een grenssteen een zijpad rechts liggen en je gaat altijd rechtdoor, tot je op een asfaltweg uitkomt. Enkele meters voor de asfaltweg is er een weg naar links maar dat is niet de weg die je moet volgen. Ga tot op het asfalt, enkele meters naar links en dan vind je links van de asfaltweg de juiste wandelweg. Het eerste deel van deze weg is misschien moeilijk te zien: hij vertrekt rechts naast een boom met 'W17' erop. De weg komt na een tijd min of meer evenwijdig met de asfaltweg te lopen. Na 400 meter kom je trouwens weer op de asfaltweg. Volg de asfaltweg even naar links maar let goed op: je moet de weg snel verlaten en een zijpad rechts nemen. Eerst is er een onduidelijke grasweg aan de rechterkant maar het pad dat je moet nemen ligt vlak erna: het vertrekt tussen twee bomen met geverfde merktekens, links staat er onder andere een witte 'T' op een boom. Het pad brengt je snel op een kruispunt bij een verkeersbord (bij het voorbereiden van de wandeling lag dit bord op de grond) met rechts ervan een pad en links een holle weg die naar de asfaltweg leidt: je steekt dit kruispunt over en je gaat rechtdoor. Je ziet nu weer grensstenen langs de weg.

Je let niet op zijwegen en blijft dezelfde weg volgen. Na 350 meter, bij een sparrenbos, ga je rechtdoor langs de rand van dit sparrenbos. Het is belangrijk om vlak langs de rand van het sparrenbos te blijven stappen. Bij het eind van het

sparrenbos moet je immers tussen beuken in dezelfde richting rechtdoor gaan. Snel zie je links een grote open vlakte, de bosweg die je moet volgen loopt rechtdoor, nog net in het bos en enkele meters van de bosrand verwijderd. Ter hoogte van het einde van de vlakte steek je een bosweg over en een beetje verder sla je rechtsaf op het eerstvolgende kruispunt. Op dit kruispunt loopt een geel bewegwijzerde mountainbikeroute rechtdoor maar jij moet dus naar rechts. De weg loopt wat verder even kort langs een sparrenbos maar buigt dan af naar links. Bij een onduidelijke splitsing ga je rechtdoor, door een sparrenbos. Voorbij het sparrenbos blijf je dezelfde weg volgen, door bos en dichte begroeiing. Hij brengt je na 700 meter op een brede bosweg bij de Baraque du Tilleul ②, weliswaar een zeer vervallen huisje, maar toch een welkom oriëntatiepunt in dit grote woud. Rechtsaf hier, langs de Baraque.

Over de Berono heuvel

Je volgt de berijdbare bosweg tot op een asfaltweg, op de plaats 'Taille Gaye'. Steek de asfaltweg over en aan de overkant neem je het linkse pad, een wat smaller pad door dichte begroeiing. Na 500 meter kom je bij het Croix Matthys ③. Hier ga je rechtdoor en wat verder steek je een grasweg over. Het pad brengt je na een tijd op een bredere bosweg die je naar links volgt. Even verder steek je een berijdbare bosweg over.

Aan de andere kant van de berijdbare bosweg ga je een bosweg op. In een bocht naar links laat je een onduidelijke zijweg rechts liggen. De weg daalt af en loopt dan door een sparrenbos. Na het sparrenbos loopt de weg als grasweg verder door een plek met dichte begroeiing. Nadien loopt de weg weer het bos in. De weg begint te dalen. Kijk goed uit naar een dwarspad: dit pad moet je naar rechts inslaan. Het pad vertrekt in een luwe bocht naar links en in het begin van dit pad staat een eik met een witte 'T' erop. Het pad daalt stevig af. Je gaat tot helemaal beneden, tot bij een beekje. Steek dit beekje over en ga rechtdoor, steil omhoog. Na de steile helling ga je over een graspad in dezelfde richting verder, nu min of meer vlak. Na een tijdje steek je een onduidelijke en overgroeide weg over. Bij een brede grasweg, die van rechts komt, ga je rechtdoor. Enkele meters verder draait de brede weg naar links, maar ook hier ga je rechtdoor. Vlak erna kom je op een volgend kruispunt, waar je rechtsaf slaat in een mooi pad. Het pad stijgt, eerst onder beuken en nadien door naaldbos. Na de sparren wordt het pad prachtig hol. Je blijft met het pad verder stijgen. Boven kom je uit op een brede berijdbare bosweg op de plaats Berono ④. Volg deze berijdbare bosweg naar links.

Na 350 meter kom je op een groot kruispunt. Hier sla je rechtsaf in een bosweg, bewegwijzerd met een rode rechthoek. Ook langs deze weg zie je oude grensstenen. Na 400 meter komt er een zijweg van links maar je gaat rechtdoor. Hier begint een steile afdaling. Een zijpad rechts laat je liggen. Onderweg tekent zich rechts van het pad steeds duidelijker een beekvalleitje af. Bijna beneden, op de plaats waar het pad begint te stijgen, moet je rechtsaf slaan en een zijpad volgen dat vlakbij de beek loopt en nog even verder daalt. Wat verder draait het

2

Legende

- 1 Weg met oude grenspalen
- 2 Baraque du Tilleul
- 3 Croix Matthys
- 4 Berono
- 5 Oude steengroeve
- 6 Ruisseau de Nouée
- 7 Baraque du Coq

1 km

pad naar links, weg van de beek, en zou je naar een oude steengroeve ⑤ brengen. Maar onze wandeling gaat niet deze richting uit: in de bocht naar links moet jij het pad verlaten en de andere kant opgaan: je moet hier namelijk rechtsaf slaan, over het beekje, en je volgt een weinig gebruikt en smal pad door begroeiing. Het overgroeide pad loopt eerst zacht stijgend in de flank van de vallei, draait dan naar links en begint te dalen. Je loopt langs een modderig everzwijnbad en wat verder sta je voor de Ruisseau de Nouée ⑥. Ga door de beek en volg aan de overkant een in onbruik geraakt pad dat naar links draait. Het oude pad is nog slechts een spoor door de dichte begroeiing maar brengt je toch zonder al te veel problemen op de brede bosweg door de vallei. Rechtsaf. Mocht je niet over de beek geraken, kan je de oever over een goede honderd meter naar rechts volgen, tot bij een bosweg, en hier de volgende doorwaadbare plaats proberen. Als het ook hier niet lukt, moet je op je passen terugkeren en via de oude steengroeve een kilometertje om lopen om zo de bosweg door de vallei naar rechts te nemen.

Door de vallei van de Ruisseau de Nouée

Je volgt dus de bosweg door de vallei en je merkt aan de bewegwijzering dat je hier ook op een pelgrimsroute naar Compostella zit. De weg loopt een eindje van de beek verwijderd en wat hoger dan de beek. Je let niet op zijwegen links. Na een kilometer kom je bij enkele vijvers rechts beneden en bij een doorwaadbare plaats in de beek. Je moet hier een pad vinden dat de beek verder volgt, stroomopwaarts langs de rechteroever. Om dat pad te vinden, ga je eerst bij de doorwaadbare plaats door de beek en onmiddellijk erna linksaf en wat verder opnieuw door de beek. Is het water te diep, kan je de eerste doorwaadbare plaats rechts laten liggen en links van de beek blijven. In dat geval moet je wel onmiddellijk een rots overwinnen, de bewegwijzering naar Compostella helpt je er over.

Het pad loopt langs de beek in een prachtige omgeving met mooie rotsen. Negeer zijpaden die links in de flank stijgen. Verderop verwijderd het pad zich van de beek en loopt wat hoger in de flank. Het pad daalt nadien weer af naar de beek. Hier zie je aan de overkant van de beek een sparrenbos. Ter hoogte van het einde van dit sparrenbos moet je het pad verlaten: je neemt een klein zijpad naar rechts dat vertrekt bij een groepje van vier bij elkaar staande beuken. Mocht je dit zijpad in eerste instantie missen, dan merk je dat als het pad naar links een zijvallei inloopt. In dat geval ben je dus te ver en loop je honderd passen terug om het spoor te vinden, dat dan links ligt. Je steekt met het spoor de beek en een zijarm van de beek over en je gaat omhoog door het sparrenbos. Je steekt een in onbruik geraakte holle weg over en je loopt rechtdoor, naast een beekje, tot op een veel gebruikt dwarspad. Dit dwarspad neem je naar links.

Het pad versmalt snel en stijgt schuin in de heuvelflank. Boven laat je een zijpad rechts liggen en je wandelt rechtdoor, nu eerst even dalend en dan vlak en hoog in de flank. Het pad loopt door een sparrenbos. Bij een splitsing hou je links, het laagste pad. Links zie je een open plek waar je zometeen langs zal lopen. Wat

verder, in een bocht naar links, laat je een zijweg rechts liggen en steek je een beekje over, en je loopt verder langs de bosrand.

Je loopt langs de langwerpige open plek met lage begroeiing. Bij het einde van deze plek ga je rechtdoor het bos in over een brede bosweg. Naast de weg loopt een beekje. Wanneer het beekje zich van de weg verwijdert moet je goed uitkijken. Iets verder staat rechts naast de weg een groep sparren en hierin moet je de eerste weg naar rechts nemen. Het vertrek van de weg is niet zo duidelijk te zien, maar wat verder in de groep sparren is er nog een tweede weg naar rechts die je ook kan nemen. Waar beide wegen samenkomen, bij het einde van de groep sparren, volg je de holle bosweg. Zo vat je de laatste klim van de wandeling aan.

Langs de Baraque du Coq terug naar Regniessart

Na de klim loopt de weg langs een vlakte met jonge boompjes. Wat verder loopt de weg weer het bos in, je laat hier een onduidelijke zijweg links liggen. Wat verder sla je op de splitsing rechtsaf met de brede bosweg door sparren. Bij het eind van de sparren volg je de brede weg verder door een grote open plek in het bos. Waar links van de weg het bos weer begint, sla je rechtsaf in een brede grasweg. Snel steek je een grasweg over en je gaat rechtdoor, een mooi eikenbos in. De weg brengt je op een brede halfverharde bosweg, volg deze naar links. Bijna onmiddellijk sta je bij de Baraque du Coq ⑦.

Sla hier linksaf over een brede weg. Je slaat rechtsaf in de eerste zijweg, ofwel twintig meter verder in de tweede, beide wegen komen toch snel samen. Waar beide wegen samenkomen laat je een grasweg links en een holle weg rechts liggen en je gaat rechtdoor. Enkele meters verder laat je nog een andere grasweg links liggen. Je gaat rechtdoor over een breed graspad.

De grasweg eindigt na een halve kilometer, voor sparren, hier sla je linksaf. Wat verder laat je een grasweg rechts liggen en je blijft rechtdoor gaan. Wat verder begint een prachtige afdaling die je weer naar Regniessart brengt.

de plaatselijke 'Allée Royale' in Regniessart

3 Grote wouden aan de Franse grens

LENGTE: 16 km

VERTREKPUNT: Aan de kerk van Felenne, deelgemeente van Beauraing

AANDACHTSPUNTEN: Wandeling zonder bijzondere moeilijkheden, alleen hier en daar moet je de in deze grote wouden goed opletten om de juiste weg te vinden.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 58/7-8 (1:20.000)

de oude molen van de Houille

Bois le Taurau

Wie houdt van een wandeling door uitgestrekte wouden in afgelegen gebied, moet naar Felenne. Dit dorp bevindt zich letterlijk in een uithoek van het land, vlakbij de Franse grens en ver van alle grote verkeerswegen. Deze wandeling loopt van begin tot einde in uitgestrekte wouden waar je meer kans hebt om groot wild te ontmoeten dan mensen. Alleen aan de prachtig gelegen picknickplaats in de vallei van de Ruisseau d'Olenne strijken op warme dagen wat toeristen neer.

Gedurende enkele kilometers loop je op deze wandeling langs de Houille, een riviertje dat in Gedinne ontspringt en bij Givet in Frankrijk in de Maas uitmondt. Uit de rivier wordt in Frankrijk drinkwater gehaald, het water van de Houille is van een uitstekende kwaliteit en is zeer rijk aan zuurstof. De bever voelt zich in de Houille uitstekend thuis. Langs de Houille kom je langs de mooi gerestaureerde gebouwen van de oude watermolen van Bourseigne, een turbinemolen uit de 18de eeuw.

BESCHRIJVING

Naar de Ruisseau du Bois le Taureau

Met de rug naar de kerk ga je even kort naar links en dan ga je de Rue F. Wolf in. Op het kruispunt rechtdoor, tussen nummers 18 en 20, de Ruelle Pauchet in. Bij een bron in een wei links van de weg moet je goed uitkijken: even verder maakt de weg een bocht naar links en hier verlaat je de weg aan de rechterkant. Je loopt over een grasveldje met een bankje en je volgt verder een pad tussen afsluitingen. Dat pad brengt je op de hoofdweg door het dorp. Linksaf en bij de Chapelle Saint-Joseph hou je rechts aan. Voorbij de kapel rechtsaf. Bij het laatste huis en enkele garageboxen ga je het bos in met de rechtse van de twee boswegen. Deze loopt evenwijdig met de bosrand. Op een kruispunt, net voor een beekvalleitje, sla je linksaf in een bosweg. Deze weg loopt evenwijdig met het beekvalleitje en daalt. Beneden laat je een bosweg links liggen en je gaat naar rechts, tot op een asfaltweg.

Je volgt de asfaltweg naar rechts en na ongeveer 150 meter verlaat je de weg aan de linkerkant: je kan er het talud afdalen bij een boom met rode en gele markeringen. Je loopt naar een beekje bij twee grote bomen, ook met rode en gele markeringen. Je steekt het beekje over en loopt over een brede open strook in het bos omhoog tot op een bosweg. Deze steek je over en je stijgt verder. Ook een volgende bosweg steek je over en je gaat een stijgende grasweg op. Je houdt steeds dezelfde richting aan en over de brede grasweg loop je de berg op, tot helemaal boven. Boven steek je eerst een bosweg over, nadien een berijdbare bosweg en dan weer een andere bosweg en je loopt de berg weer af over een brede grasweg. Beneden rechtsaf, een licht dalende weg die naast een beekvalleitje loopt. Je volgt deze prachtige bosweg gedurende een halve kilometer, tot op een halfverharde bosweg. Linksaf en je steekt de Ruisseau du Bois le Taureau ① over.

Naar de oude watermolen aan de Houille

Eens over de beek sla je linksaf in een grasweg. De weg loopt even door een open plek. Kijk goed uit naar een overgroeid bospad dat links van de grasweg loopt, dit overgroeid pad neem je. Dit pad is bewegwijzerd met een rode rechthoek en loopt evenwijdig met de brede grasweg. Je moet nu een kleine kilometer lang dezelfde richting aanhouden. Na een prachtig stuk tussen eiken en varens kom je uiteindelijk weer op de brede grasweg uit. Wat verder is er een brandgang aan de rechterkant. Je laat deze brandgang rechts en een grasweg links liggen en je neemt tussen de twee een bosweg. Op de eerste splitsing, bij een boom met verticale rood-witte markeringen, sla je rechtsaf in een scherp teruglopende bosweg. Deze weg steekt de brandgang over en je blijft de weg volgen. Op een berijdbare bosweg ga je rechtdoor verder en je volgt deze brede weg naar de top.

Legende

- 1 Ruisseau du Bois le Taureau
- 2 alleenstaande eik
- 3 oude watermolen aan de Houille
- 4 grasstrook met een rij eiken
- 5 picknickplaats langs de Olenne

1 km

Op de top kom je bij een driehoekig pleintje met een alleenstaande eik ②. Je neemt een grasweg rechts van de eik. Bij het einde van het pleintje steek je een berijdbare bosweg over. Je gaat een bosweg op en laat onmiddellijk een niet goed zichtbare zijweg links liggen. Wat verder is er een zijweg rechts met een overgroeide verbodsbord die je niet neemt. Je hoeft trouwens niet op zijwegen te letten: gedurende een kilometer volg je dezelfde bosweg die je 150 meter lager brengt. Tijdens de afdaling komt de weg in een valleitje te lopen.

Helemaal beneden volg je de brede berijdbare weg naar links. Snel kom je naast de Houille te lopen. Misschien zie je hier wel een beverdam. Je laat een stijgende weg links liggen en je blijft rechtdoor gaan, beneden in de riviervallei. Je komt bij de gebouwen van de oude watermolen aan de Houille ③, nu opgeknapt tot woning. De gebouwen bevinden zich aan de overkant van de rivier.

Naar de Ruisseau d'Olenne

Voorbij de molengebouwen draait de weg naar links weg van de rivier. Je moet hier goed uitkijken want net na deze bocht, bij een opvallende eik rechts van de weg, moet je de weg verlaten en rechts over een grasplek lopen. Je steekt een beekje over en je komt op een grasweg die je rechtdoor volgt. Na 700 meter draait de weg naar links, weg van de Houille en een zijvalleitje in. Je let niet op zijwegen links en je blijft de weg in de beekvallei volgen. Na 700 meter draait de weg naar links weg van de beekvallei en je blijft deze grote bosweg volgen. Een beetje hogerop kom je aan een omheind stuk bos aan de linkerkant en hier sla je rechtsaf in een andere bosweg. Altijd rechtdoor en stijgen. Na een halve kilometer kom je op een berijdbare bosweg die je naar links volgt. Je stijgt nog verder. Net voor het hoogste punt sla je op een kruispunt rechtsaf, langs een sparrenbos. Voorbij het sparrenbos draait de weg naar links en je houdt hier links aan. Gedurende meer dan 600 meter blijf je deze weg volgen, onderweg kan je verschillende modderige stukken tegenkomen. Je komt uit bij een berijdbare bosweg. Deze steek je over en aan de overkant ga je een volgende modderige bosweg op.

Na enkele honderden meters kom je op een kruispunt: hier sla je linksaf en je daalt af over een brede grasstrook met een rij eiken ④. Je loopt rechtdoor tot op de N981.

Terug naar Felenne

Je steekt de rijweg over en je gaat een grasweg op naast een beekje. Je blijft de grasweg volgen rechts van het beekje. Na een kilometer kom je bij een pompstation. Onmiddellijk na dit pompstation sla je, bij een boom met zwart-witte markeringen, linksaf in een weinig gebruikte grasweg naast het beekje. Verderop steek je een ander beekje over en je komt op een berijdbare bosweg: linksaf over deze bosweg. In geen tijd kom je bij een goed ingerichte picknickplaats ⑤ langs de Olenne met verschillende hutjes. Bij het eerste hutje, La Belette, verlaat je de bosweg aan de linkerkant. Je steekt het beekje over. De wegen werden hier door

boswerkzaamheden in 2012 lelijk toegetakeld maar je moet in elk geval rechtdoor, de berg op. Tijdens de beklimming neem je op een splitsing de meest rechtse en mooiste weg. Boven volg je een weg langs de bosrand naar rechts, tot op een berijdbare weg voor stallen. Rechtsaf hier en je volgt de berijdbare bosweg. Op de splitsing kies je de verharde bosweg naar links. Deze bosweg daalt en is verhard met grote kiezels. In een bocht naar rechts verlaat je de weg: je neemt een bosweg rechtdoor. Deze versmalt verderop tot pad, je blijft rechtdoor gaan en steekt een beekje over. Langs een afsluiting klimt het pad weer naar Felenne. Waar het pad verandert in een betonweg, bij nummer 24, kan je rechts nog een pad tussen hagen nemen dat je weer in de Rue F. Wolf brengt.

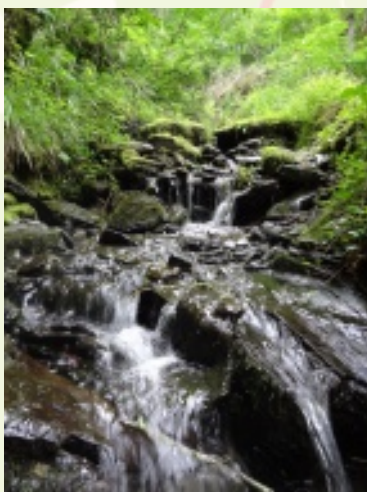
4 De Semois en zijbeken

LENGTE: 17 km (met een verkorting tot 14 km)

VERTREKPUNT: Aan de kerk van Orchimont

AANDACHTSPUNTEN: In het natuurreservaat van Bohan-Membre zijn de paden steil en hier en daar afgebrokkeld. Het pad naar het uitzichtpunt 'Le Jambon de la Semois' is eveneens zeer steil en is bovendien in onbruik geraakt. Oplettendheid en een goed oriëntatievermogen zijn hier onontbeerlijk.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 63/7-8 (1:20.000)

Le Sautou

uitzicht 'Le Jambon de la Semois'

De Semoisvallei van Bouillon tot bij de Franse grens is een landschappelijke en toeristische topper met uitstekende wandelinfrastructuur. In de vallei van de koningin der Belgische rivieren is het gezellig vertoeven in verschillende dorpjes zoals Alle, Vresse, Membre, Bohan. In de eerste helft van de 20ste eeuw bracht de tabaksteelt, die zich uitstekend leende tot verbouwing op de schrale gronden, welvaart in de vallei. De veelvuldige nevels in de vallei gaven de tabak bij het drogen in open lucht een onvergelijkbaar aroma. De tabak van de Semois, dikwijls ter plaatse versneden en verpakt, werd over de hele wereld geëxporteerd. Iedereen 'deed in tabak' en smokkelaars van de rookwaar waren in deze grensstreek zeer actief. Tegenwoordig heeft de tabak nog slechts een symbolisch bestaan, geduldig verdedigd door een laatste groep planters en fabrikanten. Getuigen van de voorbije welvarende periode zijn de talrijke droogschuren met hun roestbruine daken, die in september hun magische geur verspreiden.

De wandeling vertrekt noordelijk van de Semois in Orchimont, een dorp dat in de

middeleeuwen een omwalling en een versterkt kasteel had en stadsrechten bezat. Op het terras van Hotel-restaurant-taverne Saint-Martin, gelegen op honderd meter van de kerk, kan je rustig napraten na de wandeling. De bossen in de omgeving boden schuilplaats aan talrijke verzetsstrijders tijdens de tweede wereldoorlog. Langs beken, over glooiende velden en door bossen daal je af naar de vallei van de Ruisseau de Sautou, een zijbeek van de Semois die na overvloedige regen de allures van een wilde bergstroom aanneemt. Vooraleer naar de Semois af te dalen, leidt de wandeling je door het prachtige natuurreservaat van Bohan-Membre, op de steile flanken van de rivier. Dit is een van de weinige plaatsen in ons land waar mouflons in het wild leven.

Van aan de Semois klimt de wandeling 150 meter hoger naar het beroemde uitzichtpunt van de 'Jambon de la Semois'. Het pad naar dit uitzichtpunt is bijzonder interessant: het is moeilijk en steil en in verregaande staat van verval: je zal goed moeten uitkijken naar oude wandelpijltjes om het te kunnen volgen. Een kompas of gps is hier zeer nuttig.

BESCHRIJVING

Naar de vallei van Le Sautou

De wandeling start aan de kerk van Orchimont. Met de rug naar de ingang van de kerk daal je even het straatje af naar rechts maar zeer snel neem je aan de rechterkant van de straat een grasweg. Die passeert langs een speeltuin en enkele oude tabaksschuren, versmalt en loopt tussen een bos links en weiland rechts. Wat verder is het bos links gekapt en je hebt hier een mooi uitzicht. Wanneer het pad het bos inloopt, splitst het onmiddellijk: neem de dalende linkertak. Eigenlijk loop je rechtdoor. Een eindje verder splitst dit pad zich maar beide paden komen beneden op dezelfde plaats uit op een bosweg. Steek hier de bosweg over en steek vervolgens de Ruisseau de Nafraiture ① over langs een brug met kasseien. De weg volgt de beek stroomopwaarts. Op de plaats La Hez Cheslin, bij de samenvloeiing van de Ruisseau de Nafraiture en de Ruisseau d'Orchimont, splitst zich een pad af dat de beek oversteekt. Dat pad klimt naar het dorp Nafraiture maar je volgt het niet: je steekt de beek niet over en blijft de weg links van de Ruisseau de Nafraiture volgen. De weg verwijdert zich stilaan van de beek en 300 meter na het brugje neem je een stijgend zijpad links. Als het pad een sparrenbos ingaat, verbreedt het. Na een zeer scherpe bocht naar links brengt de weg je bij de rand van het sparrenbos. Hier volg je even een graspad naar rechts langs de bosrand en wat verder hou je rechts aan op een bosweg. De weg loopt het bos uit, je gaat rechtdoor over een akker. Zo kom je op een asfaltwegje.

Volg het asfaltwegje even naar rechts maar bij het einde van de akker rechts van de weg verlaat je het asfaltwegje reeds: neem een grasweg aan de rechterkant van de weg. Deze prachtige weg daalt zacht af in het bos. Even krijg je zicht op een grote akker links en dan draait de weg naar rechts weer het bos in. Het pad maakt

een haakse bocht naar links en volgt verder de bosrand. Een overgroeide weg laat je rechts liggen en wat verder kom je uit het bos en op asfalt. Je laat de asfaltweg links liggen en je gaat rechtdoor het bos in. Aan de splitsing kies je de linkse bosweg en deze brengt je snel weer het bos uit. De weg wordt met keien verhard en maakt een bocht naar rechts. Je laat een zijweg rechts liggen en je gaat rechtdoor langs de rand van een sparrenbos links. Wat verder sla je haaks linksaf in een grasweg die door de sparren loopt. Je laat een zijweg rechts liggen en gaat rechtdoor over een overgroeide weg. De weg maakt een haakse bocht naar rechts en brengt je op een berijdbare bosweg. Linksaf. Je loopt het bos uit en komt op een asfaltweg.

Even ga je naar links over de asfaltweg maar zeer snel verlaat je de weg: je slaat rechtsaf in een veldweg. Na een paar honderd meter en een strookje bos eindigt de weg bij een weideingang. Sla hier linksaf en loop over de akkerrand langs de afsluiting van drie opeenvolgende weiden aan je rechterhand. Bij het einde van de akker volg je rechtdoor een graspad tussen weiden. Het pad kan soms nogal overgroeid zijn en brengt je naar een klein asfaltwegje. Steek dit asfaltwegje over en aan de overkant vervolg je over een graspad dat de rand van een akker volgt. Dit pad kan serieus overwoekerd zijn. Het pad komt bovenaan uit op een brede weg net voor het bos: deze brede weg neem je even rechtsaf maar zeer snel verlaat je hem en je gaat links het bos binnen langs een mooie bosweg.

Je blijft de bosweg volgen en je let niet op zijwegen. Stilaan tekent zich rechts de vallei van de ruisseau de Sautou af: daar moet je straks heen. Na 800 meter draait de bosweg voor de tweede maal naar links en net voorbij de bocht kom je op de plaats Al Houline (320 m). Hier sla je scherp rechtsaf in een smal pad. Enkele tientallen meters verder draait het pad naar rechts en een dertigtal meter verder moet je het pad verlaten en links een pad nemen dat nogal wild afdaalt tot bij de beek Le Sautou ②. Volg de beek stroomafwaarts tot bij een overhangende rots waaronder je zo nodig kan schuilen. Deze rots komt tot in het water van de beek.

Verkorting

Voor de kortere wandeling van 14 kilometer blijf je zo kort mogelijk bij de Sautou lopen, een avontuurlijk pad brengt je bij de monding in de Semois.

Door het natuurreservaat van Bohan-Membre

Voor de volledige wandeling steek je bij de overhangende rots de beek over en volg je aan de overkant de beek stroomopwaarts over een smal pad. Niet veel verder draait het pad naar links en klimt de heuvelflank op. Een smal spoor dwarst je pad maar je gaat met de bewegwijzering nog even rechtdoor. Iets hoger neem je een breed pad naar links. Dat mooie pad klimt zacht en leidt je door het natuurreservaat van Bohan-Membre ③. De weg wordt een grasweg. Je dwarst een brandgang en na in totaal 700 meter begint de weg zacht te dalen. Na nog eens honderd meter komt er een andere weg van rechts. Je gaat nog even verder maar je moet goed uitkijken: waar de weg een bocht naar rechts maakt, loop je

rechtdoor over een minder gebruikte weg. Deze weg versmalt en wordt een mooi pad dat over een heuvelrug loopt. Het pad eindigt op de N973 bij enkele zitbanken. Sla hier linksaf in een bosweg die weer het natuurreservaat inloopt. Na 1200 meter splitst de weg: een pad gaat rechtdoor en een ander pad daalt steil rechtsaf. Je neemt het dalende pad. Dit prachtige pad loopt in de steile heuvelflank langs de Semois en brengt je bij de monding van de Sautou in de Semois.

Naar 'Le Jambon de la Semois'

Bij de monding van de Sautou volg je het oeverpad langs de Semois rechtdoor. Het loopt even vlakbij het water maar loopt dan snel door een open plek met lage begroeiing. Als je door de open plek loopt, zie je recht voor jou, helemaal boven de valleiwand, de rotsen van het uitzichtpunt Jambon de la Semois. Daar gaat de wandeling heen. Voorbij de open plek loop je door jong bos. Het pad steekt een beekje over. Nu moet je even goed uitkijken: je loopt langs een eerste rotspartij en nadien langs een tweede. Ongeveer twintig meter voorbij deze tweede rotspartij moet je een pad zoeken dat links de steile heuvel oploopt. Waarschijnlijk is het begin van het pad nog aangegeven met een pijl 'Belvédère Le Jambon', maar toch is het pad allesbehalve gemakkelijk te zien. Het pad zigzagt, de globale richting is eerst noordoost, nadien oost en ten slotte zuid. Oude klodders blauwe verf en aanduidingen van een oude wandelroute '55' helpen je om op het juiste pad te blijven. Het steile pad is de laatste jaren in onbruik geraakt en geraakt in steeds slechtere staat. Onderweg zal je ongetwijfeld af en toe het pad niet meer zien, en soms moet je de blik veel hoger in de flank richten om nog een van de oude aanduidingen te vinden. Als je het spoor even bijster bent, stop dan en bekijk aandachtig de flank van de heuvel. De kans is groot dat je een oud bordje van wandeling 55 ziet hangen, of dat je het pad wat verder van je vandaan ontwaart. Als je een rotspartij ziet, is de kans groot dat je er bovenlangs moet. Het pad leidt naar het beroemde uitzichtpunt 'Le Jambon de la Semois' ④ met schuilhut. Na genoten te hebben van het uitzicht loop je naar een asfaltweg.

Over het plateau terug naar Orchimont

Volg de weg even naar rechts maar verlaat hem vlug op de plaats waar links twee graswegen de laagbegroeiing inlopen: neem de eerste en smalste weg die loodrecht op de asfaltweg vertrekt. Bij een andere grasweg op de plaats 'Bois des Marais' kies je rechts. Een pad laat je rechts liggen en wat verder komt er een brede weg bij van rechts, hou hier links aan. De weg loopt in een bocht naar rechts over een beekje. Je loopt langs een plek met jong sparrenbos. Je moet op een brede berijdbare weg geraken die aan de andere kant van deze plek loopt. Er is een doorsteek mogelijk bij het einde van dit jong sparrenbos. Maar de normale wandelroute vervolgt nog even de weg, kiest bij een splitsing links en een paar meters verder opnieuw linksaf. Hoe je er ook geraakt, je gaat de brede berijdbare weg naar links op.

Legende

- 1** Ruisseau de Nafraiture
- 2** Ruisseau de Sautou
- 3** natuurreservaat
Bohan-Membre
- 4** uitzichtpunt
Jambon de la Semois

Rue de Chanteville

Orchimont

Vresse sur
Semois

Rue de Vresse

1 km

Kaartgegevens © OpenStreetMap-auteurs

Honderdvijftig meter verder op de brede weg verlaat je deze weg reeds en je neemt een mooie bosweg rechts. Je moet goed uitkijken: een andere weg dwarsst je bosweg en even verder moet je rechtsaf slaan. Misschien hangen hier nog enkele houten pijltjes (en wat verder ijzeren pijltjes) die het juiste pad aanwijzen. Het pad brengt je op een andere bosweg die je naar links volgt. De weg is vlak en met gras begroeid. Na ongeveer 400 meter loopt de weg een sparrenbos in en maakt een scherpe bocht naar rechts. De bosweg brengt je op een asfaltwegje dat je naar links volgt. Er staat wat verder een bankje langs de kant van de weg. Volg de asfaltweg verder tot bij de boerderij in het gehucht Le Terne. Hier maakt de weg een bocht naar links: je laat een doodlopende asfaltweg rechts liggen maar je neemt onmiddellijk hierna wel de volgende zijweg rechts, een halfverharde weg.

Je laat een grasweg links liggen en je volgt de weg over het plateau verder in de richting van een bos. Bij het bos laat je een zijweg links liggen en je gaat rechtdoor over een weg langs de bosrand. Bij het einde van de akker blijf je rechtdoor gaan over de grasweg, je laat een weg in de dichte begroeiing links en een bosweg rechts liggen en je blijft dus in dezelfde richting rechtdoor gaan. De grasweg eindigt voor een vallei, hier sla je rechtsaf op een dwarspad.

Het pad draait na een tijdje naar rechts en loopt evenwijdig met een beekvallei aan je linkerhand. Je moet straks die vallei ingaan maar eerst volg je het smalle pad nog verder tot je in een ruime bocht naar links, een dalend pad ziet aan je linkerkant. In die bocht liggen er links en rechts van het pad enkele rotsstenen. Dat dalend pad links neem je, het duikt de vallei in. Het pad steekt een paar beekjes over en daalt verder door het bos. Helemaal beneden steek je een asfaltweg over en je volgt aan de overkant een berijdbare weg. Bij een zijweg rechts ga je rechtdoor en ook wat verder ga je rechtdoor. Je steekt langs een brugje de ruisseau des Blancs Cailloux over. Er wacht je nu alleen nog een korte klim terug naar het centrum van Orchimont.

5 De Our en de Lesse

LENGTE: 20 km (met verkorting tot 17 km)

VERTREKPUNT: Aan Bij het monument voor oorlogsslachtoffers tegen de muur van de kerk van Porcheresse in de provincie Luxemburg.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 64/1-2 (1:20.000)

de Lesse

Op weg naar het dorp Our

Porcheresse, deelgemeente van Daverdisse, is een landbouwdorp in de provincie Luxemburg. Aan elke uitgangsweg staat een smeedijzeren kruisbeeld dat reizigers en akkers moet beschermen. Het dorp kreeg het bij het begin van de Eerste Wereldoorlog hard te verduren. Duitse soldaten staken, na een zwaar gevecht in Daverdisse, alle huizen van Porcheresse in brand. Bij de kerk herinnert het 'Monument des Morts' aan de oorlogsslachtoffers. Porcheresse was ooit een van de grootste klompenproducenten van de provincie Luxemburg en in de vroegere meisjesschool is dan ook het 'Musée des Sabots', het Klompenmuseum, ondergebracht.

We verlaten het dorp door de velden en akkers en krijgen mooie vergezichten op het Ardense landschap. We duiken dan 'Les Spèches' in, een zeer verscheiden bos waar het krioelt van de wilde zwijnen. Tijdens de voorbereiding van deze wandeling botsten we op een pad tussen manshoge varens op een rot slapende zwijnen. De wandeling loopt naar het gehucht Our door prachtige bossen, onder andere over een interessant paadje door dicht naaldbos. Dit is een van de verschillende paden die we volgen en die op de meest recente en meest gedetailleerde topografische kaarten niet terug te vinden zijn.

Our is een gehucht van Opont, zelf deelgemeente van Paliseul. Door het dorp stroomt de rivier de Our, die op deze wandeling een hoofdrol speelt. De naam Our is afgeleid van 'ours', bruggen van hout en gevlochten twijgen die hier in de streek vervaardigd werden. Le Clairval bij de kerk nodigt uit tot een halte. In de zomer biedt het terras onder de bomen verkoeling en in de winter knettert binnen gezellig de haard. Het vlees wordt er boven een vuur van houtblokken gegrild. De openingsuren van dit etablissement zijn echter even onzeker als de bereidheid van het personeel om je te bedienen. Tijd bestaat hier niet, we hebben het gecontroleerd op onze klok. Vlakbij vind je ook La Table de Maxime, een restaurant met een Michelin ster. Maxime Collard ruilde De Karmeliet in Brugge om hier in Our zijn droom waar te maken en verfijnde menu's te bereiden met zelf gekweekte groenten.

Toch wordt Our meegesleurd door de bedenkelijke golf van moderne vooruitgang. Thomas & Piron, een van de grootste bouwbedrijven van ons land, koos in de jaren '80 het gehucht Our uit om er zich te vestigen. Ondertussen is het bedrijf uit zijn voegen gearsten. Afwegingen van authenticiteit tegenover werkgelegenheid en economische vooruitgang vormen het gespreksonderwerp in het dorp. Louis-Marie Piron beheert en beheerst niet alleen het dorp, maar ook de bossen. Van de 'chalet de chasse', die hij zonder bouwvergunning in Our bouwde, wordt gezegd dat hij 'presqu'aussi grand que le Sportpaleis d'Anvers' is.

Vanuit het gehucht Our volgen we de gelijknamige rivier. In deze wilde vallei heerst de 'Dame Blanche', een fee die in de vorm van nevelslierten uit het water opstijgt en de vallei vult. We passeren ook nog de Roche Minguet, waar afgescheurde priesters na de Franse Revolutie clandestiene missen hielden.

Bij de monding van de Our in de Lesse maken we een ommetje naar het gehucht Lesse, dat ocharme niet eens een kerk heeft. Dat 'La Fille d'Ardenne', zoals de rivier de Lesse genoemd wordt, hier nog niet onteerd is, hebben we te danken aan de moedige strijders die in het begin van de jaren '70 de bouw van een gepland stuwmeer voor elektriciteitsproductie konden verhinderen. Een gebied van 700 hectare werd zo gespaard van de verdrinkingsdood. Vandaag steekt het oude plan echter weer de kop op bij de zoektocht naar alternatieve energiebronnen.

BESCHRIJVING

Naar het gehucht Our

Met de rug naar het monument en de kerk vertrek je naar rechts en je volgt de stijgende Rue du Chênai. Net na de Ferme du Bois Perdu en tegenover nummer 59 sla je linksaf in een asfaltwegje. Verderop wordt de weg een kiezelweg. Na twee bochten naar rechts komt er een weg van links, maar jij gaat rechtdoor en draait wat verder naar rechts. Je hebt hier mooie uitzichten op de velden rond Porcheresse. De weg komt uit op een rijweg, bij een kalvarie en aan de overkant een reservoir. Je gaat de weg niet op maar je slaat hier scherp linksaf in een

kiezelweg richting Gîte de la Bergerie. Snel loop je op een mooie weg tussen akkers en weiden. Je blijft rechtdoor gaan langs de bosrand en verder het bos in. Bij de ingang van het bos laat je een weg links liggen en wat verder nog een. Ongeveer 350 meter ver het bos in sla je op een kruispunt rechtsaf in een grasweg. Na 120 meter draai je mee naar rechts. Bij een weide sla je linksaf, een smal paadje dat vlak langs de afsluiting loopt. Bij het einde van de afsluiting even linksaf door dennen en wat verder rechtsaf, een graspad. Je steekt vrijwel onmiddellijk een beekje over via een gepolijste steen en je volgt de weg verder rechtdoor, licht stijgend, soms door sparren en soms door gekapt bos. Op het einde neem je een brede bosweg naar rechts en je komt uit op de rijweg tussen Porcheresse en Our. Rechtsaf.

In de bocht van de weg, slechts 100 meter verder en net voor een huis aan de linkerkant, verlaat je de asfaltweg en je kiest een bosweg links. Bij een splitsing na 180 meter kies je de rechterweg, een minder gebruikte en zeer mooie weg. Meer dan een halve kilometer verder is er links een strook in het bos begroeid met varens en rechts zie je een enorme spar. Je verlaat hier de weg die naar rechts draait en je stapt rechtdoor in een klein paadje. Snel kom je op een ander pad dat je naar links volgt, in dezelfde richting verder. Na 300 meter kom je uit op een brede bosweg. Steek de weg schuinrechts over en neem een weg aan de overkant die langs een gekapte vlakke loopt. Bij het einde van de vlakke draait de grasweg naar rechts maar jij gaat rechtdoor. Het onooglijke pad loopt door en tussen sparren en brengt je na een halve kilometer het bos uit. Prachtig is het hier niet? Je steekt een grasweg over en je gaat rechtdoor in een grasweg tussen akker en weide. De weg daalt tot in het gehucht Our, bij de gelijknamige rivier en de brug erover. De wandeling kiest net voor de brug de vlakke asfaltweg naar links, maar de terrasjes liggen rechts bij de kerk, 200 meter voorbij de brug.

Langs het riviertje de Our

Net voor de brug sla je linksaf in een vlak asfaltwegje dat naast de Our loopt. Op een splitsing kies je rechtsaf een kiezelweg die de Our verder volgt. Je loopt langs stallen en dan het bos in. Op de plaats van de oude watermolen ① op de Our wordt de berijdbare weg met gras begroeid. Je blijft de bosweg een tijd volgen, onderweg is er één keer een zijweg rechts in en sparrenbos die je niet neemt. Je komt op een andere brede bosweg en je slaat rechtsaf, een dalende weg. Deze loopt in een scherpe bocht over een zijbeekje van de Our en brengt je onmiddellijk hierna bij een splitsing: hier kies je de meest rechtse van de drie wegen. Deze prachtige weg draait wat verder naar links, de vallei van de Our in. Op de volgende splitsing neem je niet het stijgende graspad, maar je neemt de rechtse weg. De weg daalt. Je komt voorbij een zeer mooie zijbeek die over stenen naar beneden loopt. Voorbij deze beek laat je een stijgend zijpad links liggen en je wandelt nu vlak naast de Our. Aan de overkant ligt de weide van Toup-Toup, geprefereerd kampterrein van jeugdbewegingen en van hippies maar vooral geliefde woelplaats van everzwijnen.

Je loopt voorbij de Roche Minguet waarin Maria vroeger een plaats had. De weg versmalt en wordt een zeer mooi pad. Het pad stijgt wat en verwijdert zich wat van de rivier. Het pad verbreedt dan weer en je komt voorbij enkele bronbeekjes links van het pad. Voorbij het vierde of vijfde bronbeekje moet je goed uitkijken naar een smal zijpad aan de rechterkant dat bewegwijzerd is met een groene rechthoek, het vertrekt bij een bewegwijzerde eik. Dat pad moet je nemen, het daalt kort maar steil de heuvel af en brengt je bij de Our. Beneden volg je de oever naar links. Snel loop je langs een grote vlakke met wilde begroeiing. Je houdt de vlakke aan je rechterhand en je blijft rechtdoor gaan. Het pad stijgt dan en brengt je bij een bosweg. Rechtsaf op deze bosweg. Je daalt en komt uit op een bredere bosweg, volg deze brede weg naar rechts. Deze weg brengt je bij een voetgangersbrug over de Our. Even voor de brug is er een smal zijpad links, het is een aanrader om dit pad even kort te volgen om de samenvloeiing ② van de Our en de Lesse te bekijken. Maar voor het vervolg van de wandeling zal je moeten terug komen naar de brede weg en de Our oversteken via de voetgangersbrug. Tenzij je voor de verkorte wandeling kiest, dan volg je het smalle zijpad verder, bij de volgende brug over de Lesse even voor het paviljoentje heb je weer aansluiting.

Een ommetje naar het gehucht Lesse

Je steekt dus de Our over via de voetgangersbrug. Aan de overkant van de rivier zijn er verschillende wegen, neem de meest linkse, een weg die vrijwel onmiddellijk vlak langs de rivier (de Lesse!) komt te lopen. Aan de overkant van de rivier staat een droomhuis. Je volgt de weg langs de rivier tot bij een dammetje en een volgende voetgangersbrug. Ga niet over de brug maar neem een pad dat rechts van de rivier blijft. Het mooie pad stijgt in de flank, loopt hogerop even langs een weide, en klimt dan door een sparrenbos naar rechts. Het pad eindigt op een brede kiezelweg. Linksaf.

Op een kruispunt, net waar je op asfalt komt, sla je linksaf en bij een parking hou je links. Een dalend pad brengt je naar een bruggetje over de Lesse. Aan de overkant van de rivier vind je enkele banken en tafels langs het water. Je bent hier in het authentieke gehucht Lesse.

Je gaat linksaf over de asfaltweg door het dorp. Laat de Rue de la Prairie richting Daverdisse en Redu rechts liggen en sla linksaf, een asfaltweg op die je stijgend uit de bebouwde kom van Lesse brengt. Bij een volgende splitsing hou je rechts aan en je klimt verder over asfalt. Wat verder verlaat je het asfalt en je kiest linksaf een bosweg richting 'Roche aux Chevaux'. Na 700 meter, in de buurt van het hoogste punt, maakt de bosweg een bocht naar rechts. Je moet de weg verder volgen maar in deze bocht loop je uiteraard even naar links, tot op de Roche aux Chevaux ③. Let op dat je hier niet het dalende pad neemt maar dat je terug gaat naar de bosweg die je verder volgt. De mooie bosweg daalt tot bij de Lesse. Steek de rivier over en sla rechtsaf.

5

Legende

- 1 Oude molen van Our
- 2 samenvloeiing van Our en Lesse
- 3 Roche aux Chevaux
- 4 paviljoentje
- 5 Chapelle N.D. de Beuraing

Redu

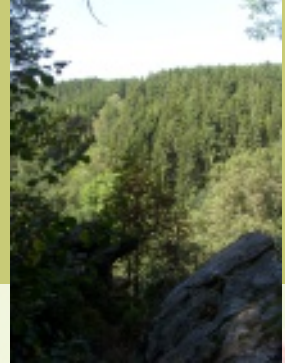
Lesse

Porcheresse

Our

2 km

Hoog boven de Lesse komen we langs de 'Roche des Chevaux'. De boeren van Lesse leidden vanaf deze rots hun afgedankte paarden geblinddoekt de diepte in. Een mooier einde kan een paard zich nauwelijks voorstellen.

Door het bos terug naar Porcheresse

Je loopt langs de Lesse met links mooie rotspartijen. Voor een paviljoentje ④ draai je met de weg mee naar links. Maar het loont de moeite om even een kijkje te gaan nemen bij het paviljoentje, men houdt hier het forellenbestand in de gaten op de Ruisseau de Chicheron. Je kan achter het paviljoentje even het beekje volgen aan de linkerkant en dan zo links naar de weg lopen. De weg volgt de beekvallei en wordt snel een mooi graspad en je moet hem een kleine kilometer volgen, eerst langs een gekapte vlakte en later door bos. Toen wij er waren, was het sparrenbos aan de rechterkant van de weg uitgedund en lag de weg letterlijk bezaaid met omgehakte bomen. Hopelijk takelen de bosmachines de weg niet te lelijk toe.

De weg eindigt op een brede bosweg die je naar rechts volgt. Niet voor lang echter: net voor de weg afdaaft naar het beekje, sla je linksaf in een prachtige en weinig gebruikte bosweg. Op een splitsing loopt rechts een grasweg door sparren naar een berijdbare weg, maar jij kiest hier links een zeer mooi graspad. Verderop wordt het pad een bredere grasweg en nog verder een bosweg. Het is onmogelijk om alle zijwegen te beschrijven, je moet altijd dezelfde weg blijven volgen. De weg brengt je op een brede berijdbare bosweg. Linksaf. Wat verder komen er twee wegen van links maar je volgt de berijdbare weg nog 300 meter verder. Bij het ontwerpen van deze wandeling was het bos aan de rechterkant van de weg gekapt, ondertussen zijn de sparren alweer flink opgeschoten. Voorbij dit jong bos is er links en rechts sparrenbos. Je moet goed uitkijken: een paar tientallen meter verder is er rechts een zijweg met 'P111' op twee bomen geschilderd, vijf meter verder moet je linksaf slaan in een grasweg. Deze brengt je na 200 meter op een andere bosweg die je naar rechts volgt. Waar deze weg een bocht naar links maakt, stap je rechtdoor over een graspad. Wat verder loop je langs de rechterrاند van een open vlakte in het bos. Bij het einde van de vlakte ga je verder rechtdoor over een bosweg. Je komt uit op een brede kiezelweg die je naar rechts volgt. Bij de Chapelle N.D. de Beauraing ⑤ (of is het de Chapelle Minire?) sla je linksaf in een andere kiezelweg. Bij een splitsing rechts. Je ziet de kerk van Porcheresse liggen, maar je hebt nog een kilometertje te gaan.

6 Rond het graf van de ridder

LENGTE: 18 km

VERTREKPUNT: Op de plaats 'A la Maison Blanche', waar de Rue des Routis uitkomt op de N83, de weg van Florenville naar Bouillon. Vreemd genoeg is er hier nergens een wit huis te zien, maar er is wel een kleine parkeerstrook langs de weg. Vertrekken vanuit Herbeumont of vanuit Morteihan is ook mogelijk als je met het openbaar vervoer komt of als je de wagen liever in een dorpscentrum achterlaat. Met vertrek vanuit Herbeumont wordt de wandeling dan 5 kilometer langer en met vertrek vanuit Morteihan wordt ze 4 kilometer langer. Deze aanlooproutes worden op het einde van de tekst beschreven.

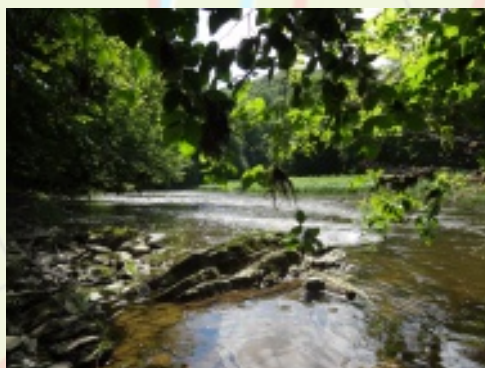
AANDACHTSPUNTEN: De wegen en paden op deze wandeling zijn meestal gemakkelijk, maar langs de Semois volgen we een in onbruik geraakt oeverpad dat bij nat weer voor problemen kan zorgen. Op dit pad zal je te maken hebben met omgevallen bomen en losliggende en bemoste stenen, maar vooral de passages over smalle richels boven het water vragen voorzichtigheid. Dit pad wordt door de gemeente al lang niet meer onderhouden. Hier komen immers geen toeristen meer, alleen af en toe enkele gekke avontuurlijke wandelaars.

Een kort stukje op deze wandeling moet je afdalen zonder pad door een sparrenbos. Voor wie dit niet ziet zitten, werd een alternatief beschreven. De wandeling wordt dan 3 kilometer langer.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 67/3-4 (1:20.000) en voor de eerste twee kilometers 67/1-2 (1:20.000)

gedegradeerd oeverpad

de Semois

In en rond Herbeumont is er heel wat te zien, je vindt hier onder andere de beroemde ruïnes van een middeleeuwse burcht en het viaduct op de legendarische oude spoorlijn L163A. In deze wandeling bezoeken we vooral de interessante bossen ten zuidwesten van het dorp en de prachtige flank van de Semoisvallei rond de bekende meander van het 'graf van de ridder'. Op twee plaatsen krijg je prachtige uitzichten: op de 'Roche du Moulin' en op de 'Roche de Libaipire'. De bossen rond Herbeumont zijn uitgestrekt genoeg om veel groot wild te herbergen. Naast edelherten en reeën leven er ook mouflons en krioelt het er van de everzwijnen. Toen we deze wandeling verkenden op een kletsnatte zondag in juli 2012 hadden we drie verschillende ontmoetingen met everzwijnen, van heel dichtbij. Meestal slaan deze imposante dieren voor mensen snel op de vlucht, maar als er kleintjes zijn durft de moeder zich soms agressief te gedragen.

BESCHRIJVING

Naar de Semois bij de Moulin des Nawés

Waar de Rue des Boutis op de N83 uitkomt, kies je een grasweg die vertrekt aan de linkerkant van de Rue des Boutis en evenwijdig met deze straat loopt. In het begin van deze grasweg staat aan de rechterkant een houten paneel waar in jachtperiodes informatie geafficheerd wordt. De grasweg loopt een gans eind in een open strook tussen het bos rechts en een omheind bos links. Verderop loopt de weg het bos in en verdwijnt de begroeiing. In het bos blijf je de hoofdweg volgen. Deze eindigt op een asfaltwegje dat je naar links volgt. Wat verder komen er van links en rechts boswegen maar je volgt het asfalt nog even verder over een wildrooster.

Honderd meter voorbij het wildrooster verlaat je de weg aan de rechterkant, je gaat door een poort ① en je kiest onmiddellijk links een grasweg. Je loopt langs een gekapt plateau. Op de splitsing linksaf, nu langs de andere zijde van het gekapt plateau. Je komt op een berijdbare bosweg. Je zou hier gewoon kunnen oversteken en door de sparren afdalen tot bij een vijvertje in een valleitje, maar de officiële wandeling volgt de berijdbare weg naar links. Je verlaat het jachtgebied door een volgende poort en je loopt even langs de bosrand. Snel ga je rechts het jachtgebied weer in door een derde poort. *(Indien de eerste poort voorbij het wildrooster afgesloten is, volg je de asfaltweg nog 700 meter verder en sla je dan scherp rechtsaf in een veldweg. Deze brengt je ook bij de derde poort waardoor je het jachtgebied ingaat)*

Je daalt over een brede weg en je komt snel bij het vijvertje. Hier ontspringt de Goutelle des Trois Hêtres en je moet deze mooie beek volgen tot bij de monding in de Semois, een kilometer verder. De prachtige begroeide weg die naast de beek liep werd in juli 2012 door boswerkzaamheden volledig vernietigd, hopelijk herstelt de weg zich snel. Volg de beek tot bij de monding ② in de Semois, je hebt hier zicht op de Moulin des Nawés aan de overkant en de rivier is hier prachtig.

In de flanken van de Semoisvallei

De wandeling vervolgt naar rechts over een vlakke weg. Deze biedt je een mooi uitzicht op de Semois, je ziet ook de ingerichte zwemplaats in de rivier. Misschien zie je ook de kerk van Herbeumont boven de bossen uittorenen.

Je volgt de bosweg tot bij een beekje en een groene poort: hier neem je rechtsaf een bosweg. In een scherpe bocht naar rechts, verlaat je de weg en je neemt links een andere weg. Deze loopt even kort door een bos maar brengt je snel in een groene beekvallei. De weg is overgroeid en wordt weinig gebruikt. Kijk af en toe eens achterom, de beboste heuvels vormen een mooi plaatje. De weg loopt een sparrenbos in en eindigt op een berijdbare bosweg. Je moet deze bosweg gewoon oversteken en schuin rechts naar een houten poort lopen, via deze poort verlaat je nu voorgoed het jachtgebied.

Aan de andere kant van de poort kies je de meest linkse bosweg. Deze brengt je snel in een open bos, links zie je de omheining van het jachtgebied. Je moet hier even goed opletten: op een kruispunt waar je gemakkelijk voorbijloopt sla je linksaf, er staat hier een beuk met '16' erop geschilderd. Twintig meter verder rechtsaf en onmiddellijk erna weer linksaf. Je daalt af op een onduidelijke weg die evenwijdig met de omheining loopt, ongeveer 20 meter ervan verwijderd. Wat lager volg je de weg mee naar rechts, weg van de omheining, en je vindt zo een mooie bosweg die hoog in een flank loopt.

Na een tijdje zijn er links sparren. Hier voorbij krijg je links een mooi uitzicht door een smalle gekapte strook en hier moet je goed opletten. Voorbij de strook zijn er links weer sparren en links beneden in de vallei zie je een berijdbare bosweg lopen. Je moet hier links afdalen door de sparren en over de bemoste ondergrond. Let op: er is hier geen pad en officieel mag je dus niet zomaar door het bos afdalen. Dat we dit toch voorstellen komt omdat er anders nogal een grote omweg nodig is om op de berijdbare bosweg beneden te geraken. Wil je het toch legaal houden, dan volg je het stuk dat hieronder beschreven wordt bij 'Omweg naar de Semois'. De wandeling wordt dan een kleine drie kilometer langer en de omweg bestaat uit niet zo boeiende wegen.

Wie door het sparrenbos afdaalt komt beneden op een overgroeide weg. Tussen deze weg en de berijdbare bosweg stroomt een mooie beek. Volg de overgroeide weg naar links. Een vijftigtal meter voor de monding van de beek in de Semois steek je de beek over en je komt zo op de berijdbare bosweg.

Omweg naar de Semois

Wie liever niet zomaar door het bos afdaalt volgt de bosweg verder. Bij een bron draait de weg naar rechts. Je blijft de hoofdweg volgen en stijgt tot op een asfaltweg. Linksaf en na 300 meter linksaf op de kleinste asfaltweg. Na iets meer dan een halve kilometer verlaat je het asfaltwegje en je slaat linksaf op een verharde bosweg met een bord dat vertelt dat wandelaars hier welkom zijn. Je volgt deze verharde bosweg tot aan de Semois.

Langs de Semois naar de Roche du Moulin

Over de berijdbare bosweg loop je verder evenwijdig met de Semois die op enkele tientallen meters van de weg stroomt. De rivier en de vallei zijn hier uitzonderlijk mooi. Je laat een zijweg rechts liggen en je stapt voorbij een mooi beekje. Bij de volgende splitsing hou je links aan, een vlakke weg die dichterbij de rivier komt te lopen.

Ze snel krijg je te maken met omgevallen bomen (3). Bij een beekje moet je even steil afdalen en het pad krijgt allures van een bergpaadje. Als je bij een volgend beekje ter hoogte van het water komt, loopt het pad een eindje over losliggende en bemoste stenen. Daarna volgen nog twee prachtig wilde bergbeekjes waar je over moet, telkens gevolgd door enkele delicate passages over smalle richels boven het water. Uiteindelijk kom je uit bij een prachtige plaats bij de rivier.

Je loopt verder over een grasweg. Deze wordt snel een bosweg die lange tijd stijgt door beukenbos. Na een kilometer ben je bijna boven, je steekt een dwarsweg over en je stijgt nog even tot bij het uitzichtpunt op de Roche du Moulin (4). Hier kijk je neer over het viaduct van Herbeumont en heb je ook een zicht op de burchtruïne.

Naar de uitzichtpunten van Libaipire

Je volgt de bosweg verder en je laat een dalend zijpad links liggen. Vlak na een zijweg rechts loopt de weg langs een overdekte schuilhut. Op een splitsing met een bank volg je een verharde weg naar links, tot op een kruispunt van vier wegen. Sla hier scherp rechtsaf in een bosweg, de enige niet verharde weg van de vier. Je laat een zijpad links liggen en je stijgt verder, de weg wordt nu prachtig hol. Bij een halfverharde bosweg ga je even naar rechts maar vrijwel onmiddellijk, bij een bank, verlaat je de halfverharde weg en je slaat linksaf in een bosweg. De weg wordt een bospad, is onderdeel van een GR-pad en is dus rood-wit bewegwijzerd. Na meer dan een halve kilometer sla je op een dwarspad rechtsaf en je komt bij een eerste uitzichtpunt op het graf van de ridder, het 'Point de vue de Libaipire' (5). Het pad draait naar links, weg van de vallei, en verder stijgt het weer naar rechts. Je volgt het pad verder tot bij het tweede 'Point de vue de Libaipire', met schuilhok.

De bossen van Ste-Cécile

Het pad keert het graf van de ridder de rug toe. Bij een zijweg links verbreedt het pad en je gaat rechtdoor. Op een berijdbare bosweg gaat de rood-witte bewegwijzering rechtdoor een pad op, maar jij slaat hier rechtsaf en volgt de berijdbare bosweg. Je let niet op zijwegen en je volgt de brede bosweg tot op een asfaltweg. Hier ga je even naar rechts maar een dertigtal meter verder verlaat je de weg. Aan de linkerkant van de weg zijn er enkele boswegen, je neemt de meest rechtse van deze boswegen, dit is dus de weg die het dichtst bij de asfaltweg loopt. De weg is gemerkt met brede witte en rode strepen. Snel draait de weg naar links. Je loopt hier een gebied in waar veel everzwijnen leven, als je stil en opmerkzaam bent, kan je ze misschien zien of horen.

6

Morteihan

Legende

- 1 poort
- 2 monding Goutelle des Trois Hêtres
- 3 gedegreerd oeverpad
- 4 Point de vue 'Roche du Moulin'
- 5 Point de vue 'Roche de Libaipire'

Herbeumont

1 km

Op een kruispunt sla je rechtsaf op een berijdbare bosweg. Je laat een weg links liggen langs een vijver. Op de volgende splitsing, waar links een grote houten hut staat, sla je rechtsaf. Wat verder ga je op een kruispunt rechtdoor en je blijft deze weg nog 650 meter volgen zonder te letten op zijwegen. Na een bocht naar rechts eindigt de weg op asfalt. Je slaat hier scherp linksaf in een rechtlijnige en brede grasweg die weer naar het beginpunt leidt.

Aanlooproute vanuit Herbeumont (2,5km)

Van op de Grand'Place van Herbeumont ga je door het Parc du Vivy naar de Avenue des Combattants. Linksaf op deze straat. Je laat links de dreef Avenue René Demarteau liggen en over het vroegere en nu kale stationsplein stap je de oude spoorlijn L163A op. Je loopt met de spoorweg eerst over de N884, dan over de Semois met het viaduct en kort hierna nog eens over de N884. Een beetje verder verlaat je de spoorweg en ga je naar rechts naar een kapotte geasfalteerde bosweg. Hiermee daal je af naar de N884 die je even naar links volgt. Nog voor de brug over de Semois neem je links een stijgend pad door een sparrenbos. Bij het einde van het sparrenbos draait het pad naar rechts en wordt een mooi pad dat hoog in de flank loopt. Het brengt je in de buurt van het uitzichtpunt op de Roche du Moulin. Hier sluit je aan bij de normale wandeling.

Aanlooproute vanuit Morteihan (2km)

Met de rug naar de kerk van Morteihan ga je even de Rue des Routis op en onmiddellijk kies je op de splitsing links, de Rue de la Cherreau. Op de volgende splitsing rechtsaf en dan weer linksaf in de Rue d'Arinchemin, een kiezelweg langs een bouwbedrijf. De weg loopt door een mooi landschap met veel grasland. In een bocht loopt de weg over een beekje, je laat hier een pad rechts liggen en je blijft de hoofdweg volgen. Na een volgend beekje krijg je links even zicht op de Semois en de weg loopt dan weer het bos in. Je laat links twee wegen door een sparrenbos liggen en je gaat rechtdoor over een overgroeide weg. Op het einde van het sparrenbos wijk je even uit naar rechts en hier vind je een pad dat kort en steil afdaalt tot bij de Semois. Hier volg je een mooi oeverpad naar rechts. Bij het einde van een sparrenbos langs de rivier kom je bij de monding van de Goutelle des Trois Hêtres. Hier sluit je aan bij de wandeling.

7 Uitzichtpunten langs de Semois

LENGTE: 17 km

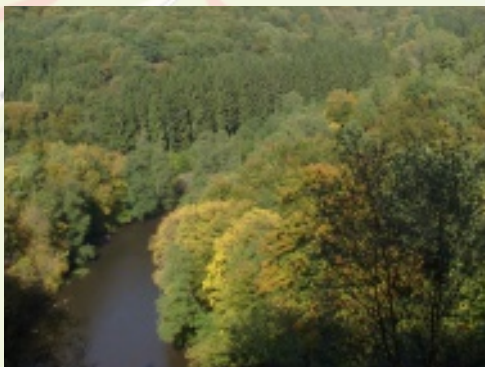
VERTREKpunt: In de buurt van het kasteel les Epioux in Lacuisine, vlakbij de grote vijver, vind je parkeerplaats. Het kasteel bevindt zich even ten westen van de N85 tussen Neufchâteau en Florenville, in de Rue des Epioux.

AANDACHTSPUNTEN: Het oude pad naar de Roche Pinco is overgroeid en nog moeilijk te vinden. Moeilijke oriëntatie in het bos naar de Roche du Chat.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 67/3-4 (1:20.000)

de Semois van op de Roche de l'Ecreuil

de Semois van op de Roche Pinco

Lacuisine is een levendig toeristisch centrum. De naam van het dorp herinnert aan de tijd dat de graven van Chiny er hun keukens installeerden voor de maaltijden tijdens grote jachtpartijen.

Enkele kilometers ten noorden van Lacuisine strekt zich het grote domein van les Epioux uit. Deze vijvers zorgden oorspronkelijk voor de hydraulische energie, die door watermolens omgezet werd in de nodige aandrijfkracht voor de plaatselijke ijzerindustrie. Men gebruikte de ertsen die men net onder de oppervlakte vond en de bossen leverden brandstof in de vorm van houtskool. Er werden staven geproduceerd van verschillende afmetingen en met een gewicht van ongeveer 50 kilogram. Deze staven werden dan door de plaatsmederijen verwerkt tot gebruiksvoorwerpen.

In de grootste vijver spiegelt zich het kasteel van les Epioux uit de 17de eeuw, sober en karakteristiek Ardens. Het werd gebouwd voor de eigenaars van de smederijen. Tussen 1862 en 1871 woonde Pierre Napoléon Bonaparte er, de

geschifte neef van keizer Napoléon I. Hij hield er zich bezig met jagen en het schrijven van slechte gedichten. Het domein inclusief kasteel zijn sinds 1921 eigendom van het OCMW van de stad Mons, dat de bossen openstelt voor het publiek en de lucratieve jachtrechten opstrijkt. Het OCMW van Mons kreeg de boel cadeau als erfenis van een zonderlinge boer, die het domein in 1887 gekocht had en de grote som cash betaald had met goudstukken. Er wordt verteld dat de rijke boer zo gierig was dat hij een regenscherm bleef dragen dat vol gaten zat. Toen de provincie Luxemburg begin jaren 80 het kasteel huurde van het CPAS van Mons, waren er allerlei plannen mee. Zo zou er een natuur- en onderzoekscentrum in ondergebracht worden. Een gasexplosie in 1984 zorgde er echter voor dat de plannen niet doorgingen en sindsdien staat het kasteel er wat verkommerd bij. Sinds eind 2007, met het einde van de huurperiode in zicht, is er onenigheid tussen de stad Mons en de provincie Luxemburg over wie nu eigenlijk verantwoordelijk is voor het onderhoud van het kasteel.

De eerste en de laatste kilometers loop je in de uitgestrekte wouden van les Epioux. Hoogtepunten van de wandeling zijn drie spectaculaire uitzichtpunten op rotsen langs het water. Vanzelf kom je op de Roche de l'Ecureuil, vanwaar je voor het eerst afdalt naar de rivier. Naar de Roche de Pinco klim je langs een in onbruik geraakt pad, waar het even uitkijken en zoeken is en misschien een beetje duizelingwekkend. Na enkele kilometers langs de rivier en mooie zijbeekjes kom je in een bos terecht waar het wegennet door boswerkzaamheden onduidelijk is geworden. Een kompas is hier geen overbodige luxe, menig wandelaar liep hier al verloren. Door dit bos moet je de weg zoeken naar de Roche du Chat, het laatste en meest spectaculaire uitzichtpunt op deze wandeling.

BESCHRIJVING

Naar de Roche de l'Ecureuil

Stap weg van de spoorweg met het kasteel aan je rechterhand en de grote vijver aan je linkerhand. Laat bij het kasteel een asfaltweg rechts liggen en sla over de beek in de bocht van de weg rechtsaf, in een bosweg. Je volgt de stijgende hoofdweg door het bos. Boven ga je op een kruispunt rechtdoor en verder bij een ander kruispunt ga je eveneens rechtdoor. Na in totaal 1400 meter op de bosweg sla je bij een bosweg scherp linksaf. Niet meer dan 100 meter verder rechtsaf: je volgt nu een grasweg met een naaldbos aan je linkerkant. De weg brengt je naar de N85. Rechtsaf langs de grote baan.

Reeds 150 meter verder sla je linksaf in een berijdbare bosweg. Van rechts komt na een tijdje een rood wit bewegwijzerd pad je weg vervoegen en je volgt rechtdoor de brede bosweg. Bij een splitsing ga je rechtdoor, de weg begint nu te dalen hoog in de flank van de Semoisvallei. In een bocht naar links verlaat je de bosweg en je slaat rechtsaf in een bewegwijzerd kampad. Dat brengt je in geen tijd bij het uitzichtpunt op de Roche de l'Ecureuil ①. De wandeling loopt beneden aan

Legende

- 1 Roche de l'Écureuil
- 2 Roche Pinco
- 3 Roche du Chat
- 4 Trois Chênes

de voet van de rots naar rechts, langs de oever. Afdalen kan door het bos rechts van de bank (als je met je gezicht naar de Semois staat), ofwel met de bank aan je rechterhand verder rechtdoor langs het kampad en beneden voor een beek rechtsaf.

Naar de Roche Pinco

Je wandelt dus langs de oever stroomafwaarts. Al snel stijgt het pad naar rechts van de oever weg maar jij wandelt hier rechtdoor, en je blijft beneden langs de oever lopen, dit keer over een weinig gebruikt vissersspoor. Je moet hier waarschijnlijk over en tussen omgevallen en half rotte bomen klauteren. Als het spoor langs het water doodloopt bij een rots in het water, sla je rechtsaf. Een grotje biedt een uitstekende schuilplaats. Je klimt langs de rand van de rots naar boven en je komt hogerop weer op het reguliere pad. Linksaf. In geen tijd kom je uit in een bocht van 180 graden van een berijdbare bosweg en je slaat hier linksaf, licht dalend. Opletten: minder dan 200 meter verder moet je de berijdbare weg verlaten: je slaat linksaf in de eerste duidelijke zijweg links. Je loopt eerst langs en dan door een sparrenbos. Voor de rivier draai je met de weg mee naar rechts en je loopt nu evenwijdig met de rivier. Er zijn twee beekjes die je oversteekt. Met een sparrenbos voor je slaat de weg haaks rechtsaf, maar op dit punt moet je de weg verlaten. Er loopt hier een oud pad de helling op, langs de linkerrand van het sparrenbos. Voorbij de laatste sparren klim je verder in de richting van de linkerrand van de laagste rotsen op de helling. Aan deze rotsjes volg je het spoor, nu wat duidelijker, schuin links verder de helling op in de richting van grotere en hogere rotsen. Je loopt langs deze rotsen verder en je komt in een vreemd sparrenbos op de helling. Je volgt een smal spoor dat wat afdaalt door het sparrenbos, rechts hou je de rotsen in het oog. Ter hoogte van het einde van de rotsen rechts loop je nog even rechtdoor en dan zoek je een smal spoor in het bos, dat je rechtsaf volgt, stevig stijgend. Er zijn hier verschillende sporen, maar je geraakt zonder problemen boven, bij het uitzichtpunt bovenop de Roche Pinco ②.

Naar de Semois, meer dan 13 kilometer verder stroomafwaarts

Aan de bank stijgt je nog even verder over een veel gebruikt pad en 50 meter verder sla je rechtsaf in een bospad. Je komt op een ander pad en je slaat weer rechtsaf. Je loopt nu op een GR-pad op een beboste kam en 300 meter verder verlaat je de GR: je slaat linksaf aan een boom met oranje driehoek, richting Lacuisine. Het pad brengt je uit het Bois Communal de Florenville en op de N85. Gewoon oversteken hier en aan de overkant neem je de berijdbare bosweg richting Les Epioux. In een bocht naar rechts blijf je de hoofdweg volgen, bij de volgende splitsing even verder hou je links, onder een electriciteitsleiding. De weg daalt. Eens de spoorweg onder, daalt de berijdbare weg verder naar een beek. Over de beek rechtsaf en enkele tientallen meters verder, ter hoogte van het begin van een vijver aan je rechterkant, verlaat je de hoofdweg en je kiest links een stijgende

bosweg. Waar van rechts een andere weg van de vijver komt, sla je haaks linksaf en je volgt de mooie bosweg. Deze stevig stijgende weg beschrijft een bocht naar rechts, een zijweg rechts en een volgende zijweg links laat je voor wat ze zijn. De weg wordt vlakker en komt langs een omheind stuk jong bos te lopen. Bij het einde van de omheining laat je een weg rechts liggen en enkele meters verder hou je rechts aan. De weg is hier tijdelijk verhard met keien. Even verder, bij een splitsing in een sparrenbos, hou je links aan. Je komt op een kruispunt van geasfalteerde boswegen.

De wandeling gaat op het kruispunt van asfaltwegen rechtdoor en gaat weer het domein Les Epioux binnen, langs een slagboom over een beek. Onmiddellijk kies je dan links een half verharde grasweg. Je blijft lange tijd deze weg volgen, onderweg kom je in een gebied waar blijkbaar veel everzwijnen rondlopen. De weg begint dan af te dalen naar de Semois en wordt een aangename grasweg. Na een bocht naar rechts moet je opletten: in de volgende bocht naar links (er is hier een bewegwijzerde steen) moet je de bosweg verlaten: je loopt er rechtdoor en je kiest dus een grasspoor rechts. Het spoor loopt tussen hogere sparren links en lagere sparren rechts. Waarschijnlijk moet je hier een eind tussen hoge varens lopen. Dit prachtige pad loopt dood bij een mooi beekje. Je volgt dit beekje naar beneden. Op het einde moet je aan de rechterkant van de beek gaan lopen en je komt uit op de brede oeverweg langs de Semois. Rechtsaf.

Naar de Roche du Chat

De weg loopt langs rotsen. Na 400 meter op de oeverweg sla je, bij een rots, rechtsaf in een pad dat eerst langs en door een beek loopt. Bij een andere weg ga je naar rechts en je steekt de beek dus over. Je volgt deze beek tot bij de bron, 1300 meter verder en 100 meter hoger. Om hier te komen laat je een keer een stijgende weg links liggen en neem je, bijna helemaal boven, op een kruispunt links een verharde bosweg. De bron van de beek, genaamd 'Mêchenant Fontaine', bevindt zich bij een kleine asfaltweg van Laiche naar Les Epioux. Je volgt deze asfaltweg 300 meter naar links en je slaat dan rechtsaf in een bosweg. 100 meter verder, bij het einde van een sparrenbos rechts, is er rechts een bosweg. Je neemt deze zijweg niet maar gaat nog even rechtdoor over de berijdbare weg. Amper 50 meter na het sparrenbos sla je rechtsaf in een bosweg. Er komt op deze plaats ook een bosweg van links. Je blijft steeds de duidelijkste weg volgen, de richting is noordwest en op het einde west-noordwest. De weg eindigt op een bewegwijzerde dwarsweg, gele driehoek. Je hebt hier door de bomen reeds zicht op de andere oever van de Semois. Je slaat rechtsaf. Je moet deze bosweg een eind volgen, maar voor de Roche du Chat (3) moet je na ongeveer 150 meter de bosweg even verlaten: een pad naar links leidt naar het uitzichtpunt. Het begin van dit pad is aangeduid met een wandelbordje richting 'point de vue'. Het bordje hangt aan een boom aan de rechterkant van de bosweg en is geplaatst voor wandelaars die uit de andere richting komen.

Terug naar Les Epioux

Van op de Roche du Chat loop je langs hetzelfde pad terug naar de bosweg en je volgt deze dus naar links. Waar de weg begint te dalen en zich eventjes in twee splitst, sla je linksaf in een bosweg. De bosweg daalt. Waar een bosweg van rechts komt, hou je links aan. Wat verder laat je een zijweg links liggen en je gaat rechtdoor een graspad op. Dit mooie en soms drassige pad brengt je na 600 meter weer op de kleine asfaltweg van Laiche naar Les Epioux, bij Trois Chênes ④. Hier steek je gewoon over. De half verharde bosweg volg je nog iets meer dan een kilometer.

8 Het woud van Anlier

LENGTE: 19 km

VERTREKPUNT: In Heinstert, een dorp tien kilometer ten zuiden van Martelange, rij je richting Vlessart. De weg loopt het woud van Anlier in. Je komt langs de 'Gros Chêne', een geklasseerde oude eik die er slecht aan toe is. Een kilometer verder daalt de asfaltweg af naar de vallei van de Rulles: waar de beek onder de rijweg stroomt, is er een kleine parkeerplaats bij een informatiebord. Een rood-wit bewegwijzerd GR-pad kruist op die plaats de weg. Hier vertrekt de wandeling.

Wandelaars die de wandeling met 2 kilometer willen inkorten, moeten de alternatieve startplaats gebruiken. Deze bevindt zich bij een parkeerplaats op de kleine weg van Habay-la-Neuve naar Martelange, meer precies waar deze weg over de Rulles loopt, ongeveer 8 kilometer ten noorden van Habay-la-Neuve.

AANDACHTSPUNTEN: We volgen brede en smalle bospaden en een paar keer is het wat zoeken naar een weinig gebruikte oude bosweg. Verdwalen in dit enorme woud is niet onmogelijk en als je van het juiste pad afwijkt kom je terecht tussen herten en everzwijnen. Zoekend naar alternatieve wegen bij het voorbereiden van deze tocht kwamen wij keer op keer in de problemen.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 68/3-4 (1:20.000)

het heldere water van de Rulles

uitzicht van op de plaats Schass

Het woud van Anlier is een van de grootste wouden van België. Er leeft enorm veel wild en van oktober tot januari wordt er intensief gejaagd. Wandelaars worden getolereerd (als ze het tenminste rustig houden en geen honden meebrengen) maar

er zijn amper voorzieningen. Uitgezette wandelingen zijn er nauwelijks en bewegwijzering ontbreekt dan ook grotendeels op onze wandeling. Alleen op het gedeelte langs de Petit Rulles kunnen we rekenen op de bewegwijzering van twee legendarische lange afstandswandelpaden, de GRAE Ardennen-Eifel (tegenwoordig GR151) en de Gaume Buissonière.

Bij het begin van de herfst zorgt de bronstijd van de mannelijke edelherten hier voor een groots spektakel. Het burlen van deze indrukwekkende dieren zorgt dan voor een unieke magische sfeer in het woud. Vele toeristen luisteren vanuit de wagen naar dit overweldigend geluid van opwindende en van vechtpartijen tussen rivaliserende mannetjes, naar het schijnt is het dan soms zelfs filerijden op de asfaltwegen die door het woud lopen. Wil je de dieren van naderbij observeren in de bronstijd, kan je maar beter voorzichtig zijn.

Vele heldere beken stromen door het enorme woud, de Rulles en de Petit Rulles zijn de belangrijkste. Deze beken zijn zeldzame voorbeelden van natuurlijk water dat niet vervuild is, langs hun volledige loop is er immers geen bewoning en wordt er geen landbouw beoefend. Tijdens deze wandeling maak je uitgebreid kennis met deze waterloopjes.

BESCHRIJVING

Naar het Croix Louis

Vertrek in noordoostelijke richting over een grasweg door sparrenbos. De weg wordt een pad dat langs de rand van het bos in de meer open vallei van de Rulles komt te lopen. Tien minuten na het vertrek laat je een brugje en een pad ernaartoe rechts liggen. Net erna verlaat je de rood-witte bewegwijzering die rechtdoor loopt: jij slaat linksaf in een holle weg. Snel laat je een zijweg links liggen en je gaat rechtdoor over de brede kiezelweg. Deze loopt tussen het bos en de Rulles. Je blijft dezelfde bosweg volgen zonder acht te slaan op zijwegen. Onderweg passeer je een grote rechtopstaande gedenksteen opgericht door de 'Chasseurs de la Forêt d'Anlier'. Na meer dan anderhalve kilometer op deze bosweg steek je een asfaltweg over. Hier bevindt zich de alternatieve startplaats.

Aan de overkant van de asfaltweg zijn er twee verharde boswegen en een weinig gebruikt pad links. Je neemt de linkse van de twee verharde boswegen. Snel laat je een zijweg links liggen en je stapt over een beekje. Je gaat een gans eind dezelfde weg door het bos volgen, zonder te letten op zijwegen. De kiezelweg stijgt zacht en wordt gaandeweg meer met gras begroeid.

Anderhalve kilometer na de asfaltweg draai je met de weg mee naar links, de weg wordt hier een zeer mooie bosweg die verder stijgt. Wanneer je zicht krijgt op de zendmasten van Vlessart, begint de weg zacht te dalen. Op een brede weg die van links komt ga je rechtdoor. Toen wij er waren was deze weg een echte modderpoel. De weg loopt door een sparrenbos. In dit sparrenbos moet je op de splitsing scherp rechtsaf slaan in een andere bosweg.

Slechts honderd meter verder moet je de weg verlaten en je moet goed opletten

Legende

- 1 Croix Louis
- 2 kruis uit 1887
- 3 brugje over Wisbich
- 4 overdekte bank

Vlessart

1 km

om het juiste pad te vinden: wijk even uit naar rechts om dan verder te lopen over een mooi graspad tussen sparren. Op de splitsing neem je het linkse pad. Het pad daalt af naar een beekje. Aan de andere kant van het beekje volgt een kort klimmetje waarna het pad naar links draait en verbreedt. Je blijft altijd in noordoostelijke richting verder gaan. Op een kruispunt steek je een brede rechtlijnige bosweg over en je houdt dezelfde richting aan, nu zacht dalend. Wat verder is het belangrijk om niet de bosweg te volgen die naar links draait, maar blijf rechtdoor gaan. Beneden komt er een weg van rechts, je gaat hier rechtdoor en je steekt de prille Rulles over. Je stijgt over een brede weg door jong bos en je komt bij het Croix Louis ①. Dit vonden wij een ideale rustplaats.

Door een afgelegen deel van het woud

Bij het kruis laat je een zijweg rechts liggen en je volgt de brede weg verder. Deze brengt je vlug bij een asphaltweg. Hier steek je over en enkele tientallen meters verder ga je schuinlinks in een dalend en oud bospad. De weg daalt in een valleitje. Een beekje loopt van links naar rechts over het pad en je daalt nog wat verder. Je komt langs een bron links van het pad, het bronbeekje loopt onder de weg. Voorbij het beekje volg je het pad verder. Als het pad onduidelijk wordt, blijf je even gewoon rechtdoor lopen tot op een grasweg langs de rand van een sparrenbos: deze grasweg volg je naar rechts. Snel splitst de weg, je volgt de linkse weg. Als je bij een volgend sparrenbos komt, eigenlijk niet meer dan een smalle strook sparren, loop je naar links langs de rand van de sparren, tot je rechtsaf kan in een bosweg. Vergis je niet: de weg is weliswaar weinig gebruikt maar het is toch een echte weg en niet zomaar een bemoste terreinplooi. De weg daalt en brengt je bij de bosrand. Hier loop je even rechtdoor over het gras tot bij een helder beekje, de Wisbich. Volg dit beekje even maar snel, enkele meters voor het beekje een haakse bocht naar rechts maakt, steek je het beekje over en je klimt tot op een mooie grasweg. Rechtsaf over deze grasweg.

De weg brengt je bij een volgende beek, de Ruisseau des Caves. Hier laat je een pad links liggen, je steekt de beek over en je volgt je de brede weg naar rechts. De weg stijgt en brengt je bij een kruis uit 1887 ②, hier sla je rechtsaf en je daalt door een grote plek in het woud die enkele jaren geleden gekapt werd. Je daalt opnieuw af naar de Wisbich die je oversteekt via een brugje ③. Aan de andere kant van het beekje loop je het bos in en je stijgt over een veel gebruikt bospad door sparren. Je komt bij de bosrand langs een grote plek met jong bos links en je moet hier goed uitkijken: waar het veel gebruikte bospad naar rechts draait doe jij dit niet, jij blijft namelijk rechtdoor gaan langs de rand van het jong bos. Je daalt snel af naar een beekje. Dit beekje moet je een gans eind volgen, tot bij de bron. Vlak naast het beekje en aan de rechterkant ervan vind je de oude weg die je moet opgaan. De weg ligt vol rottende bomen en is daardoor niet zo gemakkelijk begaanbaar. Regelmatig zal je op de berm tussen beek en weg moeten lopen. Als de beek zich splitst, ga je aan de linkerkant van de beek lopen. Ook deze weg is

niet veel gebruikt, maar hij brengt je wel helemaal boven bij de bosrand. Hier loop je met een grasweg tot op een asfaltweg.

Langs de Kleine Rulles

De asfaltweg volg je een paar tientallen meter naar links. In de bocht verlaat je de asfaltweg en je neemt aan de rechterkant een met gras begroeide bosweg. Je moet goed uitkijken: vrij snel lijkt het alsof de weg gewoon naar links draait maar in werkelijkheid is dit een splitsing: sla hier rechtsaf in een weinig gebruikte bosweg. De weg draait om een bronvalleitje aan de linkerkant. Als de weg om het valleitje is gelopen sla je op een grasweg rechtsaf en je komt op een volgende asfaltweg. Gewoon oversteken hier. Je volgt de berijdbare bosweg over een afstand van ongeveer 800 meter, zonder acht te slaan op zijwegen.

Je komt bij een overdekte bank ④ op 500 meter hoogte en je bevindt je hier op een oude Romeinse weg. Zo een 20 meter voorbij de overdekte bank sla je rechtsaf in een grasweg door sparrenbos. Je ziet hier de rood witte bewegwijzering van het Sentier de Grande Randonnée GR151 en de blauwe bewegwijzering van het pad van de Gaume Buissonnière. Onze wandeling loopt tot op het einde samen met deze wandelpaden en je kan de bewegwijzering dus gewoon volgen. Toch hebben we ervoor gekozen om het laatste gedeelte van de wandeling ook in detail te beschrijven, want het zou niet de eerste keer zijn dat iemand op dit stuk toch het spoor en de bewegwijzering kwijtraakt.

De grasweg door het sparrenbos dus. Je blijft de weg gewoon volgen, hij daalt af naar de Petit Rulles. Wat verder sla je linksaf in een pad langs sparren. Het pad loopt een eind vlak en evenwijdig met de Petit Rulles. Na een tijd draait het pad naar rechts om een zijbeekje over te steken. Het pad loopt even wat hoger en daalt dan weer af om een volgend zijbeekje over te steken. Hierna komt het pad weer in de vallei te lopen maar niet voor lang: je komt bij een ander pad en dit steek je over om dan een stijgend pad op te gaan dat zich van de vallei verwijdert. Je loopt even wat hoger in een sparrenbos om dan weer snel af te dalen naar een volgend zijbeekje. Na de oversteek van dit beekje volgt een klimmetje en je komt bij een brede grasweg. Deze brede grasweg steek je over en je volgt het pad verder. Bij het einde van een open plek draait het pad naar rechts. Een bosweg steek je over en je loopt verder. Rode en gele strepen op de bomen tonen dat dit pad gebruikt wordt als geweerlijn bij kloppjachten. Wat verder draait het pad naar rechts, weg van de geweerlijn. Het pad maakt dan een bocht naar links om dan de geweerlijn te dwarsen en af te dalen naar de vallei van de Petit Rulles. Rechtsaf. Je zal nu in de hoofdvallei blijven lopen, door sparren. Uiteindelijk kom je op de plaats waar de Rulles van rechts komt. Je steekt deze beek over via een houten brugje en wat verder kom je op een plaats waar je bij het begin van de wandeling reeds kwam. Rechtdoor, de laatste kilometer is identiek aan de eerste. Tenzij je naar de alternatieve vertrekplaats wil, dan sla je rechtsaf na het brugje over de Rulles.

9 Rond de rotsen van 'Le Hérrou'

LENGTE: 15 km

VERTREKPUNT: Het kleine centrum van Nadrin ligt aan de N860 tussen La Roche-en-Ardenne en Houffalize. Je vindt er een toeristisch informatiekantoor. De wandeling vertrekt op de ruime parking bij Le Belvédère, anderhalve kilometer ten westen van het centrum.

AANDACHTSPUNTEN: Een belangrijk deel van de tocht verloopt over oeverpaden langs de Ourthe. Deze paden zijn altijd mooi en soms sportief door omgevallen bomen en rotsige ondergrond. Hoog water kan op deze paden voor problemen zorgen. Maar aan deze wandeling begin je toch alleen maar in een warme en droge periode want je moet twee keer het water in: een eerste keer om de Ourthe over te steken en een tweede keer omdat de wandeling gedurende 250 meter door de rivierbedding loopt! Een pad langs een klein zijbeekje van de Ourthe is in de zomer dikwijls overwoekerd met reuze berenklaauw, een plant die voor ernstige huidirritaties en brandwonden kan zorgen. Wie een kapmes meeneemt, kan zich hier gemakkelijker en veiliger een weg banen.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 60/1-2 en 60/3-4 (1:20.000)

sportieve oeverpaden langs de Ourthe

Ruisseau Vertmoulin

Even stroomopwaarts van de samenvloeiing van de westelijke en oostelijke Ourthe bevindt zich een wild natuurlandschap rond de rotsen van de Hérrou. Dit landschap is sinds 1937 beschermd en de Ourthe is hier op haar mooist. Het bekende uitzichtpunt Belvédère van de 5 Ourthes in Nadrin biedt een uitzonderlijk panorama op deze omgeving. De rotsen bevinden zich op een smalle bergrug, volledig

ingesloten door de Ourthe. De wandeling start met een verkenning van deze rotsen.

De wandeling komt bij 'Le Cheslé'. Op deze plaats bevond zich een Keltische vesting van 13 hectare groot, bewoond tussen de achtste en zesde eeuw voor Christus. De dubbele vestingmuur is meer dan 1750 m lang. De Legende van de gouden 'Gatte' vertelt dat in een put in het centrum van de Cheslé een fabelachtige schat ligt die elk jaar aan de oppervlakte komt op Kerstdag, na de twaalf klokslagen van de middernachtmis. Wie de schat wil vinden, moet een zwarte kip in de afgrond gooien en de koffer nemen zonder het minste woord te spreken.

Het laatste deel van de wandeling verloopt hoog in de beboste flanken van de Ourthevallei.

Ondanks de relatief korte lengte van de wandeling, mag je deze wandeling niet onderschatten gezien het avontuurlijk karakter ervan. Je zal trouwens geen tijd teveel hebben om onderweg al het spectaculair natuurschoon te bewonderen.

BESCHRIJVING

Rond de rotskam en langs de oever van de Ourthe

Hou de belvédère aan je rechterhand en volg het asfalt richting bos. Bij 'Les 5 Ourthes' (uitstekende koffie, fijn terras) stopt het asfalt, je gaat rechtdoor het bos in. Niet veel verder zie je links een pad dat onderdeel is van de GR57 en van de plaatselijke FR-wandelroute. Zo meteen zal je dit pad inslaan, maar het is een verplicht onderdeel van onze wandeling om eerst even de rotsen ① van Le Hérou te bezoeken. Daal daarom nog even af door het bos, volg de rood-witte bewegwijzering en hou links aan, je komt vanzelf op de rotskam. Op deze fantastische plaats heb je een ongeëvenaard uitzicht op de Ourthe en op de spectaculaire omgeving waarin je de volgende uren zal ronddwalen. Na het bezoek aan Le Hérou keer je langs dezelfde weg terug, weer omhoog dus.

Het smalle FR-pad loopt hoog in de flank. De FR-wandeling draagt de initialen van ene François Remy. De man is ons volkomen onbekend, maar hij heeft wel een prachtig uitzichtpunt, je komt er voorbij: beneden de Ourthe, rechts Le Hérou, aan de overkant van het water het pad door een gekapte strook bos waar je straks zal wandelen. Verder rechtdoor over het pad, tot op een brede weg. Rechtsaf. De weg daalt en loopt langs gerooid bos en enkele tientallen meters verder moet je de weg verlaten: neem aan de rechterkant een pad dat steil maar ongevaarlijk afdalt langs de rand van een sparrenbos. Op een splitsing ga je rechtdoor, op een weg die snel naar links draait en verder afdalt. Blijf de weg volgen zonder te letten op zijwegen, hij leidt snel het bos uit en wat verder naar het wad van Tibièwé ②. Hier moet je de rivier oversteken, in de richting van twee grote chalets aan de overkant.

Na de oversteek vermijd je de privé-eigendommen, je volgt het oeverpad naar rechts. Rotsen en omgevallen bomen zorgen voor wat obstructie op dit mooie pad. Na een tijd stap je onderaan door de plek gekapt bos, die je zag van op het

François Remy uitzichtpunt. Hier voorbij verbreedt het pad. Op mooie dagen is dit een geliefde plaats voor gezinnen die er komen picknicken bij het water. Aan de overkant van de rivier staat trouwens de machtige Hérou-rots. Misschien zie je er wel klimmers op, of afdalers. Er komt een berijdbare bosweg van links, de berg af, maar jij gaat rechtdoor en je volgt de rivier verder. Je weg is eerst nog breed maar versmalt verderop tot pad. In de top van een meander van de Ourthe steek je een zijbeekje over en je volgt verder de oever van de Ourthe. Het pad wordt hier weer wat sportiever en loopt over de rotsen langs het water.

Bij een volgende zijbeek moet je tijdelijk de oever van de rivier verlaten: je slaat een smal pad in dat naast de beek loopt, steek eerst de beek over, het pad vertrekt enkele meters verder. Het pad loopt vlak langs de beek, eerst door bos en nadien door een jungle van planten. Je bent toch niet bang van wat netels? Onderweg verandert het pad een paar keer van oever, maar het blijft steeds vlak langs de prachtige beek lopen. Uiteindelijk kom je uit op een berijdbare bosweg. Deze bosweg ga je naar rechts op.

De weg stijgt zacht en biedt je aan de rechterkant een mooi uitzicht op de vallei van de beek waar je langs liep en ook op de beboste heuvels langs de Ourthe. In een flauwe bocht naar rechts laat je twee zijwegen links liggen en je blijft de hoofdweg volgen die het bos inloopt. De weg maakt een bocht naar links en daalt dan door sparrenbos weer af naar de Ourthe. Je slaat linksaf, weer langs de rivier. Dit gedeelte is weer geaccidenteerd, je moet waarschijnlijk over enkele omgevallen bomen klauteren. Bovendien wordt het pad wat verder niet meer zo duidelijk als het door dicht sparrenbos loopt. Nadien krijg je weer te maken met rotsen langs het water. Ook in het water liggen hier en daar rotsen, dit zijn uitzonderlijke rustplaatsen. Je komt bij een prachtige zijvallei met een beek erin, de Ruisseau de Pis de Vache (3), en met links een enorme rots. Vanaf hier wordt het oeverpad gemakkelijker begaanbaar maar je volgt het niet verder, je moet namelijk linksaf slaan en het pad naast de beek volgen.

Over het plateau van Beaufays

Wie een onbedwingbare zin voelt om de grote rotspartij van naderbij te bekijken, kan links van de beek een smal spoor nemen dat over de rots omhoog loopt, aan de rechterkant ervan. Voorbij de rots moet je dan weer afdalen naar de beek, het maakt niet zoveel uit wanneer je dat doet. De wandeling volgt de beek namelijk een gans eind. Onderweg kom je langs een mooi watervalletje op Ruisseau de Pis de Vache. Kijk goed uit naar een chalet aan de rechterkant bovenaan de helling, wat verder moet je namelijk de beek verlaten en rechts omhoog lopen, over een steil paadje door een sparrenbos. Je komt boven uit op een kiezelweg, naast de chalet 'L'Hatillon'. Steek de kiezelweg over en ga aan de overkant naar links een andere keienweg op. Je loopt langs buitenverblijven en door bos. Volg dezelfde weg altijd verder. Waar de weg geasfalteerd wordt, neem je wat verder een vlakke bosweg rechts. Deze zijweg vertrekt tegenover nummer 68. De weg loopt naar een

Legende

- 1 Le Hérou
- 2 wad van Tibéwé
- 3 Ruisseau de Pis de Vache
- 4 Bois de Baraque
- 5 Pré Balihazard
- 6 Le Cheslé
- 7 Ruisseau Vertmoulin

buitenverblijf met privé-panorama. Bij dit buitenverblijf ga je rechtdoor over een graspad. Dit mooie pad slingert tussen dicht bos. Nadien volg je de weg verder langs gekapt bos. Op de plaats Beaufays kom je op een brede weg. Rechtsaf. Je laat een zijweg links liggen en je volgt de weg tussen jonge sparren naar het bos toe. Bij de bosrand laat je een zijweg links liggen en je gaat verder over de weg, een volwassen sparrenbos in. Je let niet op zijwegen en je volgt de bosweg tot op de plaats Bois de Baraque (4), waar links een groot veld is. Sla hier rechtsaf, zacht stijgend door sparrenbos. De weg loopt het bos uit en je krijgt zicht op de Ourthevallei. Op het hoogste punt van de weg is er een afgesloten weg rechts. Vroeger liep er hier een wandelpad naar links, vandaag is het pad ongeveer verdwenen in de begroeiing en een uitdaging voor doorwinterde spoorzoekers. Onze wandeling gaat hier gewoon rechtdoor en begint aan de afdaling over de brede weg. De afdaling is steil. Waar de weg naar links draait, sla je rechts een smal graspad in (misschien is de weg links trouwens afgesloten). Het pad daalt. Als je goed kijkt, zie je recht voor jou een palissade door een opening in een beboste flank. De palissade behoort tot Le Cheslé, een reconstructie van een Keltische versterking. Daar ga je straks naartoe, maar eerst daal je met het pad zigzaggend de heuvel af.

Langs en door de Ourthe naar een Keltische vesting

Waar het pad bij de Ourthe komt, zie je een groot eiland in de rivier. Hier verlaat je het pad, je gaat het water in en je volgt de rivier 250 meter naar rechts. Ja, je wandelt hier dus door de rivier, stroomopwaarts. In de wandelrichting bekeken is de linkerkant van de rivier het minst diep. Je stapt langs een kleiner eilandje. Net voor de monding van een beek en net voor een piepklein eilandje ga je aan de linkerkant terug aan land, de Pré Balthazard (5) biedt een prima plek om van schoenen te wisselen en even te pauzeren.

Met de rug naar de Ourthe ga je tot op een brede weg. Hier moet je naar rechts, een brede weg op die evenwijdig met de rivier loopt. Er zijn hier twee wegen, maar de weg die het dichtst bij de Ourthe loopt is privé en loopt naar een buitenverblijf. Je neemt dus de weg links naast deze privé-weg. De weg versmalt verder tot een mooi pad. Je gaat nu de Ourthe weer volgen gedurende anderhalve kilometer. Bij het einde van een eiland in het water moet je het oeverpad verlaten: links stijgt een bewegwijzerd pad steil omhoog in de flank. Dit pad is bewegwijzerd met de golfjes van de Escap'Ardenne, een nieuw internationaal lange afstandswandelpad. Zigzaggend of loodrecht klim je naar boven. Een tijd voor je helemaal boven bent zie je reeds een deel van de gerestaureerde verdedigingsmuur, bij die muur moet je boven komen. Via trapjes naast de palissade klim je tot op een bosweg. Deze sla je naar rechts in. Op een splitsing laat je de stijgende grasweg links liggen en je houdt rechts aan op een vlak pad. Dat komt langs een uitzicht met bank. Voorbij de bank loopt het pad hoog in de flank verder en nadien volgt het de bergrug. Het

pad brengt je bij een volgend deel van Le Cheslé ⑥, met zicht op de Ourthe. Dit is een plaats om wat rond te neuzen.

Afscheid van de Ourthe

Voor het vervolg van de wandeling laat je dit deel van de versterking links liggen, en je volgt uiterst rechts ervan een stijgend pad op de kam. Bij een splitsing laat je een dalend pad links liggen, je houdt rechts aan en je loopt over een rots hoog boven de Ourthe. Met je rug naar de vallei klim je even af over de rotsen en je volgt dan een pad naar rechts, naar een nabijgelegen uitzichtpunt, met een bank. Achter deze bank daal je af naar een pad, dat je verder naar rechts volgt. Je kan oude gele merktekens volgen. Na nog wat afklimmen over rotsjes hou je verder rechts aan en je volgt een prachtig pad over een kam. Bij het einde van de rotsige kam, er is hier een gat in de rots, draait het pad naar links en het brengt je op een kruispunt in hoge sparren. Hier sla je rechtsaf in een grasweg, richting 'Nadrin'. Bij een splitsing hou je rechts aan, een pad dat in dezelfde richting verder loopt. Na een tijd draait het pad naar links, een zijvallei van de Ourthe in. Het gaat om de vallei van de beek Vertmoulin ⑦. Het pad daalt af in deze vallei. Nog voor je bij de beek bent, kom je op een ander pad dat je naar rechts volgt. Snel kom je naast de beek te lopen, je volgt ze tot bij de monding in de Ourthe.

Linksaf over een prachtig oeverpad. Voor de laatste keer blijf je weer een gans eind langs de rivier lopen. Na ongeveer 700 meter maakt de Ourthe een bocht naar rechts. Het pad verwijdert zich nu wat van de rivier en stijgt. Let goed op: wanneer je bij een sparrenbos komt tussen je pad en de rivier, moet je het pad verlaten: net voor een rots neem je namelijk links een teruglopend en stevig stijgend pad. Waar dit pad vertrekt, zie je aan de kant van het sparrenbos misschien nog plaatje met een rood rechthoekje hangen. Er staat je nog een klimmetje met 100 meter hoogteverschil te wachten. Het pad stijgt op een bergkam. Voorbij een jagerstoren (die tijdens onze verkenning op de grond lag) wordt de helling wat zachter en wat verder stijgt je langs de rand van een plek met jong bos. Op een splitsing van paden sla je haaks rechtsaf, een pad tussen varens langs de rand van het jong bos. Je ziet de huizen van Nadrin liggen. Het pad draait verder naar rechts, langs de rand van het jong bos, en daalt. Beneden steek je een beekje over en je stijgt tot op een brede weg. Even naar links maar bij een bank op de plaats 'Au Vevi' verlaat je reeds de weg en je slaat rechtsaf in een grasweg. De weg is vlak en brengt je weer naar een bos. In het sparrenbos loop je verder over een dalend pad. Het pad loopt dan vlak in de flank verder. Bij het einde van dit pad sla je linksaf, een stijgend pad dat je naar het eindpunt van de wandeling brengt.

10 Het land van de bevers

LENGTE: 18 km (met een verkorting tot 14 km)

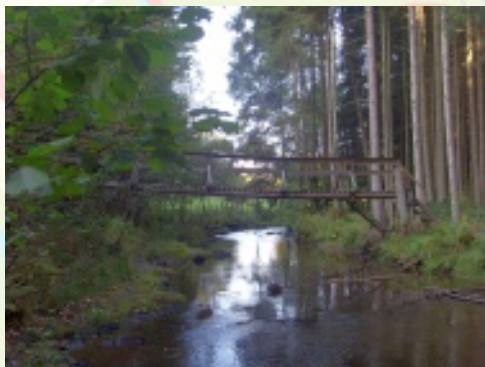
VERTREKPUNT: Aan de kerk van Wibrin, deelgemeente van Houffalize in de provincie Luxemburg.

AANDACHTSPUNTEN: Verschillende kilometers van de wandeling lopen langs beken waar bevers dammen bouwen. Een gevolg hiervan is dat de beken veranderen in vijvers en dat de beekvalleien onder water komen te staan. In een natte periode is deze wandeling eenvoudigweg af te raden. De eerste kilometers kom je enkele zware en steile paden tegen. Na een kleine zes kilometer komt de wandeling langs de zeer gevaarlijke brouwerij van Achnouffe.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 60/3-4 (1:20.000)

werk van bevers

brug over de Eau Martin Moulin

Hoogtepunt van deze wandeling zijn de vele kilometers die langs mooie beken lopen. Het gedeelte langs de Eau de Martin Moulin is goed gekend, het dorp Achnouffe wordt meestal als uitvalsbasis gekozen voor een wandeling langs deze mooie beek. Het niet zo gemakkelijke pad langs de Ruisseau du Pré Lefèbre ligt dan weer zeer goed verborgen en je zal er waarschijnlijk geen mens tegenkomen, behalve misschien een beverspotter die zich met verrekijker verdekt opstelt. Het water dat in de brouwerij van Achnouffe gebruikt wordt, is gefilterd door beverdammen.

Verder loopt de wandeling door het Bois de Wibrin. Rond het dorp Wibrin kan je op de wandeling genieten van uitstekende vergezichten. In Wibrin is er een café en in Achnouffe zijn er verschillende drank- en eetgelegenheden.

Legende

- 1 samenvloeiing beken
- 2 voetgangersbrug
- 3 Moulin de Wilogne
- 4 brugje over de Ruisseau du Pré Lefèbre
- 5 gehucht Valire
- 6 kruispunt met bankje
- V verkorting met 4km

1 km

BESCHRIJVING

Naar Achouffe

Daal met je rug naar de kerk de hoofdweg af naar links. Aan het kruispunt bij de tank blijf je de hoofdweg verder volgen. Wat verder sla je wel af in de zijstraat Rue de la Grève aan de rechterkant. Dit straatje stijgt, boven laat je een zijstraat links liggen en je blijft rechtdoor gaan. Je komt uit bij de kapel Notre Dame de Lourdes op de verkeersweg tussen Wibrin en Achouffe. Deze verkeersweg ga je rechtdoor op en je slaat bij de eerste gelegenheid rechtsaf in een betonweg. Het beton eindigt en je stapt verder op een brede berijdbare weg. Deze loopt rond een akker. Bij het eind van de akker laat je een weg links liggen en je gaat het bos in met de brede weg. Je komt bij een poort. De weg liep vroeger rechtdoor maar een eigenaar heeft het gedaan gekregen dat de weg hier afgesloten werd. Je moet nu rechtsaf slaan en langs de afsluiting blijven lopen tot je, aan de andere kant van de eigendom, weer de vroegere weg kan volgen. Een mooi graspad brengt je op een uitgehakte weg. Even naar links en zeer snel rechtsaf een smal paadje in. Het paadje daalt eerst en klimt dan naar een rots met uitzicht.

Je volgt het pad verder dat hoog in de flank van de berg loopt. Na een tijdje kom je bij een rots waar je rechtsaf slaat, vlak langs de rots aan je linkerhand. Het mooie bergpaadje eindigt op een grasweg. Linksaf, maar niet voor lang. Kijk goed uit naar een zijpaadje rechts dat afdaalt langs rotsjes links van het pad. Dat zijpaadje neem je. Je houdt links aan want je moet nog even een eind hogerop klauteren vooraleer je boven op de top bent. Rechtsaf en via een mooi bergpad daal je de berg af, tot helemaal beneden bij het water. Je bent hier bij de samenvloeiing van de beken Eau du Martin Moulin en de Ruisseau du Fond de Minée ①. Neem hier het pad naar links dat de Eau du Martin Moulin volgt, met deze beek aan je rechterhand. Na een kleine kilometer kom je bij een voetgangersbrug ② of wat ervan overblijft, in 2015 was de brug serieus afgetakeld. In elk geval moet je aan de andere kant van de beek geraken. Op de andere oever volg je de beek in dezelfde richting verder. Blijf zo dicht mogelijk naast het water lopen tot je bij een weide komt. Hier kan je rechts langs de weiderand verder. Je komt op een pad dat je in Achouffe brengt.

Het verhaal van de plaatselijke brouwerij van Achouffe lijkt wel een sprookje. Twee schoonbroers, een Waalse en een Vlaamse, begonnen hier begin jaren 80 een eigen bier te brouwen. Ze zetten hiermee het werk verder van de 'nutons', kleine dwergen die de streekbewoners vroeger van bier voorzagen. Het artisanale bier kende al snel een succes met vraag uit de hele wereld. In 2006 werd het bedrijfje overgenomen door Duvel Moortgat. Sinds dat ogenblik kent de commerciële groei van Achouffe geen grenzen meer.

Langs beverbeken

Volg de verkeersweg naar links langs een visvijver met taverne-restaurant. Even verder sla je rechtsaf en je loopt rond een volgende vijver in de richting van de brouwerij-installaties. Met deze installaties aan je linkerhand ga je een asfaltwegje op. Het asfalt eindigt snel en je gaat rechtdoor. Je komt bij een graspleintje bij de beek. Neem hier het pad naar links dat langs de afsluiting van vroegere kweekvijvers loopt. Voorbij de vijvers volg je verder het pad langs de Eau de Martin Moulin. Onderweg zie je sporen van beverdammen.

In het begin van de 21ste eeuw werden bevers onder andere hier in Wibrin uitgezet. Het beest voelt zich hier uitstekend thuis en natuurliefhebbers kunnen zo de terugkeer vieren van deze knager die uit de Ardennen verdwenen was. Vroeger jaagde men op de bever voor zijn huid, zijn geneeskrachtig vet en zijn vlees, dat men van de Kerk ook op vrijdag mocht eten.

Na een half uurtje kom je bij de vroegere watermolen van Wilogne ③. Met je rug naar de brug over de beek bij de watermolen loop je recht de steile heuvel op, tussen rotsen. Boven is er een graspad naar links en een brede afdalende weg naar rechts. Je neemt geen van beide maar tussen deze twee wegen volg je het pad. Het pad loopt even door een naaldbos en doorkruist dan een uitgestrekt plateau vol bremstruiken. Je houdt steeds dezelfde richting aan en let niet op zijwegen. Het pad loopt dan weer een naaldbos in. Na een tijdje loopt het pad het bos weer uit en daalt af naar het diepste van de vallei. Hier vind je een brugje ④ over de Ruisseau du Pré Lefèbre. Je gaat echter niet zover.

Net voor het brugje moet je een pad naar rechts zoeken, door de begroeiing. Dit pad brengt je snel langs een rots en zo de vallei van de Ruisseau du Pré Lefèbre in. In deze vallei komen natuurliefhebbers sporen naar bevers. Je komt onderweg dan ook verschillende beverdammen tegen. Gedurende een half uur volg je deze beek stroomopwaarts. Let op dat je onderweg geen weg opgaat die de valleiflank oploopt: gedurende gans dit traject moet je immers dicht bij de beek blijven lopen.

Door het Bois de St-Jean

Het pad eindigt bij overblijfselen van een oude steengroeve. Je steekt een asfaltweg in een bocht over en je volgt de Ruisseau du Pré Lefèbre verder. Kies je voor de verkorte wandeling (V), dan moet je na ongeveer 800 meter uitkijken naar een brugje over de beek, over dit brugje vind je dan de korte weg naar Wibrin

terug. Voor de volledige wandeling, dan laat je het brugje links liggen en je volgt de beek nog een halve kilometer verder, tot in het gehucht Valire (5). Hier sla je linksaf, langs een pompstation en een vakantiehuis. In de bocht staat aan de rechterkant van de weg nog een huis, en hier verlaat je de weg: je slaat linksaf in een stijgende grasweg. De weg klimt stevig en brengt je na een halve kilometer uit het bos. Bij een mast biedt een bankje een uitgelezen rustplaats. Je slaat hier rechtsaf in de eerste weide: via een opening in de afsluiting kom je erin. Aan de andere kant van de weide kan je over de omheining de weide verlaten en een grasweg opgaan. Deze brengt je op een asfaltweg.

Je steekt de asfaltweg over en je gaat een brede bosweg op. Hou links aan op deze bosweg. Na een paar honderd meter versmalt de weg en maakt een bocht naar rechts. Op een kruispunt sla je linksaf. Je loopt langs een beukenbos rechts van de weg en je houdt altijd maar dezelfde richting aan, tot op een asfaltwegje. Linksaf. Na 600 meter kom je op een groot kruispunt met een bankje (6) en rechts een prachtig uitzicht. Hier neem je links de brede bosweg. Na 600 meter kom je in een gekapte zone met aan de rechterkant vergezichten. Kijk goed uit naar een overgroeide zijweg links, enkele tientallen meters voorbij het begin van de gekapte zone. Hier sla je linksaf in een grasweg die loodrecht vertrekt op de bosweg die je verlaat. De grasweg loopt langs de rand van een sparrenbos en dringt dan het bos in. Je draait met het pad mee naar rechts en volgt dan het pad tot bij de bosrand. Hier kom je op een grasweg terecht en je ziet de kerk van Wibrin al liggen.

11 Naar de witte menhir

LENGTE: 20 km

VERTREKPUNT: Op het gemeenteplein van Erezée langs de N807, enkele honderden meters noordelijk van de kerk.

AANDACHTSPUNTEN: Goede wegen en paden, twee korte eindjes moet je even zoeken naar de juiste weg. Wel moet je op deze wandeling verschillende keren een hoogteverschil van meer dan honderd meter overwinnen.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 55/1-2 (1:20.000)

pad naar het Bois de Wéris

de witte menhir

Erezée ligt in het hart van de Belgische Ardennen. In het dorp vertrekt de Tramway Touristique de l'Aisne, een gerestaureerd stuk van een oude buurtspoorlijn. Het gezellige gemeenteplein met zijn terrasjes is een ideale vertrekplaats voor een stevige wandeling. En stevig is deze tocht: in totaal moet je meer dan 600 meter hoogteverschil overwinnen. De wandeling bevat drie klimmetjes van 120 meter hoogteverschil of meer.

De tocht loopt grotendeels door bos, op de gedeeltes in open land geniet je van geweldige panorama's en van de rust in de dorpjes Fanzel, Eveux en Oster.

Ongeveer halfweg komt de wandeling in het buurt van Wéris, beroemd omwille van zijn dolmen en menhirs. Al de megalieten van Wéris bestaan uit de lokale puddingsteenrotsblokken. De naam Wéris komt waarschijnlijk van het Keltische woord 'gwars' wat 'zonnestraal' of 'geestelijke verlichting' betekent. De wandeling komt langs de dolmen 'Pierre du Diable' of 'duivelsbed' en langs de menhir 'Pierre Haïna' of 'witte menhir'. Deze witte menhir is hier door de mens uitgehouwen uit de

natuurlijke rotsformatie. De steen wordt nog steeds jaarlijks witgekalkt door de inwoners van Wéris bij de herfst-equinox. De witte menhir lijkt wel een vinger die naar het oosten wijst waar de zon opkomt. De witte menhir sluit volgens een legende de toegang tot het centrum van de aarde af waar de duivel woont. Het uitzicht bij de witte menhir over de Famenne is fenomenaal.

BESCHRIJVING

Naar het dorp Fanzel

Verlaat het dorpsplein bij de kapel: naast l'Arcade ga je een doodlopend straatje in. Na het tweede huis sla je rechtsaf, langs nummer 5. Hier kan je het bos in: een keienpad daalt stevig af. Beneden kom je op een kruispunt van paden waar je links afslaat. Een zeer mooi pad daalt zacht af door het bos. Als je weiden ziet, draai je mee naar rechts, het pad wordt een grasweg. Een asfaltweg steek je over en naast een chalet ontmoet je de beek Estinale. Via de Pont des Soupirs steek je deze beek over. Je stijgt tussen bos en weide. Als de weg eindigt bij een weide stijgt je in dezelfde richting verder, over een grasspoor links in de weide. Voorbij de weide stijgt het pad nog wat en het brengt je op een brede bosweg. Rechtsaf.

De weg begint zacht te dalen en biedt je een mooi uitzicht op de kerk van Erezée, boven op een heuvel gelegen. Je laat een privé-weg links liggen en je volgt de bosweg gewoon verder naar beneden. Net voor je weer op niveau van de Estinale komt, moet je een pad links inslaan. Het pad vertrekt bij de bosrand, net voor een weide langs de beek. Het pad stijgt het bos in en wordt prachtig hol. Na de steile klim krijg je aan de rechterkant een prachtig uitzicht door een gekapte strook sparren. Hier stap je in dezelfde richting verder over een vlak graspad. Je komt uit bij een brede weg. Bij onze verkenning van de wandeling in september 2012 had men deze weg net verhard met puin van asfalt. Je moet deze weg naar rechts volgen, op het eerste stukje geven wij de voorkeur aan het overgroeide graspad dat rechts naast de weg loopt.

De brede weg loopt eerst langs grasland en dan het bos in. Verder loop je weer langs grasland rechts van de weg, met prachtige uitzichten. Bij drie eiken links van de weg, op de plaats Baudrissart, laat je een privé-weg links liggen en je vervolgt de weg rechtdoor. Je komt langs een chalet en wandelt gewoon verder. Op een kruispunt van brede veldwegen ga je rechtdoor, langs een weide. Bij het eind van de weide, op de plaats Fayhê (1), sla je linksaf in een weg langs de weide. Langs een schuilplaats achterin de weide loop je het bos in, je laat onmiddellijk een weinig gebruikte zijweg links liggen en gaat rechtdoor over de bosweg. De weg daalt zacht door het prachtige bos. Na 800 meter loopt de weg het bos uit en wordt een zeer mooie grasweg. Hier kan je met volle teugen genieten van het heuvelachtige landschap van weiden en bossen. De weg wordt verhard en je daalt verder. Bij een stal rechts naast de weg sla je rechtsaf in een begroeide weg langs de stal. Je moet naar de kerk van Fanzel en dus sla je op een asfaltwegje linksaf.

Het asfalt verdwijnt, je loopt over de kiezelweg rechts rond de kerk en je komt tussen de huizen van Fanzel. Daal verder af, je komt uit de Rue Grande Terre bij een grote kapel op de hoofdweg door het dorp. Linksaf. Amper vijftig meter verder verlaat je de weg aan de rechterkant. Hier mondt de Estinale uit in de Aisne. Net voor de brug vind je een smal pad dat naast de rivier loopt. Op asfalt ga je naar links, door het vredige dorp. Wij konden aan het bankje niet weerstaan. Je gaat verder over de weg. Op een kruispunt kom je uit de Rue de l'Aisne, je verlaat de hoofdweg en je gaat rechtdoor de Rue des Affruts in.

Naar het megalietendorp Wéris

De straat stijgt. Waar ze een bocht naar links maakt, ga je rechtdoor, langs een paar nieuwe woningen. De weg is hol en wordt snel een graspad tussen weiden. Als het pad het bos inloopt, ontmoet je een beekje. Het pad blijft links van het beekje en stijgt. Hier begin je aan een lange klim door het bos. Het pad loopt na een tijdje over een beekje, net hierna laat je een pad links en een pad rechts liggen en je gaat rechtdoor, over een pad dat langs links naast een beekje loopt. Als het pad naar rechts afdaalt naar het beekje, doe jij dat ook. Na de oversteek van het beekje stijgt het pad aan de andere kant van het beekje verder. Gaandeweg wordt de klim steiler en verwijderd het pad zich wat meer van de beek. Je blijft het stijgende pad volgen tot op een kruispunt van paden, voor een sparrenbos. Hier sla je linksaf in een bosweg.

De weg stijgt nog wat verder door de sparren en brengt je bij de bosrand. Hier ga je het bos uit over een brede kiezelweg. Bij een splitsing blijf je rechtdoor gaan. De weg loopt na enkele honderden meters het bos in. In een bocht naar rechts verlaat je de weg: aan de linkerkant sla je een andere bosweg in. Deze steekt een klein beekvalleitje over en brengt je onmiddellijk op een andere kiezelweg: linksaf hier en net erna rechtsaf, een brede weg langs de rand van een beukenbos.

Snel kom je bij de steen 'Lit du Diable' ② die rechts van de weg staat. Hier moet je de brede weg verlaten: met de rug naar dit bed gekeerd ga je een smal pad op. Het pad stijgt door het beukenbos. Naarmate je hoger komt, ligt het bos steeds meer bezaaid met rotsen. Het pad brengt je bij de 'Pierre Haïna' ③. Ga met de rug naar de steen en de vallei staan en stap een vijftiental meter vooruit. Achter een rotshoop vertrekt een paadje naar de top van de heuvel, maar dat moet je niet nemen. Blijf rechts van de rotshoop en volg het pad dat het bos inloopt. Je laat een dalend spoor rechts en erna een stijgend spoor links liggen. Je volgt het smalle pad dat zacht stijgt door het bos dat hier een zeer mooie ondergroei heeft. Als het pad begint te dalen laat je een zijspoor rechts liggen en je volgt het pad gewoon verder. Beneden kom je op een breder pad dat je naar rechts volgt. Er komt een zijweg van links en je houdt hier rechts aan, door sparren. Snel kom je bij de bosrand.

Er is hier een graspad dat het bos uitloopt en een smal bospad rechts, maar jij moet linksaf slaan. Je loopt nog net in het bos, langs de rand van een weide. Bij

het eind van de weide kom je bij een jagerszit die uitkijkt over een stuk grasland. Hier moet je rechtsaf slaan in een smal pad. Misschien hangt er hier en daar een touw over het pad, dat dient voor..., ja voor wat eigenlijk? Zo loop je door een smalle bosstrook langs een andere zijde van de weide van zonet. Als er rechts twee doorgangen naar de weide zijn, sla je linksaf over een bredere weg. Deze leidt naar een brede kiezelweg. Linksaf.

In een bocht naar rechts verlaat je de kiezelweg en je slaat links een overschaduw pad in tussen weiden. Tenzij je naar Wéris wil, dan volg je de kiezelweg verder, op tien minuutjes ben je in het bekende megalietendorp.

Door de bossen naar Eveux

Het overschaduw pad eindigt op een brede weg. Volg deze weg naar rechts. Na driehonderd meter steek je een asfaltweg over en je volgt een brede en begroeide weg. Weer driehonderd meter verder, net na een gerooide plek bos, moet je linksaf slaan. Je loopt langs de rand van een bos met grote sparren. Bij het eind van de grote sparren kom je op de plaats 'La Carrière' ④, bij de oude steengroeve van Wéris met puddingsteen. Een mooie plaats om wat rond te neuzen. De wandeling vervolgt bij het einde van de grote sparren over een pad naar links. Wat verder draait het pad naar rechts en je blijft het stijgende pad volgen. Boven kom je op een brede weg. Je steekt de brede weg over en je loopt langs de rand van een sparrenbos. Het pad is hier nog weinig gebruikt maar er is geen enkel probleem om hier de heuvel weer af te dalen, blijf gewoon de rand van de sparren volgen. Beneden kom je op een mooie bosweg die je naar rechts volgt.

Na 300 meter komt er een grasweg van links maar je volgt de bosweg verder. Na nog eens 400 meter sla je linksaf in een scherp teruglopende bosweg. Wat verder laat je een bosweg rechts liggen en je gaat hier rechtdoor. De weg daalt zacht en versmalt verder tot mooi pad. Na een bocht naar rechts daalt het pad steviger af. Je komt bij een bron rechts van de weg, er ontstaat hier een beekje. Blijf het beekje stroomafwaarts volgen, tot je op de rijweg komt. Linksaf.

Na 200 meter passeer je links een beekvallei, net hierna verlaat je de weg aan de linkerkant. Rechts lopen paadjes naar rotsen maar je houdt hier links aan op een pad dat evenwijdig met de beek stijgt. Hogerop blijf je de bosrand volgen tot op een asfaltwegje. Volg het asfaltwegje naar rechts. De weg wordt met gras begroeid en verderop mooi hol. Je komt uit in Eveux en je volgt het straatje door het gehucht. Je komt uit de Rue des Jardins. Steek de doorgaande weg over. Je vindt hier een mooie rustplaats ⑤ bij de oude watermolen op de Aisne.

De klim naar Oster en terug naar Erezée

Je steekt de rivier over, de weg draait bij het einde van de brug naar rechts en onmiddellijk erna sla je linksaf, een stijgende bosweg langs een eigendom met nummer 4. De weg stijgt stevig, je let niet op zijpaden en je komt voor een zeer uitgestrekt grasland. Hier volg je het pad naar rechts. Het loopt even langs het

grasland. Bij het einde van het grasland laat je een pad links liggen en je stijgt met het pad het bos in. Je moet hier helemaal naar boven. Tijdens de beklimming neem je bij een splitsing de linkse bosweg. Deze loopt verder tussen naaldbos links en loofbos rechts. Op de top kom je bij een bank aan de bosrand ⑥, sla hier rechtsaf in een weg tussen bos en weide.

Blijf altijd rechtoor gaan. Je komt langs een boerderij en tussen de huizen van het gehucht Oster. In een bocht naar links staat een eik langs weerszijden van de weg, je laat hier een pad rechts liggen en volgt de kiezelweg naar links. Bij nummer 10 stap je rechtdoor over een kort overgroeid graspad dat je snel op asfalt brengt. Linksaf. Op een splitsing bij een vervallen gebouwtje hou je rechts aan op asfalt. De weg wordt snel een kiezelweg. Op een splitsing sla je rechtsaf. De brede kiezelweg daalt. Aan de rechterkant staat een zeer opvallende schuur bovenin een weide. Na een bocht naar rechts komt de weg tussen bos en weide te lopen. Voorbij een gerooide zone loopt de weg met een bocht naar links het bos in. In deze bocht laat je een pad rechts liggen en je vervolgt over de brede bosweg. Wat verder loopt de weg over een beekje en hier moet je goed uitkijken: snel hierna moet je de weg immers verlaten. Aan de rechterkant vertrekken twee wegen, neem de rechtse van deze twee wegen, een teruglopende en stijgende weg. Deze mooie weg draait naar links een valleitje in en leidt weer naar Erezée.

12 Bossen langs de Aisne

LENGTE: 19 km (met een sportieve verkorting tot 17 km)

VERTREKPUNT: Aan de kerk van Villers-Sainte-Gertrude in de provincie Luik

AANDACHTSPUNTEN: Bij extreem hoge waterstanden kan het oversteken van enkele beekjes mogelijk problemen opleveren en in het Bois d'Ozo is het niet altijd gemakkelijk om het juiste pad te vinden, wij ondervonden zelf dat verdwalen er niet uitgesloten is.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 49/5-6 en 55/1-2 (1:20.000)

Roche à Frêne

verdwenen pad

De Aisne is een kleine zijrivier van de Ourthe die haar monding heeft in Bomal-sur-Ourthe. Na een steil verval komt de rivier in een breder dal waar ze een bochtig parcours vervolgt. Even ten noorden van het dorp Aisne vinden we Villers-Sainte-Gertrude, een klein maar oud dorp dat geologisch gezien op de overgang tussen de Ardennen en de Famenne ligt. Het toerisme wordt er gecentraliseerd op het domein rond het gerenoveerde zeventiende eeuwse kasteel zodat het dorp zijn authenticiteit bewaart. Er wordt een actieve beschermingspolitiek gevoerd ten opzichte van de natuurlijke omgeving. In de kelders van het kasteel werd een taverne ondergebracht. Er is ook nog een klein dorpswinkeltje.

We lopen op deze wandeling door Ardense bossen maar rond het gehucht Ozo lopen we ook een stukje over de klei- en leempaden van de Famenne. In Ozo is de artisanale geitenboerderij een verplichte stop, je kan er verschillende soorten geitenkaas proeven en ijs gemaakt van geitenmelk en je kan er ook primitief kamperen. De geiten komen nooit buiten, maar dat is niet erg want 'elles ne savent

pas ce que c'est l'exterieur! Je kan er ook gewoon wat op het gras zitten en artisaanaal appelsap drinken.

Aanleiding voor deze wandeling zijn de vele prachtige landschappen en de vele kleine mooie paden, waarvan er verschillende niet op topografische kaarten ingetekend staan. Verder wordt een hoofdrol gespeeld door de Roche à Frêne, een machtige rotsformatie die in het gelijknamige gehucht bij de oude watermolen op de Aisne hoog boven de huizen uittorent. De rots van puddingsteen is erg geliefd bij alpinisten en is 's avonds mooi verlicht. In het begin van de wandeling loop je bovenaan de rots, op het einde onderaan. Er is ook de mogelijkheid om langs de rots wat omhoog te klimmen. Ook vandaag nog noemen druïden de Roche à Frêne een 'kosmische antenne', een natuurlijk gesculpteerde steen met een grot eronder. De negatieve energie van de grot komt op de rots en trekt positieve energie aan, wat frequente bliksems veroorzaakt. De energie wordt dan in rechte lijnen verdeeld naar dolmen en menhirs. De bekende dolmen en menhirs van Oppagne en Wéris liggen slechts op enkele kilometers hier vandaan. Bij graafwerken en ontbossing in deze streek worden veelvuldig megalieten blootgelegd. Er wordt gefluisterd dat hier ook een groot en ingewikkeld netwerk van kunstmatig aangelegde gangen en zalen onder de grond verborgen zit.

Het gehucht Roche à Frêne is ook bekend omwille van zijn uitstekend bronwater: van ver uit de omstreken komt men er de flessen vullen. Op de wandeling kan je van dit water proeven en de flessen vullen.

BESCHRIJVING

Naar het uitzichtpunt bij 'La Sentinelle'

Met de rug naar de kerk daal je even naar links de hoofdweg af. Aan de splitsing bij een kapelletje sla je linksaf in een asfaltweg. Bij nummer 15 laat je een weg links liggen en even verder sla je wel linksaf. De weg leidt naar een huis, links van de tuin neem je een mooi pad dat het bos inloopt. Op een bredere bosweg ga je naar rechts en je daalt. Kijk goed uit naar de eerste zijweg links, amper 85 meter verder. Die zijweg neem je. De weg wordt een mooi bospad dat je een ganse tijd volgt. Het pad verbreedt onderweg maar blijft mooi. Na in totaal 750 meter sinds de vorige splitsing maakt de weg een scherpe bocht naar links. In deze bocht ga je natuurlijk even van de weg naar het uitzichtpunt rechts van de weg. Je staat hier bovenop de Roche à Frêne ① op de plaats die op sommige topografischekaarten aangeduid wordt als 'La Sentinelle'. Je ziet de rotsformatie hier niet, veel verder op de wandeling zal je er van naderbij kennis mee maken. Voor het vervolg van de wandeling moet je in deze bocht bocht trouwens het brede bospad verlaten: van op het uitzichtpunt steek je het bospad over en aan de andere kant neem je een prachtig pad dat over de rotskam omhoog loopt. Misschien zie je nog een oude verbleekte gele pijl op de grond die het begin van het pad aangeeft.

Legende

- 1 Roche à Frêne
- 2 pyloan
- 3 geitenboerderij
- 4 rustbank
- 5 bron

Over een prachtige kam

Je stijgt langs mooie rotsen. Na de rotsen verbreedt het pad en je volgt de kam verder. Na een tijd wordt het pad onduidelijker, je wijkt wat naar links uit en je komt op een bosweg. Met deze bosweg bestijg je de kam nog verder. Na een tijdje brengt de weg je in jonger bos. Vroeger had je hier schitterende uitzichten maar intussen schiet het bos alweer goed op. Je kan eventueel de weg even verlaten en rechts een kort spoor door de begroeiing volgen voor een mooi uitzicht. Je komt bij een pyloon ②. Links zie je de kerk liggen van Villers-Sainte-Gertrude waar je vertrok en hopelijk later zal aankomen. Bij de pyloon wordt de weg met grove kiezels verhard. De weg daalt en eindigt op een asfaltwegje. Als je de asfaltweg schuinlinks oversteekt, vind je een paadje dat vertrekt bij een boom met een witte '2' erop. Het pad daalt de berm af en wordt snel een spoor door dicht bos. Het spoor daalt en maakt enkele bochten. Wat lager komt het spoor samen met een beekje te lopen. Beneden kom je uit op een asfaltwegje. Steek dit asfaltwegje schuinlinks over en neem een volgend pad. Je daalt af tot bij een mooie beek, de Ruisseau de Pont-le-Prêtre. De beek werd genoemd naar een brugje dat wat verderop over de beek gebouwd werd om de pastoor van Izier toe te laten in Villers-Sainte-Gertrude de mis te komen opdragen zonder natte voeten te krijgen. Je moet de beek oversteken. Aan de overkant volg je een pad langs de beek naar links.

Langs de Ruisseau de Pont-le-Prêtre naar Ozo

Niet veel verder maakt het pad een bocht naar rechts, maar jij volgt een kleiner pad naar links dat vlak naast de beek loopt. Je blijft aan de rechterkant van de beek verdergaan, en je komt meer en meer in een jungle te lopen. Bij een paar stroomversnellingen net voorbij de splitsing van de beek wijk je uit naar rechts, weg van de beek, en je komt op een brede bosweg. Linksaf.

Blijf deze weg volgen, zonder te letten op zijwegen. De weg komt langs een weide te lopen. Aan het einde van de weide volg je een kiezelweg naar links. De weg draait rond een alleenstaand huis, de eerste weg rechts neger je en wat verder sla je wel rechtsaf in een zijweg. Onmiddellijk neger je op een splitsing een verbodsbord en je volgt de linkse weg, een brede bosweg die langs de bosrand loopt. De weg loopt langs mooie weiden en soms langs de Ruisseau de Pont-le-Prêtre. Na een tijd neger je rechts een afgesloten weg en wat verder zie je rechts een mooie hoop rotsen. Je kan er eventueel wat gaan rondneuzen. De wandeling volgt de brede weg verder, wat verder maak je een bocht naar rechts en hierna kom je bij een houten hut. Ga hier de weide in. Hou links aan in de weide, je moet de weide helemaal doorkruisen. Na het verlaten van de weide steek je een asfaltwegje over. Er staat hier een bank. Volg de weg die naar het bos toeloopt. Wat verder is er een pad links naast de beek, maar je volgt gewoon de bredere weg rechtdoor langs de bosrand. De weg maakt een bocht naar links, je laat hier een zijpad rechts liggen. De weg wordt een zeer mooie grasweg die mooie

uitzichten biedt en je na een kleine kilometer in het gehucht Ozo brengt, bij een oud huisje uit 1884 met een bank en postbus erbij. De wandeling gaat hier naar rechts, over de hoofdweg door het mooie gehucht richting kerk, maar als je achter het huisje even naar links gaat kom je snel bij de geitenboerderij ③ waar je kan proeven van de geitenkaas, maar ook van ijs gemaakt van geitenmelk.

Door velden en bossen terug naar de Ruisseau de Pont-le-Prêtre

Aan de kerk verlaat je de hoofdweg en je neemt links naast de kerk een asfaltwegje. Je loopt voorbij en poel en komt dan bij de Ferme de Strasbourg. Hier verdwijnt het asfalt en loop je verder over een uitzichtrijke veldweg. Bij een bank en een kruis draait de weg naar links maar jij gaat rechtdoor over een smal en schaduwrijk graspad. Na 400 meter vervolg je rechtdoor over een brede veldweg. Deze loopt even door een sparrenbos bos en leidt naar een asfaltwegje. Dit steek je over en je gaat een brede kiezelweg op. Links heb je een mooi uitzicht op de kerk en de opvallende kasteelboerderij van het dorp Izier.

Snel zie je aan de linkerkant een overgroeid pad. Dat leidt naar Izier maar je neemt het niet en je blijft gewoon de kiezelweg volgen. Op een splitsing sla je rechtsaf, een mooie holle weg die naar het bos leidt. In het bos volg je de hoofdweg, die daalt en brengt je bij een beek. Er is hier een pad links maar dat neem je niet: je moet de beek oversteken en de bosweg naar rechts volgen. Links is er een weide. Een beetje verder, bij het eind van de weide, sla je linksaf langs de rand van de weide en langs een alleenstaand huis. In het bos neem je de brede bosweg naar links en je stijgt. In een bocht naar links is er een valleitje links in het bos en rechts een plek met lage begroeiing. Je moet hier de bosweg verlaten en een graspad rechts nemen, langs de plek met lage begroeiing. Het pad loopt het Bois d'Ozo in en brengt je snel bij een afsluiting met prikkeldraad. Sla hier rechtsaf en volg een nieuw pad door het bos. Let niet op zijwegen en blijf het pad volgen in zuidwestelijke richting. Onderweg verbreedt het pad en het eindigt op een brede berijdbare bosweg. Linksaf over deze bosweg. De weg stijgt. Bij een pleintje in het bos eindigt de kiezelweg, je stijgt verder over een mooie holle bosweg. Ongeveer op het hoogste punt van de weg draai je mee naar rechts, richting zuidoost, en iets verder, ongeveer 50m voorbij het hoogste punt, moet je goed uitkijken naar een minuscuul zijpad links. Het kleine pad daalt af en brengt je op een breder pad, je volgt dit pad naar rechts. Dit pad is bewegwijzerd met een blauw kruis, het daalt nogal steil de berg af langs de rand van sparren. Beneden wil de bewegwijzering je naar rechts sturen, door sparren, maar jij doet dit niet (tenzij je even naar een fijn bankje ④ wil om uit te rusten) en je slaat linksaf. Een smal pad loopt door een drassige zone en over een beekje. Je komt snel op een brede weg, rechtsaf. Je steekt de beek over en volgt de rijweg naar links.

Naar de Roche à Frêne

Je mag de weg niet lang volgen en je moet goed uit uitkijken om het juiste pad niet te missen: na ongeveer 150 meter vertrekt het rechts van de rijweg. Het pad stijgt naast een ravijntje en loopt langs de rand van een weide. Hogerop moet je langs een sparrenbos verder blijven stijgen, over de rand van een akker. Bij het einde van het sparrenbos stijgt je verder over grasland. Blijf rechtdoor gaan tot op een asfaltwegje, misschien moet je onder of over enkele prikkeldraden kruipen. Volg het asfaltwegje naar links. Bij een kruispunt met een alleenstaand huis ga je nog even rechtdoor en 70 meter verder sla je rechtsaf in een veldweg. Let op, deze veldweg vertrekt nog enkele tientallen meters voor een Y-splitsing van berijdbare wegen.

De veldweg wordt snel een grasweg die daalt door een droom van een weidenlandschap. Verderop wordt de weg een smal pad dat verder afdaalt, eerst tussen weiden en later door bos. Uit het bos gekomen zie je rechts beneden een brede weg, daar moet je naartoe en je gebruikt daarvoor niet de eerste gelegenheid maar wel de tweede, net erna. Met de brede weg kom je snel aan huizen. Je bent hier in het gehucht Roche à Frêne en de rots is inderdaad dichtbij. Net voor het eerste huis, en ook net voor de weg geasfalteerd wordt, sla je rechtsaf in een bosweg die naast een tuin met een beekje loopt. Snel wandel je langs de rivier de Aisne. Je laat een klimmende zijweg rechts liggen. Iets voorbij een dam in de rivier kijk je uit naar een klein betonnen bruggetje over een zijarm van de rivier.

Voor het vervolg van de wandeling moet je dit bruggetje oversteken, maar eerst moet je nog even verder lopen om de Roche à Frêne te bekijken. Je kan de rots van puddingsteen even van naderbij gaan onderzoeken door links of rechts van deze rots even omhoog te klimmen over een van de paden. Je zou zelfs langs de rots tot helemaal boven kunnen klimmen, je komt dan bij het uitzichtpunt bij La Sentinelle van bij het begin van de wandeling. Je kan dan door het bos terugkeren naar Villers-Sainte-Gertrude langs dezelfde weg als in het begin. De wandeling wordt zo een tweetal kilometer korter.

Langs het gehucht Aisne terug naar Villers

Voor de volledige wandeling keer je na het bezoek aan de rots terug om het betonnen bruggetje over te steken. Net erna steek je de Aisne over via een ijzeren voetgangersbrug. Bij het eind van de ijzeren brug steek je de rijweg over en ga je aan de overkant een stijgend pad op. Voor een bron (5) met fris en drinkbaar water moet je eerst de grote weg honderd meter naar rechts volgen.

Het pad loopt even steil de berg op en draait hogerop naar rechts om verder in de flank te stijgen door een ravijntje. Een keer is er een zijpad dat van links komt, maar je stijgt gewoon in de flank verder. Het mooie pad eindigt op een asfaltweg. Vijftig passen naar rechts en dan verlaat je de asfaltweg reeds: aan de rechterkant is er een bosweg. Deze bosweg daalt en loopt snel langs een gekapt bos aan de

rechterkant. Bij het eind van deze plek loop je verder rechtdoor het bos in. Bij de bosrand ga je rechtdoor over een pad tussen afsluitingen dat soms meer op een beekje lijkt. Het pad eindigt in een scherpe bocht van een asfaltwegje. Volg dit asfaltwegje naar rechts, gedurende 270 meter. Net voor het eerste huis zie je links een holle weg. De wandeling slaat af in deze holle weg maar wie problemen met prikkeldraad en begroeiing wil vermijden, volgt de asfaltweg verder en slaat bij het einde linksaf om tot bij het kerkje van het dorpje Aisne te komen.

De die-hards slaan dus voor het eerste huis op het asfaltwegje linksaf in de holle weg. Deze zeer mooie weg stijgt. Net voor de ingang van een weide maak je een bocht naar rechts en je volgt een pad langs de bosrand. Uit het bos ga je verder langs hagen en weiden. Op een asfaltweg ga je naar rechts en je daalt over de weg. Snel zie je rechts beneden een voetbalveld liggen. Daar ga je naartoe: een dalend zijpad rechts brengt je er. Met het veld aan je rechterhand steek je de Aisne over en je komt bij het kerkje van het gelijknamige dorp.

Bij het kerkje steek je de N806 over. Het eindpunt ligt recht voor je, iets meer dan een kilometer verder en nog 100 meter hoger.

13 Congo aan de Amblève

LENGTE: 16 km

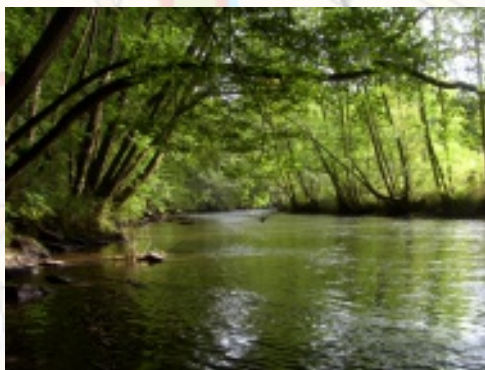
VERTREKPUNT: Aan de kerk van Stoumont langs de N633 van Luik naar Trois Ponts

AANDACHTSPUNTEN: De wandeling gebruikt enkele weinig gebruikte paden waaronder een overgroeid visserspad langs de Amblève en vele kleine paadjes in het bos ten noorden van Stoumont.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 49/7-8 (1:20.000)

bossen ten noorden van Stoumont

de Amblève

Ik heb altijd al een serieuze boon gehad voor Stoumont. Het landbouwdorp ligt hoog boven de Amblève en kijkt uit over de prachtige riviervallei. Er werd hier in de achttiende eeuw een goud- en zilvermijn geëxploiteerd. In de negentiende eeuw was het een technisch huzarenstukje om de spoorlijn langs de rivier aan te leggen. De bruggen en tunnels werden gebouwd met werkkrachten die uit onze voormalige kolonie naar hier gehaald werden, wat dit stukje Amblève de bijnaam 'Congo' opleverde. Dit is altijd een wild stuk van de Amblève gebleven en vandaag voelen bevers zich hier uitstekend thuis, zoals je op de wandeling zal kunnen vaststellen. Het bekende kasteel van Froidcour ligt net buiten het dorp en is een van de mooiste van ons land, zowel qua architectuur als qua ligging. Tijdens de jaarlijkse wielervedstrijd Luik-Bastenaken-Luik is dit een van de klassieke beelden die vanuit de helikopter genomen worden. Reeds in de middeleeuwen stond hier een burcht die uitkeek over de Amblève, het huidige kasteel dateert van 1919. In 1939 was het kasteel het decor voor de film 'Cambriolage au Château de Froidcour' van André Cornil, een geestelijke die gepassioneerd was door de cinema en in opdracht

van de Belgische overheid 'educatieve films' voor de Congolezen maakte. Het kasteel is vandaag in privé-handen en is niet te bezoeken maar van op onze wandeling kan je het kasteel vanuit een zeer goede hoek observeren.

Voor en na de wandeling bieden enkele fijne zaken in Stoumont de gelegenheid iets te eten of te drinken. Wij zijn in het bijzonder gehecht aan de plaatselijke patisserie-tearoom Bourotte, waar je voor de wandeling ook wat voorraad kan inslaan.

Het ontwerp van onze wandeling in Stoumont heeft in de loop der jaren verschillende wijzigingen ondergaan. Door boswerkzaamheden die het padennet ingrijpend veranderden en door de aanwezigheid van verschillende privé-wegen kostte het vele herwerkingen en vele controles op het terrein om uiteindelijk te komen tot de huidige versie die hier voorligt. Het voorgestelde parcours bezoekt de meeste van de natuurlijke hoogten rond Stoumont: het 'corniche-pad' hoog in de steile flank langs de Amblève, het kasteel, de groene weiden langs de rivier, het prachtige bos ten noorden van Stoumont met ontelbare beekjes. In het bijzonder is de Ruisseau de Targnon een pracht van een beek die in een steile helling vol rotsblokken naar de Amblève dondert. Het is een aanrader om onderweg de wandeling even te verlaten en deze beek een eind te volgen.

De wandeling gebruikt verschillende weinig gebruikte paden waaronder een overgroeid visserspad langs de Amblève en vele kleine paadjes in het bos ten noorden van Stoumont. Om de verbinding te maken tussen het noordelijke en het zuidelijke deel van de tocht gebruiken we een pad langs een prachtige beek dat op geen enkele kaart vermeld staat en een paadje dat alleen nog maar op oude wandelkaarten terug te vinden is maar dat met wat spoorzoeken nog steeds te volgen is. Deze verbinding ontdekten we pas bij de finale controle op een gezegende en uitgerende zondag in juli 2012.

Tot slot hebben we de wandeling beschreven in tegenwijzerzin hoewel de andere richting eigenlijk onze voorkeur geniet: de opmerkelijke wandelaar zal onderweg de reden hiervoor kunnen vinden.

BESCHRIJVING

Door de bossen naar 'Au Vieux Moulin'

Bij de kerk steek je de hoofdweg over en je gaat het straatje Roua in, links van de apotheek. Je blijft rechtdoor gaan en bij het voetbalveld volg je de weg die links langs het terrein loopt. Op een splitsing met een grasweg sla je linksaf en op de volgende splitsing laat je een asfaltwegje links liggen en je gaat rechtdoor. De weg loopt mooi tussen begroeide bermen. Een stuk na een bocht naar rechts laat je een grasweg rechts liggen en je komt op een kruispunt met een eik, rotsblokken, een prachtige eik en een bank. Linksaf. Aan de twee volgende splitsingen hou je links en je volgt de berijdbare weg die een asfaltwegje wordt. Voor een bocht naar links

sla je rechtsaf in een kiezelweg, tegenover het huis met nummer 52. Deze weg stijgt en brengt je op een splitsing bij de bosrand. Hier sla je linksaf in een kiezelweg die langs de bosrand loopt. Je laat twee wegen links liggen en de weg wordt geasfalteerd. Wat verder laat je nog een zijweg links in het bos liggen en je daalt met het asfaltwegje af tot op een rijweg.

Steek de rijweg over en volg een mooi pad. Niet zo ver op het pad zie je rechts een mooie partij rotsblokken. Het pad daalt af over een kam en biedt je links mooie uitzichten. Het pad loopt op het einde even langs een weide aan de linkerkant van het pad. Hier hou je ongeveer dezelfde richting aan en enkele tientallen meters verder kom je langs een bankje op een splitsing met een prachtig uitzicht. Sla hier rechtsaf, de brede bosweg daalt en brengt je snel op een kruispunt van boswegen bij een beekje. Steek de beek niet over maar sla rechtsaf in een graspad. Dit prachtige pad stijgt evenwijdig met de beek en eindigt op een berijdbare weg. Volg deze weg naar links. De weg loopt in een bocht over de beek (of omgekeerd) en je volgt de weg langs enkele huisjes in het bos.

Je komt uit op een berijdbare weg met aan de overzijde een elektriciteitspaal, een opvallende grote den en een eik. Steek de weg over en ga een grasweg op langs een afsluiting. Je gaat snel het bos in. Je moet deze zeer mooie en soms drassige weg meer dan een kilometer lang volgen waarbij je min of meer op dezelfde hoogte blijft. Onderweg steek je een brandgang over en wat verder hou je op een splitsing rechts aan. De weg eindigt op een brede kiezelweg. Steek deze weg en het beekje ernaast over en volg een mooi pad. Een grasweg laat je rechts liggen en je komt snel op een ander pad, linksaf hier. Dit prachtige pad wordt snel hol maar je mag het niet lang volgen: ongeveer honderd meter ver op het pad moet je een zijpad aan de linkerkant ingaan. Je moet zeer goed uitkijken om dit zijpad niet te missen: het vertrekt in een bocht naar rechts en een oude rode pijl op een rotsblok aan je linkerkant wijst dit pad aan. Dit pad brengt je zeer snel bij een beekje dat je oversteekt, tussen een opvallende witte steen en een grote beuk met rode pijl erop. Er is aan de overkant een pad links langs het beekje maar dat neem je niet, je neemt rechtdoor een licht stijgend pad. Ook een volgend beekje steek je over en je komt dan op een brede kiezelweg. Rechtsaf.

Een kleine 200 meter verder is er een berijdbare zijweg links en een berijdbare zijweg rechts, je loopt nog een klein beetje verder en slaat dan een zijpad aan de rechterkant van de weg in. Dit pad daalt over een kam tot op een brede kiezelweg.

Deze brede weg steek je over en aan de overkant zoek je een pad. Let op, dit pad is in onbruik geraakt en is niet meer dan een spoor. Dat men hier dikwijls een voorraad kiezels legt, zorgt er nog meer voor dat geen mens nog ziet dat hier een pad vertrekt. Het oude pad maakte veel jaren geleden deel uit van het plaatselijke wandelnetwerk van Stoumont, als je goed kijkt, zie je hier en daar nog een oude verbleekte klodder lichtblauwe verf. Dit is een van de vele paden in dit bos die dreigen te verdwijnen doordat er voor boswerkzaamheden verschillende nieuwe en brede wegen aangelegd werden. Het pad loopt de heuvel af en lijkt op sommige

Legende

- 1 Ruisseau de Targnon
- 2 bank met uitzicht
- 3 Château de Froidouc
- 4 sentier de la corniche

La Gleize

Kaartgegevens © OpenStreetMap-auteurs

Cheneux

Stoumont

Route de Spa

Targnon

La Vieille

1 km

plaatsen het gevecht met de begroeiing te verliezen. Veel te snel eindigt dit deel op een bredere weg langs een beek. Er liggen hier twee grote stenen langs de weg, aan elke kant een. De wandeling gaat deze weg naar links op. Het is echter een stevige aanrader om hier eerst even de weg naar rechts te volgen. Deze beek, de Ruisseau de Targnon ①, is namelijk een van de verborgen schatten in de Ardennen en het loont de moeite om ze te volgen, zelfs als de weg wat verder eindigt: hoe verder je de beek volgt, hoe groter het spektakel van watervalletjes wordt. Na een tiental minuutjes beekwandelen kom je bij een brede weg waar de beek onderdoor stroomt, hier stellen we voor dat je terugloopt naar de twee grote stenen en de weg naast de beek verder volgt tot op de rijweg.

Je steekt de rijweg over. Aan de overkant ga je even heel kort naar links en je neemt bijna onmiddellijk een zeer smal pad dat rechts de begroeiing inloopt. Let op, je loopt zo voorbij aan dit pad, het vertrekt in het midden van de parkeerstrook. Dit is alweer een interessant pad: het is op geen enkele topografische kaart terug te vinden, ook niet op oude. Het pad daalt door het bos af naar rechts en brengt je opnieuw bij de beek van zonet. Je volgt de beek stroomafwaarts verder. Ook hier stroomt de beek mooi door een bedding vol stenen en rotsblokken. Wat verder moet je de beek oversteken en ze op de rechteroever verder volgen. Waar de beek onder een brug loopt, stijgt jij tot boven op de brug, met de beek links van je. De brug over en rechtdoor, de brede weg in naast een haag. Hier ben je op de plaats 'Au Vieux Moulin'.

Langs de Amblève

Je stapt voorbij een droom van een eigendom en je komt bij een rustplaats links van de weg. De uitgekapte weg begint te stijgen langs de bosrand en biedt je rechts uitzichten op de prachtig groene vallei van de Amblève. Je stijgt verder tot waar de weg een scherpe bocht naar links maakt. Er staat hier een bank ② rechts van de weg en ook hier heb je een prachtig uitzicht.

Sla hier rechtsaf in een dalende grasweg en wat lager sla je weer rechtsaf in een andere grasweg. Deze weg komt langs een beekje te lopen en is bezaaid met stenen. Op een splitsing kies je links de brede en holle bosweg. Deze brengt je snel bij een weide die je ingaat. Loop schuinlinks door de weide in de richting van de Amblève. In de hoek van de weide vind je de uitgang. Vanaf hier moet je de rivier ongeveer drie kilometer volgen, eerst over een visserspad door een jungle waar bevers actief zijn, nadien over een mooi oeverpad en ten slotte over een brede bosweg. Onderweg kom je een keer een zijpad tegen, een pad dat links de helling oploopt en dat je dus niet neemt.

Uiteindelijk loop je langs een slagboom het bos uit. Met de grasweg loop je door de groene vallei in de richting van een opvallende spoorbrug met bogen. Je gaat echter niet tot aan de brug: 150 meter ervoor zijn er links twee zijpaden, jij neemt het rechtse van de twee. Wat verder laat je een zijweg links liggen en je volgt het pad verder. Dit prachtige pad stijgt in de beboste flank en eindigt bij de bosrand.

Hier zie je rechts in de verte de kerk van La Gleize liggen. Maar de aandacht wordt vooral getrokken door het uitzonderlijke kasteel van Froidcour ③. Je neemt het pad langs de bosrand naar links en wat verder volg je naar links een pad tussen weideafsluitingen. Van hier heb je een goed zicht op het kasteel. Het pad loopt het bos in en daalt af naar een beekje. Voorbij dit beekje stijgt het pad en op een kruispunt ga je rechtdoor. Op het volgend kruispunt, net voor de bosrand, sla je linksaf.

Over het 'corniche-pad' terug naar Stoumont

Je gaat het 'corniche-pad' ④ op. Dit uitzonderlijke pad loopt hoog in de steile helling langs de Amblève. Onderweg kom je langs een bron, net ervoor kan je even het pad verlaten om even naar een uitzichtpunt op een rots te lopen. In totaal loop je meer dan twee kilometer op het corniche-pad. Uiteindelijk draait het pad naar rechts, weg van de Amblèvevallei en een zijvallei in. Net voorbij een doorgang laat je een dalend zijpad links liggen en wat verder steek je een beekje over. Het pad stijgt aan de andere kant van het beekje. Je laat een zijweg links liggen en je stijgt het bos uit. Langs een afsluiting van een weide stijgt je verder en je komt in een spectaculair landschap van weiden. Bij het einde van de afsluiting sla je linksaf. Er staat hier een mooie picknicktafel. Aan de gele mandjes die overal verspreid staan zie je dat in deze weiden Agro Golf gespeeld wordt, een rare nieuwe sport.

Bovenop de heuvel zie je reeds de kerk van Stoumont uittorenen. Langs enkele doorgangen stijgt je verder door de weide, een grote groene silo is een goed oriëntatiepunt. Als je de weide verlaat sta je op een grasweg die je rechtdoor volgt. Een asfaltwegje ter hoogte van de silo volg je naar rechts. Niet veel verder neem je links een graspaadje tussen afsluitingen. Het pad brengt je bij een Mariakapelletje. Hier sla je linksaf en je komt zo op de hoofdweg door Stoumont, in de buurt van de kerk.

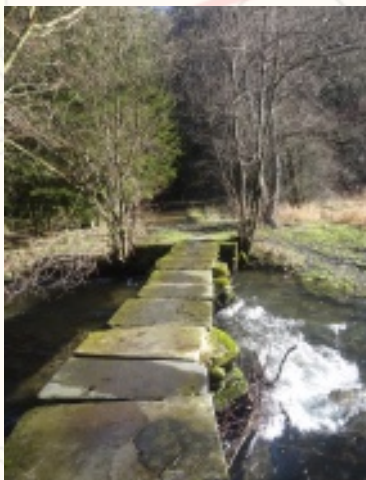
14 De weiden van de Lienne

LENGTE: 18 km

VERTREKPUNT: Aan de kerk van Lierneux

AANDACHTSPUNTEN: De wandeling volgt uitsluitend gemakkelijke wegen en paden maar loopt wel volledig door open land, er is onderweg geen beschutting.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 55/3-4 (1:20.000)

brug van Chailles

grasweg bij Lansival

De Lienne is een zijrivier van de Amblève. Het riviertje wordt gevormd door talloze bronbeekjes in de buurt van Hébronval. De toevoer van de beekjes is zo hevig dat in Lierneux, slechts drie kilometer verwijderd van Hébronval, de Lienne al uitgegroeid is tot een zeer stevige beek. Op deze wandeling ontmoeten we talloze zijbeekjes van de Lienne, verschillende authentieke brugjes in natuursteen helpen ons erover.

De gemeente Lierneux is tien erkende natuureservaten rijk die beschermd zijn wegens hun groot biologisch belang. De kroon wordt gestoken door het staatsnatuureservaat 'Prés de la Lienne' bestaande uit natte weiden, bosachtige gedeeltes en hagen. Het reservaat wordt over de hele lengte doorsneden door de Lienne. Voor het beheer werken natuurverenigingen en overheden in een voorbeeldig project samen met de plaatselijke landbouwers. Er grazen Fjordenpaarden en Galloway-runderen.

Hoewel dit een wandeling is in de Hoge Ardennen, op een hoogte tussen 350 en 500 meter, ligt er geen enkel bos op deze route. Je loopt door een open landschap van weiden, akkers, struikgewas en hagen. De vergezichten zijn

alomtegenwoordig.

Op het einde van de wandeling kan je de Roche Jehenson bezoeken, volgens sommigen een van de mooiste rotsen van de Ardennen. Op de top staat een belvédère met schuilhut.

De streek is bekend als wintersportgebied, de wandeling loopt in het begin trouwens even over een skipiste. De Fee van de Lienne dwaalt hier rond en de dwergen van de streek zijn uitzonderlijk actief en intelligent.

BESCHRIJVING

Naar het gehucht Lansival

Van aan de kerk daal je even af naar de hoofdweg en je volgt Rue du Centre naar links. Blijf deze stijgende hoofdweg volgen tot op een splitsing van doorgaande wegen, hier ga je naar rechts en je volgt de weg. Op de volgende splitsing laat je de hoofdweg naar rechts lopen en je laat ook een asfaltweg links liggen, jij gaat rechtdoor over een asfaltwegje. Bij nummer 6 neem je het linkse asfaltwegje, dat stijgt. Bij een boerderij wat verder draait het asfaltwegje naar links, maar jij gaat hier een holle veldweg naar links op die vlak naast de boerderij vertrekt. De weg wordt een grasweg en brengt je bij de Pierre de la Falhotte ①, een mysterieuze stenenhoop. Hier heb je een eerste mooi uitzicht en er staat ook een bankje. Uitzichten en bankjes zal je tijdens deze wandeling in overvloed tegenkomen. Je volgt de grasweg verder en waar een overgroeide weg rechtdoor gaat, volg je de grasweg naar links. Rechts zie je het bovenste deel van de skilift ② van Le Monti, straks zal je bij het laagste deel langskomen.

De mooie grasweg brengt je op een kiezelweg. Rechtdoor over deze kiezelweg. Onmiddellijk laat je een grasweg links liggen en bij de bosrand, enkele meters verder, sla je rechtsaf. De weg loopt een tijdje langs de bosrand en verder langs het hoogste deel van de skilift. Gaandeweg wordt de weg meer begroeid en begint hij te dalen. De weg eindigt bij de weide die in de winter dienst doet als skipiste. Je moet de weide ingaan en ze helemaal afdalen tot bij de chalet van de skipiste. Die chalet bevindt zich rechts beneden in de weide, je moet dus onder de skilift door wandelen. Toen wij op een kletsnatte augustusdag door de weide gingen, werden we achterna gezeten door een groep zeer nieuwsgierige koeien die ons toch wat te sociaal waren. Rechts van de chalet kan je de weide verlaten, je daalt af tot op een asfaltwegje.

Volg het asfaltwegje naar links en neem niet de kiezelweg die onmiddellijk aan de linkerkant vertrekt. Jij moet de asfaltweg een beetje verder aan de rechterkant verlaten, net voorbij een hangar vind je een graspad. Dit pad daalt eerst en wordt nadien vlak. Het eindigt op een asfaltweg, de N822, in de buurt van de oude molen op de Ruisseau de Groumont. Linksaf, de weg loopt over de beek en je laat een zijweg links en één rechts liggen. Net voorbij deze zijwegen verlaat je de weg aan de rechterkant, je vindt hier een stijgend bospad. In het begin van het pad laat je een grasweg aan de rechterkant liggen en je stijgt met het pad verder. Een bank biedt

een uitzicht en de mogelijkheid om te rusten tijdens het klimmetje. Hogerop wordt het pad vlakker en loopt over naalden door sparrenbos. Helemaal boven wordt het pad een grasweg en zie je rechts een pyloon boven het bos uittorenen, de weg wijkt hier uit naar links om de pyloon te omzeilen, loopt even langs de bosrand en draait bij 'Le Réservoir' weer naar rechts. Bij een hek sla je linksaf in een weg tussen prachtige beuken. Wat verder op de splitsing linksaf, nog even door bos en dan langs de bosrand. Iets lager draai je naar rechts in een zeer mooie grasweg langs de bosrand. De weg eindigt op een kiezelweg, bij een paal van een elektriciteitsleiding. Linksaf. Je loopt meer dan 800 meter over deze weg tussen weiden en akkers. Je ziet op een heuvelflank de kerk liggen van Jevigné, een dorp dat niet op onze route ligt. Je laat een overgroeide zijweg rechts liggen. De weg verbreedt en wat verder moet je hem verlaten en een grasweg aan de linkerkant inslaan. Deze weg wordt een pad tussen afsluitingen. Het pad brengt je in het gehucht Lansival. Volg de weg naar links. De weg loopt over de Ruisseau de Groumont ③, dit is een fijne rustplek.

Door het natuurreservaat 'Prés de la Lienne' naar Odrimont

Je stijgt met de weg en komt voorbij een bunker. Wat hoger in het gehucht staat links een waterbak. Hier sla je rechtsaf, rechts naast het huis met nummer 20. Het kapot asfaltwegje wordt snel een kiezelweg die door de velden loopt. Na een halve kilometer meter loopt de weg over een beekje, er staat hier een bunker, en maakt een bocht naar rechts. Wat verder neem je links een nieuwe aardeweg tussen weiden. Deze brengt je op een kruispunt met de weg die van het beekje komt. Op dit kruispunt sla je linksaf en je stijgt verder. De weg wordt met gras begroeid. Bij een splitsing hou je links aan en je volgt dezelfde weg nog ongeveer 800 meter. Net voor een kruispunt en net voor de weg geasfalteerd wordt, sla je scherp rechtsaf in een andere met gras begroeide veldweg.

De veldweg daalt en wordt gaandeweg steeds meer begroeid. De weg loopt langs een dicht en jong bos, rechts mooi glooiende weiden. Na 300 meter langs het jong bos maak je met de grasweg een bocht naar links. Je laat onmiddellijk een zijweg links in het jong bos liggen en je daalt af naar een rijweg, de N645 die Bra met Lierneux verbindt. De wandeling vervolgt naar rechts, over de rijweg, maar als je eerst even kort naar links gaat vind je rechts naast de weg de Pont de Chailles ④, een sympathiek brugje in natuursteen over de sympathieke Lienne.

Maar je moest de rijweg volgen. Dit is een onaangenaam stuk van de wandeling. Stap links van de weg, achter elkaar als je in groep bent, en kijk heel goed uit voor de wagens. We hebben ervoor gekozen om dit stuk langs de rijweg in de wandeling te behouden omdat we zo in een mooi deel van het natuurreservaat geraken. Onze hoop was om aan de Pont de Chailles de Lienne verder te volgen en na 500 meter de Lienne weer over te steken om dan via een brugje in het reservaat te komen. De toegang tot het brugje werd echter dichtgemaakt door onze vrienden natuurbeschermers, die goed voor hun reservaten zorgen maar minder voor

Legende

- 1 Pierre de la Falhotte
- 2 skipiste
- 3 rustplek bij Ruisseau de Groumont
- 4 Pont de Chailles
- 5 Près de la Lienne
- 6 Roche Jehenson

Odrimont

Ruisseau de Lierneux

Jevigné

Lansival

Lierneux
Rue de la Gare

1 km

wandelaars.

Bon, langs de weg dus en geen gezeur erover. Na 800 meter neem je de eerste zijweg links van de weg, een bewegwijzerde en overgroeide weg die het natuureservaat 'Prés de la Lienne' ⑤ inloopt. De weg wordt snel een pad dat door de wildernis langs een klaar beekje loopt. Je steekt het beekje over via een bruggetje. Wat verder ga je door een voetgangersdoorgang, je wijkt even uit naar rechts tot je in een uitgestrekte weide terecht komt. Wij hadden ook hier wat last van al te nieuwsgierige koebeesten. Je moet links aanhouden door de weide, helemaal aan het andere eind kan je de weide dan weer verlaten. Uit de weide gekomen loop je verder naar rechts over een mooie grasweg. Je wandelt tussen weiden en komt uit bij een asfaltwegje. Steek gewoon over en ga in dezelfde richting verder over een volgende grasweg. Na een halve kilometer kom je op een volgende asfaltweg. Deze weg moet je niet oversteken of volgen: je slaat linksaf in alweer een grasweg. Gedurende 600 meter moet je nu dezelfde richting aanhouden, tot op een kiezelweg. Deze volg je naar links en je komt snel bij een beek. Aan de overkant van de beek kom je snel bij een splitsing: hier kies je links de grasweg. Deze wordt een prachtig pad dat na een tijdje afdaalt naar een beekje. Steek het beekje over en volg het pad verder. Een volgende brug laat je rechts liggen, je slaat hier linksaf en je komt snel bij enkele palen van een gasleiding en een splitsing. Kies hier de rechtse weg, een grasweg die langs een vijver loopt en stijgt naar het gehucht Odrimont.

Door de velden terug naar de Lienne

Een asfaltweg steek je over en je gaat een zeer smal graspad op. Het pad loopt tussen tuinen en leidt snel naar een weg met grove kiezels. Volg deze kiezelweg naar rechts. Waar de weg naar rechts draait, naar de asfaltweg, sla je linksaf op een aardeweg.

Je komt bij een volgend beekje met een stenen bruggetje erover. Onmiddellijk hierna laat je een weg naar rechts lopen en gaat rechtdoor. Een zijpad links en een zijweg links naar een poort neger je, je blijft gewoon altijd dezelfde weg volgen. De weg loopt kronkelend door de velden. Onderweg weer zeer mooie uitzichten. Op een andere weg linksaf, je gaat dus ongeveer in dezelfde richting verder. Op een kruispunt van veldwegen ga je ook rechtdoor, in dezelfde richting verder. Je komt voorbij het uitzichtpunt 'Le Bôru'. Hierna daalt de weg af, wordt geasfalteerd, en brengt je in het gehucht Brux. Je steekt de hoofdweg schuinlinks over en slaat aan de overkant rechtsaf in een asfaltweg. Hier loop je even tussen de bewoning. Waar de asfaltweg linksaf slaat, stap jij rechtdoor naar een boerderij. Je loopt tussen stallen en silo's en voorbij de boerderijgebouwen ga je rechtdoor op een mooie veldweg. Je wandelt voorbij een schuur en een bosje en de weg daalt dan af naar de zeer groene vallei van de Ruisseau du Gôlin. Op een splitsing rechtsaf, een vlakke weg met de groene vallei aan je linkerhand. De weg leidt naar de N822 maar voor je daar bent, zie je rechts een mooie rots, de Roche Jehenson ⑥. Rechts

ervan vertrekt een mooi paadje, dat stijgt naar een belvédère. Natuurlijk ga je via dit paadje even naar boven. Wij vonden er beschutting tijdens een zoveelste plensbui. Je hebt er een uitzicht over Lierneux met zijn opvallende kerktoren. Je bent hier dus niet zo ver met verwijderd van het eindpunt, maar we hebben wel nog een zeer mooi einde aan de wandeling gebreid.

Daal van de belvédère weer af en loop door tot op de N822. Aan de overkant mondt de Ruisseau du Gôlin uit in de Lienne, er staan enkele banken. Maar de wandeling gaat daar niet heen: linksaf als je op de N822 komt en onmiddellijk (na het huis) weer linksaf, een stijgende rotsweg. Je krijgt weer zicht op de groene vallei van de Ruisseau du Gôlin, maar nu van de andere kant. En grasweg met een bankje laat je links liggen en je volgt de rotsweg. Na een bocht naar rechts loop je even tussen prachtige beuken en je krijgt weer zicht op de kerk. De weg draait naar links, loopt even door naaldbos en dan verder langs de bosrand. Rechts krijg je nog een keer een prima uitzicht op Lierneux. Je blijft de weg volgen tot op het hoogste punt. Hier is er een grasweg links maar jij moet rechtsaf, een prachtig en smal pad in. Het pad daalt stevig door loofbos. Bij een rots kom je op een ander pad, sla hier linksaf in een overgroeid pad. Rechts beneden loopt de prille Lienne en daar moet je naartoe. Na een vlak gedeelte daalt het pad nogal woest af tot op een meer gebruikt pad. Dit steek je schuinlinks over en je daalt verder over een pad door sparren. Vanzelf kom je langs de Lienne te lopen. Laat een stijgend zijpad links liggen en ga nog even rechtdoor, tot op de N645. Rechtsaf. De weg loopt over de Lienne. Links is er een opslagplaats van een houtbedrijf. Onmiddellijk hierna verlaat je de rijweg aan de linkerkant en je gaat een stijgende weg op. Bij een rode kraan van de gasleiding wijk je uit naar rechts, naar een bosweg die je naar rechts volgt. De weg loopt evenwijdig met de N645. Je moet goed uitkijken naar een zijpad links. Het vertrekt op de plaats waar aan de overkant van de N645 een grote houten schuur staat met verroest dak. Neem dit pad, het stijgt tussen weiden. Op een andere weg rechtsaf, van hier wandel je gewoon naar de kerk.

15 De bergen langs de Roannay

LENGTE: 17 km

VERTREKpunt: Aan de kerk van het dorp Moulin du Ruy, zes kilometer ten zuidwesten van Francorchamps.

AANDACHTSPUNTEN: De streek krioelt van de bronnen en beekjes en in natte periodes stroomt er van alle kanten water van de flanken naar beneden; je bereidt je dan beter voor op een kletsnatte wandeling. Een enkele keer loop je zonder pad door manshoge varens en een andere keer moet je een weg zoeken die door recente boswerken verdwenen is.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 55/1-2 (1:20.000)

onderweg naar Chevrouheid

op de terugtocht naar Moulin du Ruy

De Roannay is een zijriviertje van de Amblève dat ontspringt in de buurt van Francorchamps en zijn monding heeft in La Gleize. Haar vallei is rustig en schilderachtig, er is geen enkele winkel en er is geen horeca, al hadden we tijdens de voorbereiding van deze wandeling in november 2012 de indruk dat in Moulin du Ruy de heropening van het legendarische café 'Pinpin' voorbereid werd. Het hoogtepunt van het jaar in Moulin du Ruy is het 'Fête de la Pomme', dat begin oktober plaatsvindt.

Moulin du Ruy, waar de wandeling vertrekt, is een van de kleine dorpen in de vallei met nog heel wat huizen en hoeven in de typische vakwerkbouw. Ook in de flanken van de vallei liggen authentieke en stille gehuchten genesteld. En in die zware flanken moet je op deze wandeling verschillende keren omhoog klimmen. Het hoogteverschil langs weerszijden van de Roannay bedraagt telkens meer dan 200 meter, zodat we hier terecht van 'bergen' kunnen spreken. In de buurt van de

toppen krijg je te maken met veenachtige ondergrond. We passeren de hooggelegen skipiste 'Mont des Brumes' die een hellingsgraad van 64% heeft en één van de mooiste pistes in België voor alpineskiën is. Al de inspanningen die je op deze wandeling moet leveren worden ruimschoots beloond met prachtige uitzichten.

Alleen het lawaai is hier soms spelbreker: van het circuit van Francorchamps als er een luidruchtige race plaatsvindt en van de vliegtuigjes en helicopters van het nabijgelegen vliegveld van Spa.

BESCHRIJVING

De klim naar het gehucht Andrimont

Met de rug naar de kerk ga je de hoofdweg door het dorp naar links op. De weg loopt over de Roannay, net ervoor laat je een zijweg links liggen en net erna een zijweg rechts. Verder over de hoofdweg. Bij de eerstvolgende gelegenheid verlaat je de hoofdweg aan de linkerkant. Hier vertrekt een holle weg langs een schrijnwerkerij maar dat is niet de weg die je moet opgaan. Wel neem je de scherp teruglopende weg die naar huis nummer 101 loopt, hier was vroeger een molen op de Roannay. Bij het hek voor het huis neem je rechts het graspad dat tussen de tuin en een schapenweide loopt. Even loopt het pad dichtbij het riviertje en dan stijgt het tot op een bredere bosweg: neem deze bosweg naar links, hij is vlak en biedt je links doorkijkjes op de kerk van Moulin du Ruy. De weg versmalt, bij een onduidelijke splitsing hou je links aan over het veel gebruikte pad. Je loopt langs de bosrand en het pad eindigt op een brede weg. Als je links zou gaan op deze brede weg kom je snel bij een brug over de Roannay en wat verder links bij een picknickplaats langs de weg. Maar onze wandeling neemt de brede weg naar rechts.

Na een kort klimmetje kom je bij een beekje met een buis voor... ja voor wat eigenlijk? Voor een douche? Net voor het beekje rechtsaf. Je blijft deze bosweg steeds volgen. Hij loopt kronkelend omhoog, eerst door bos en nadien door een recent gekapte zone. Van hier heb je een mooi uitzicht op Moulin du Ruy en de heuvels aan de andere kant van de Roannay. Na een hol gedeelte laat je een weg met slagboom links liggen en je volgt de grasweg naar rechts. De weg loopt even vlak. In het bos begint de weg weer te stijgen, je laat een zijweg met slagboom rechts liggen en net erna hou je bij de splitsing links aan, over de grootste bosweg. Snel kom je bij een houten kruis ①. Hier duik je rechts in een kloof waarin een uitgekapte weg loopt. Net voor de kloof lopen enkele paadjes naar rechts, maar het is voor onze wandeling de bedoeling dat je in de kloof loopt. Een zijpad rechts neem je niet, je draait hier mee naar links en je blijft verder in de kloof lopen. Bij het einde van de kloof kom je uit op een brede bosweg. Linksaf.

Heel snel is er een zijweg links maar je gaat rechtdoor en je steekt een beekje over. Je passeert een nis met een bronnetje en net erna neem je aan de splitsing

het linkse pad. Over dit prachtig bospad zal je klimmen naar het gehucht Andrimont, 150 meter hoger. Je blijft altijd hetzelfde pad volgen zonder te letten op zijwegen. Er zijn trouwens amper zijwegen, alleen na 375 meter is er, in een bocht van het pad, een overgroeide zijweg links en een eindje verder is er zijweg rechts door een sparrenbos. Je komt langs de bosrand te lopen met mooie doorkijkjes op de vallei van de Roannay. Bij een zijweg die van links komt blijf je rechtdoor gaan. Je ziet de eerste huizen van Andrimont en je stijgt verder tot op de rijweg door het gehucht. Volg deze rijweg naar rechts.

Je laat een zijweg rechts liggen en wat verder maakt de hoofdweg een bocht naar rechts. Hier verlaat je de rijweg en je slaat linksaf, langs nummer 44. Aan de splitsing neem je de rechtse weg, een mooie en vlakke dreef. Rechts weer een mooi landschap.

Door bossen en langs venen naar de beek Grand Ru

Bij een splitsing hou je rechts aan, gewoon verder rechtdoor dus. De weg loopt een tijdje langs de bosrand en dringt dan het bos in. Hier versmalt de weg tot pad en een paar keer moet je een beekje oversteken. Bij een splitsing neem je de stijgende weg links en wat verder moet je goed uitkijken: waar de weg een bocht naar links maakt moet je hem verlaten en aan de rechterkant een andere weg nemen die zacht daalt tussen sparren en een meer open plek rechts. Zo hou je dezelfde richting aan en je komt weer langs de bosrand te lopen. Net voor een beekje, dat je oversteekt, laat je een zijweg links liggen en wat verder neem je de weg naar rechts. Deze weg draait naar rechts, is mooi hol en met stenen bezaaid. Na het hol gedeelte wandel je verder rechtdoor over een grasweg. Je komt op een asfaltwegje, de huizen rechts vormen het gehucht Chevrouheid.

De wandeling gaat niet naar Chevrouheid: volg het asfaltwegje even kort naar links en reeds na 50 meter neem je een dalende grasweg rechts. Deze wordt ook hol en loopt even langs de bosrand. Dan leidt de weg je weer het bos in. Bij een driehoekig 'pleintje' in het bos kan je twee keer naar rechts, een dalende weg op, maar je moet hier verder rechtdoor gaan en nog even kort stijgen. Voorbij een verbodsbord voor verkeer in het bos wordt de weg vlak. Rechts heb je even een uitzicht dankzij boskap en erna loopt de weg verder door het bos. Na een tijdje wordt de weg hol en loopt door een sparrenbos met bemoste ondergrond. De uitgesleten weg is hier dikwijls zo modderig dat de gebruikers een pad links gemaakt hebben dat naast de weg loopt, door het sparrenbos. Er komt een zijweg van rechts maar je gaat rechtdoor en je begint aan een afdaling. Snel loop je het bos uit en je daalt over de brede weg verder af tot bij de beek Grand Ru.

Naar en langs de Roannay

Aan de andere kant van de beek rechtsaf over de brede weg en bij de eerstvolgende splitsing, snel erna, linksaf. Je stijgt over een brede weg. Aan de splitsing linksaf, een stijgende en rotsige weg die het bos inloopt. De weg maakt

Legende

- 1 kruis in het bos
- 2 veengebied
- 3 brugje aan Roannay
- 4 skipiste
- 5 bank met uitzicht
- 6 Les Grandes Fagnes

1 km

snel een bocht naar links en je moet goed uitkijken: bij het einde van de bocht moet je de weg aan de rechterkant verlaten. Op deze plaats staat links van de brede weg een grote eik. Je moet een oude en weinig gebruikte weg opgaan die stijgt tussen twee verschillende sparrenbossen. Hogerop kom je in loofbos terecht. Je komt in de buurt van een brede berijdbare bosweg. Alhoewel rechts van de brede bosweg nog een andere weinig gebruikte bosweg loopt, stellen we toch voor dat je hier de brede weg opgaat. Je stijgt verder. Kijk goed uit naar een zijweg rechts. Deze zijweg moet je niet nemen (wat verder in deze zijweg zie je misschien nog een verbodsbord hangen) maar net erna moet je wel een zijweg rechts nemen. Niet veel verder, bij de volgende splitsing, neem je de rechtse weg. Deze is weinig gebruikt, de boompjes beginnen er al goed op te groeien, en versmalt hogerop tot pad tussen varens. Nog hoger verdwijnt het pad helemaal, je moet hier verder stijgen door een plek met varens tussen twee sparrenbossen. Ons lijkt het handig om uit te wijken naar het rechtse sparrenbos en dan verder te stijgen langs de rand van dit sparrenbos. Onvermijdelijk kom je op een brede bosweg. Rechtsaf.

De weg is kaarsrecht en leidt door een veenachtige zone ②. Verschillende keren passeer je een bronbeekje. Bij een gekapt bos heb je rechts een mooi uitzicht. Bij het einde van deze gekapte zone laat je een grasweg links liggen. Twintig meter voorbij deze zijweg zoek je aan de rechterkant van de weg een smal pad, dat pad neem je. Het prachtige pad daalt af door het bos. Je komt na een tijdje bij een brede grasweg links maar die neem je niet: je gaat rechtdoor en je daalt verder over een paadje, nu door bos met veel varens in de onderbegroeiing. Helemaal beneden kom je bij de Roannay, die je oversteekt, door het water of over het bruggetje ③. Rust.

Aan de andere kant van de beek neem je de stijgende weg naar rechts maar reeds na enkele tientallen meters neem je een smal pad rechts. Dit pad loopt langs de Roannay en je mag deze beek nu een gans eind volgen. Een brede weg steek je over, je verandert hier van oever en volgt de Roannay verder. Uiteindelijk zie je een vijver rechts aan de overkant van de beek en wat verder zie je rechts twee materiaalhutten. Je komt op een bosweg waarvan je de rechtse tak volgt, rechtdoor dus. De weg loopt nog even vlak en stijgt dan weg uit het valleitje tot op een asfaltweg. Linksaf. Enkele tientallen meters verder is er een zijweg rechts, maar je volgt de asfaltweg verder.

Variant

Hoe graag hadden we de wandeling langs deze zijweg rechts verder gezet. Deze mooie weg laat toe de Roannay verder te volgen tot in het gehucht Ruy. Daar loopt een mooi pad links omhoog tot in het gehucht Egbomont. Vanuit dit gehucht kan je schuin in de flank van de berg verder stijgen, met prachtige uitzichten, en zo kom je bij de gele slagboom die verderop beschreven staat en waar je kan inpikken op de beschreven wandeling. Er dienen zich op deze variant enkele moeilijkheden aan, die niet onoverkomelijk zijn. Ten eerste loopt de variant na een halve kilometer door de Roannay, er is hier geen brug en menig wandelaar diende hier bij hoge

waterstand al rechtsomkeer te maken (ik kan hierover getuigen). Als je dan toch door het water geraakt, sta je wat verder voor een versperring. Rotsblokken en boomstammen werden er gestapeld om wandelaars af te schrikken. Je geraakt er moeiteloos over, maar er werd wel 'PRIVE' op de boomstammen geschilderd. Toch wordt de weg veelvuldig gebruikt door wandelaars en zelfs door fietsers. Navraag over het statuut van deze weg maakte ons niet veel wijzer: de provincie Luik kon geen uitsluitel geven en de gemeente Stoumont wou geen uitsluitel geven. Wij denken dat de versperring geen officieel verbod van doorgang inhoudt en we vermoeden dat deze beschrijving voor sommige wandelaars als een uitnodiging klinkt om deze variatie toch te proberen. Het gedeelte met onzekerheid over het recht van doorgang is nauwelijks een halve kilometer lang.

De asfaltweg leidt naar de hoofdweg door het gehucht Neuville. Volg deze hoofdweg naar rechts. Op de splitsing, bij een enorme beuk, neem je de stijgende asfaltweg naar links. Neem de eerste zijweg rechts, een weg langs een huis met nummer 50A. Het asfalt verdwijnt onmiddellijk.

De klim naar 'Les Grandes Fagnes'

De weg wordt een veldweg en loopt achter het huis. De weg is vlak en biedt mooie uitzichten op de vallei en op het gehucht Chevrouheid aan de andere kant van de vallei, waar je eerder op de wandeling langskwam. Verder kom je langs de bosrand te lopen en je laat twee boswegen met een slagboom links liggen. Hierna loopt de weg het bos in en aan de splitsing neem je de linkse weg, zacht stijgend door sparrenbos. De weg loopt even door een gekapte zone met jonge sparren en daarna weer door bos. Op een kruispunt ga je rechtdoor, langs een chalet. De weg daalt naar een beekje, er staat hier een opvallende beuk. Hier laat je een weg rechts liggen en je gaat rechtdoor. Net hierna komt er een bosweg van links maar ook hier ga je rechtdoor.

De weg loopt even het bos uit, over de skipiste Mont des Brumes ④. Als er sneeuw is, kan je in de berghut terecht voor warme drank. Voorbij de skipiste loop je weer het bos in en aan het volgende kruispunt ga je rechtdoor. Je daalt nu tussen weiden snel af tot bij een beekje. Net voor het beekje sla je linksaf in een mooi pad dat naast het beekje omhoog klimt. Je komt bij de bosrand op een dwarsweg, sla hier rechtsaf. Het uitzicht is weer fenomenaal. Helemaal aan de overkant zie je het gehucht Andrimont liggen, ook daar ben je al geweest vandaag. Snel neem je de eerste weg links, een scherp teruglopende, brede en uitgegraven bosweg. Na een bocht naar rechts laat je een overgroeide zijweg links liggen en je stijgt verder op de hoofdweg. Deze brengt je bij de bosrand. Je let niet op zijwegen en volgt verder de weg langs de bovenrand van de weide. Bij het einde van de weide staat er links een chalet, je gaat rechtdoor. De weg stijgt nog even door sparrenbos en brengt je dan in een open zone. Bij een bank ⑤ draai je met de weg naar links en je stijgt

nog wat verder, tussen weide en bos. Bij het einde van de weide kom je op de plaats 'Les Grandes Fagnes' ⑥. Hier sla je rechtsaf in een grasweg.

Terug naar Moulin du Ruy

De weg is nu min of meer vlak en loopt door sparren en hoog gras. De weg wordt een pad, de omgeving is veenachtig. Als je door een sparrenbos loopt, verbreedt het pad. Na een halve kilometer voorbij 'Les Grandes Fagnes' is er een brede zijweg links, je gaat hier rechtdoor. Snel wandel je over een mooi pad tussen rijke begroeiing. Het pad begint te dalen. Bij een splitsing, even voor een sparrenbos, ga je rechtdoor, tot bij de rand van het sparrenbos. Je moet hier even kort naar links en je moet goed uitkijken om de juiste weg te vinden. Rechts langs de bosrand zie je een gele slagboom. Tien meter voorbij deze slagboom moet je rechtsaf slaan. Hier is namelijk een dalende weg. Vroeger liep de weg door het sparrenbos maar in november 2012 werd het bos aan de linkerkant van de weg gerooid. Door deze werkzaamheden verdween de weg volledig onder de takken. Je loopt dus langs de rand van het gerooid bos naar beneden. Bij het einde van de gekapte zone vind je de weg weer terug. Je laat een zijweg rechts liggen en je draait met de grasweg mee naar links, langs het uiteinde van de gekapte zone. Je blijft deze weg volgen tot op een andere brede bosweg, net voor de beekvallei van de Ruisseau de Bellaire. Je moet deze bosweg naar rechts opgaan maar als je eerst even rechtdoor gaat, door het bos, krijg je een mooi zicht op de beek en op een sympathiek watervalletje. Rechtsaf dus over de bosweg.

De bosweg daalt, links krijg je zicht op de mooie beekvallei in de diepte. Een zijweg rechts laat je liggen en net erna een zijweg links, je daalt gewoon in dezelfde richting verder over dezelfde weg. Als je bijna beneden bent, hou je aan de splitsing links en je komt zo bij de beek. Je steekt de beek over en je gaat aan de overkant een hol pad op tussen weiden. Het pad is omzoomd met struiken en ligt vol keien, dikwijls stroomt er water over het pad en soms lijkt het pad meer op een beek. Het pad brengt je bij een prachtige beek op een bredere weg, rechtsaf op deze weg. Op een splitsing rechts, de weg leidt weer naar Moulin du Ruy.

vakantie in een authentiek Ardens huis
gelegen in een uitstekend wandelgebied in de echte Ardennen
www.vakantiehuisarduina.be

gelegen in een rustig en geïsoleerd gehucht
gezellig en comfortabel ingericht voor 8 personen
infrarood-sauna en buitendouche met bronwater
grote natuurlijke tuin
overdekte barbecue
natuurwandelingen vertrekkend aan het huis

